



**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU OŁAWSKIEGO
NA LATA 2024-2029**
POWIAT OŁAWSKI

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OŁAWIE

Spis treści

Wprowadzenie	3
Podstawy prawne i metodologia prac nad <i>Strategią</i>	5
1. Część diagnostyczna	8
1.1. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie oławskim.....	8
1.1.1. Położenie powiatu oławskiego.....	8
1.1.2. Struktura demograficzna społeczności lokalnej.....	9
1.1.3. Sytuacja gospodarcza	16
1.1.4. Sytuacja finansowa.....	21
1.1.5. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura	25
1.1.6. Lokalny rynek pracy.....	27
1.1.7. System edukacji.....	33
1.1.8. Lokalny system ochrony zdrowia	40
1.1.9. Bezpieczeństwo publiczne.....	44
1.1.10. Życie kulturalne	47
1.1.11. Potencjał społeczności lokalnej.....	49
1.1.12. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych	51
1.2. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej.....	54
1.2.1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie powiatu oławskiego.....	54
1.2.2. Piecza zastępcza	56
1.2.3. Orzekanie o niepełnosprawności	65
1.2.4. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	68
1.2.5. Wsparcie posiadaczy Karty Polaka, repatriantów i cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	76
1.2.6. Wsparcie osób w kryzysie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym.....	77
1.2.7. Wsparcie w postaci mieszkania chronionego	82
1.2.8. Wsparcie w domu pomocy społecznej.....	82
1.3. Analiza problemów społecznych	84
1.3.1. Identyfikacja problemów społecznych.....	84
1.3.2. Uszczegółowienie i hierarchizacja problemów społecznych.....	96

1.3.3. Grupy dotknięte problemami społecznymi.....	101
1.3.4. Przyczyny i skutki problemów społecznych	102
1.4. Analiza interesariuszy <i>Strategii</i>	105
1.5. Prognoza zmian w okresie objętym <i>Strategią</i>	107
1.6. Analiza strategiczna.....	111
2. Część programowa	114
2.1. Kluczowe założenia, wizja i misja <i>Strategii</i>	114
2.2. Cele strategiczne	116
2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach <i>Strategii</i>	118
2.4. Kierunki działań i zadania	119
2.5. Sposób realizacji <i>Strategii</i> , ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań.....	122
2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	138
2.7. Zgodność <i>Strategii</i> z dokumentami wyższej rangi	139
2.8. Monitoring i ewaluacja.....	144
Podsumowanie.....	145

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym, stanowiącym narzędzie nowoczesnej pomocy społecznej, wspierającym długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej¹. Zgodnie z art. 19 ust 1 ustawy z 12 dnia marca 2004 roku o pomocy społecznej² do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Celem ustawodawcy, który podjął Powiat Oławski, jest stworzenie spójnego systemu planowania strategicznego w sferze społecznej opartego o strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz inne programy działań w sferze społecznej.

Ze względu na szeroki zakres rozumienia sfery społecznej, a co za tym idzie problemów społecznych, odwołując się do rozumienia strategii zaprezentowanego w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej³, kluczowym obszarem analizy uczyniono zadania nałożone na powiat w sferze pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz wspierania osób z niepełnosprawnościami, których głównym realizatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Oławie (PCPR).

W *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* przyjęto podejście aktywizacyjne – oferowane mieszkańcom wsparcie w rozwiązywaniu ich problemów powinno doprowadzić do usamodzielnienia jednostek i rodzin oraz przeciwdziałać występowaniu trudnych sytuacji życiowych w przyszłości. Ważnym założeniem jest połączenie działalności instytucji samorządowych, a także innych podmiotów wspierających ich prace – m.in. organizacji pozarządowych, dla lepszej realizacji celów.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

Dokument składa się z trzech zasadniczych części: diagnozy sytuacji społecznej w powiecie oławskim, w tym diagnozy problemów społecznej oraz stanu i skuteczności pomocy społecznej, analizy strategicznej oraz części programowej, w której określono wizję i misję Powiatu Oławskiego w sferze rozwiązywania problemów społecznych, cele strategiczne, kierunki działań i zadania przewidziane do realizacji na lata 2024-2029.

Podstawy prawne i metodologia prac nad *Strategią*

Prawną podstawę tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych wyznacza ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej⁴. Zgodnie z art. 16b ust. 2 strategia zawiera w szczególności:

- diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z ustawą, strategia, opracowana przez gminę i powiat, określa także usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych⁵, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Podkreślić należy, że ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej⁷ zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ważnym aspektem działań prowadzonych w ramach *Strategii* będzie włączenie wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w realizację zaplanowanych zadań.

Prace nad *Strategią* oraz układ dokumentu zaplanowano wykorzystując informacje z projektu *STRATEGOR. Opracowanie narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

⁵ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1818.

⁶ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571, tekst jednolity.

⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w tym przy wykorzystaniu podręcznika *Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny*⁸.

Dokument opracowany został w 2023 roku. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych materiałów, raportów, dokumentów oraz danych źródłowych. Proces badawczy przeprowadzono w oparciu o metodę triangulacji metodologicznej – wykorzystano różne teorie, perspektywy, metody i narzędzia badawcze, aby jak najlepiej przeanalizować sytuację społeczno-ekonomiczną i problemy społeczne w powiecie oławskim.

W ramach prac nad dokumentem przeprowadzono diagnozę sytuacji społecznej, analizę strategiczną oraz opracowano koncepcję programową.

Realizując diagnozę sytuacji społecznej przeprowadzono diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie oławskim, diagnozę stanu i skuteczności pomocy społecznej, diagnozę problemów społecznych, z uwzględnieniem hierarchizacji problemów społecznych, określenia grup dotkniętych problemami społecznymi, a także przyczyn i skutków problemów społecznych. Przeprowadzono również analizę interesariuszy oraz prognozę zmian w okresie objętym *Strategią*. Diagnozy dokonano bazując na danych, informacjach i materiałach dostarczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a także na danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oławie i Głównego Urzędu Statystycznego. Zakres czasowy analizy obejmował lata 2018-2022⁹.

Analizę strategiczną opracowano przy wykorzystaniu metody SWOT. Koncepcja programowa obejmowała wypracowanie kluczowych założeń, wizji i misji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029*, wytyczenie celów strategicznych, opracowanie kierunków działań i zadań do realizacji na lata 2024-2029. Dla każdego zadania przygotowano matrycę wskazującą na zakres działań, beneficjentów, harmonogram realizacji, źródła finansowania, realizatorów, niezbędne zasoby oraz wskaźniki realizacji zadania. Dokonano również analiz zgodności *Strategii* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, opisano monitoring i ewaluację dokumentu.

⁸ *Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny*, Wydanie II, Fundacja Polskiej Akademii Nauk, Lublin 2021.

⁹ Nie wszystkie dane w bazie GUS dostępne były dla tego przedziału czasowego, wówczas przedstawiono dostępne dane.

W procesie opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Oławskim na lata 2024-2029* zastosowano model ekspercki, włączając w prace nad dokumentem zarówno ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych. Eksperci zewnętrzni reprezentowani byli przez Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego. Tryb konsultacyjny wdrożono przy wykorzystaniu następujących narzędzi:

- warsztatów konsultacyjnych z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Oławskim, w gminach: mieście Oława, gminie wiejskiej Oława, gminie Domaniów i gminie Jelcz-Laskowice oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego – warsztat w dniu 9 maja 2023 roku miał charakter diagnostyczny, poświęcony był diagnozie problemów społecznych i analizie strategicznej, zaś warsztat w dniu 20 czerwca dotyczył koncepcji programowej dokumentu;
- indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Oławskim, w gminach: mieście Oława, gminie wiejskiej Oława, gminie Domaniów i gminie miejsko-wiejskiej Jelcz-Laskowice oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Oławskiego – łącznie przeprowadzono dwanaście wywiadów. Podejmowane w ramach wywiadów zagadnienia dotyczyły zarówno diagnozy sytuacji społecznej, analizy strategicznej, jak i koncepcji programowej dokumentu.

Gotowy dokument poddany został konsultacjom społecznym, podczas których uwagi zgłaszać mogły gminy powiatu oławskiego, inne instytucje i organizacje zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych, a także wszyscy mieszkańcy powiatu oławskiego. Konsultacje przeprowadzone zostały w formie internetowej w terminie 30 września – 15 października 2023 roku.

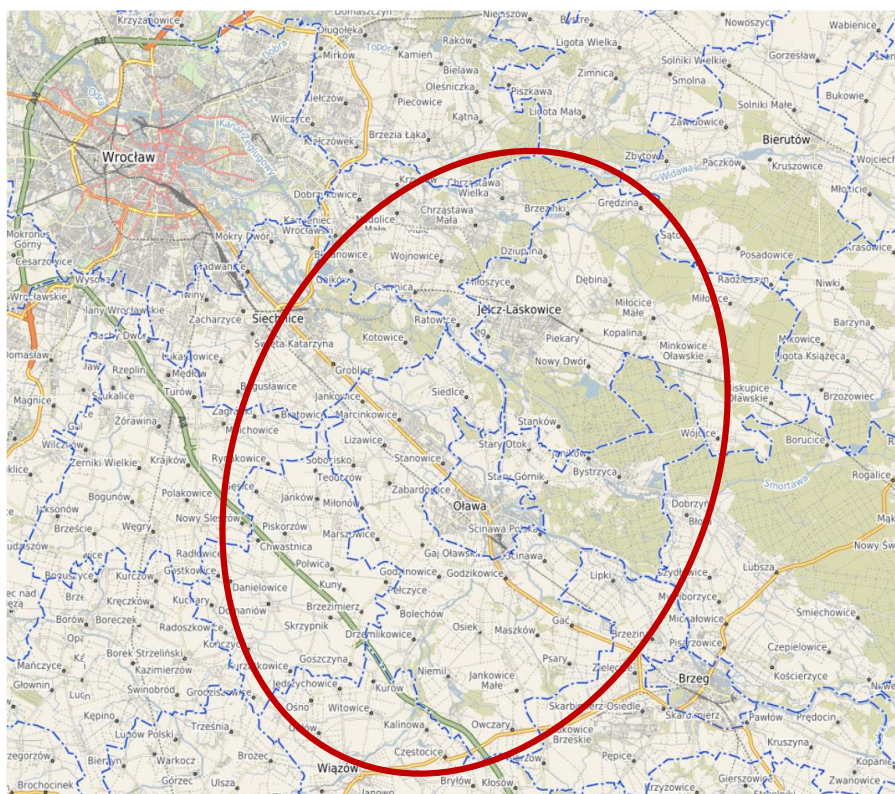
Dokument przyjmuje horyzont czasowy na lata 2024-2029. Zastępuje *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2018-2023*, której ewaluacja przyczyniła się do określenia celów i zadań nowego dokumentu.

1. Część diagnostyczna

1.1. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie oławskim

1.1.1. Położenie powiatu oławskiego

Powiat oławski usytuowany jest w nizinnej części Dolnego Śląska, na południowowschodnim skraju województwa dolnośląskiego, w dolinie rzeki Odry i Oławy. Graniczy na wschodzie z powiatami: namysłowskim i brzeskim znajdującymi się w województwie opolskim, na północy z powiatem oleśnickim, na zachodzie z wrocławskim, a na południu ze strzelińskim. Zajmuje powierzchnię 524 km². Powiat tworzą cztery gminy: miasto Oława, miasto i gmina Jelcz-Laskowice, gmina Oława oraz gmina Domaniów.



Ryc. 1. Powiat oławski – położenie

Źródło: System Informacji Przestrzennej, Starostwo Powiatowe w Oławie, <https://olawski.e-mapa.net/>.

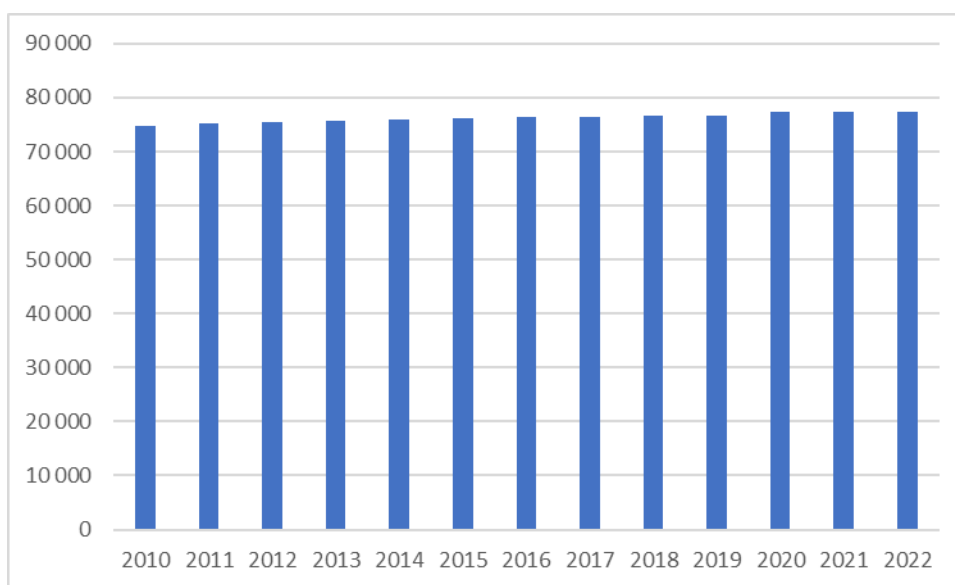


Ryc. 2. Gminy powiatu oławskiego

Źródło: Baza danych Samorząd w Polsce 2022, <http://www.gminy.pl/powiaty/18.html>.

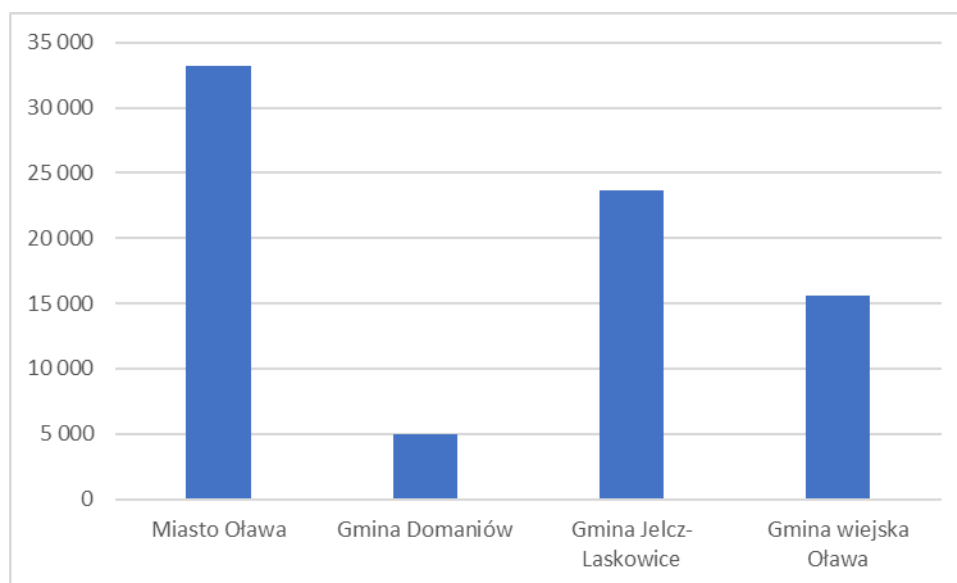
1.1.2. Struktura demograficzna społeczności lokalnej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego ludność powiatu oławskiego na 31 grudnia 2022 roku liczyła 77 300 osób, natomiast Narodowy Spis Powszechny z 2021 roku wskazał na 77 412 osób. W latach 2010-2020 liczba ludności rosła, natomiast od 2021 roku notujemy niewielką tendencję spadkową (ryc. 3.). Największą ludnościową gminą jest miasto Oława, najmniejszą – gmina Domaniów.



Ryc. 3. Ludność według miejsca zamieszkania w powiecie oławskim w latach 2010-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



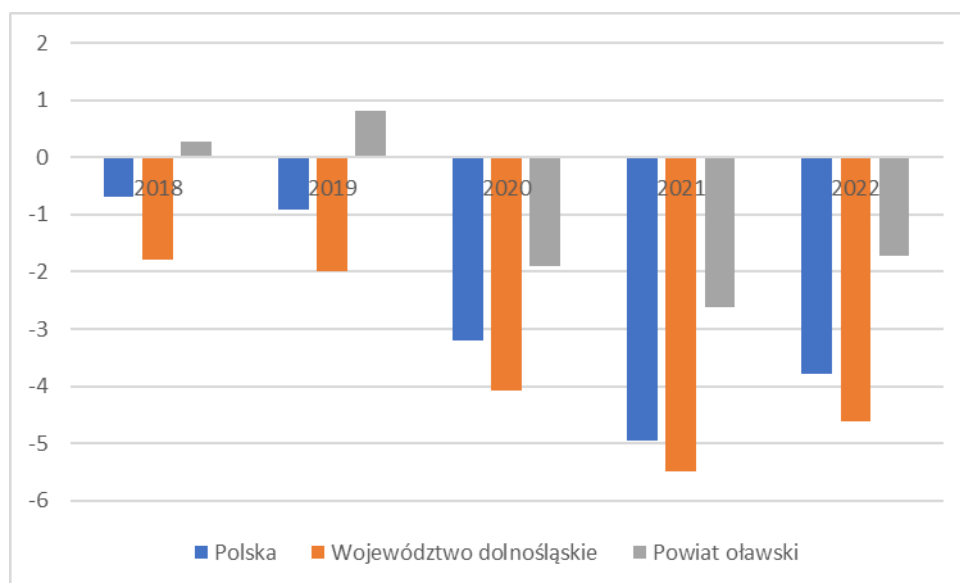
Ryc. 4. Ludność według miejsca zamieszkania w gminach powiatu oławskiego w 2022 roku
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Od roku 2020 zgony zaczynają przeważać nad urodzeniami i w powiecie oławskim odnotowuje się ujemny przyrost naturalny (tabela 1.). Jednocześnie podkreślić należy, że ujemny przyrost naturalny w latach 2018-2022 dotyczył zarówno województwa dolnośląskiego, jak i całego kraju, a sytuacja w tym zakresie w powiecie oławskim jest korzystniejsza niż średnia w kraju i województwie dolnośląskim (ryc. 5.). W przypadku migracji powiat oławski cechuje się niewielkim, ale dodatnim saldem migracji, a więc więcej osób przeprowadza się na teren powiatu niż opuszcza ten obszar (tabela 1.).

Tabela 1. Ruch naturalny i migracje w powiecie oławskim w latach 2018-2022

Wyszczególnienie:	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,46	10,08	9,59	9,24	9,36
Zgony na 1000 ludności	9,19	9,7	11,50	11,86	11,09
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,27	0,81	-1,91	-2,61	-1,73
Zameldowania ogółem	921	993	1009	1079	1 026
Wymeldowania ogółem	862	864	845	957	915
Saldo migracji	59	129	164	122	111
Saldo migracji na 1000 ludności	0,8	1,7	2,1	1,6	1,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie oławskim w latach 2018-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Liczba zawieranych małżeństw oraz rozwodów w powiecie oławskim w ostatnich latach ulega niewielkim wahaniom, ale utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W 2022 roku zawarto 5,3 małżeństwa na 1000 ludności, co jest liczbą wyższą niż w przypadku danych dla Polski czy województwa dolnośląskiego. Z kolei liczba rozwodów na 1000 ludności jest nieznacznie niższa niż średnio w Polsce i województwie dolnośląskim (tabela 2.).

Tabela 2. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w powiecie oławskim w latach 2018-2022

Małżeństwa na 1000 ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	5,0	5,0	4,8	3,8	4,4
Województwo dolnośląskie	4,9	4,9	4,8	3,7	4,4
Powiat oławski	4,6	5,3	5,4	4,6	5,3
Rozwody na 1000 ludności	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	1,7	1,6	1,7	1,3	1,6
Województwo dolnośląskie	2,1	1,9	2,1	1,7	1,7
Powiat oławski	2,1	1,7	1,8	1,7	1,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Analiza ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że w niektórych kategoriach wiekowych odnotowujemy ubytek liczby ludności – szczególnie widoczne to jest w kategoriach 25-34 lata oraz 60-64 lata. Z kolei liczba ludności wzrosła w kategoriach wiekowych 45-49 i 70-74 lata (tabela 3.).

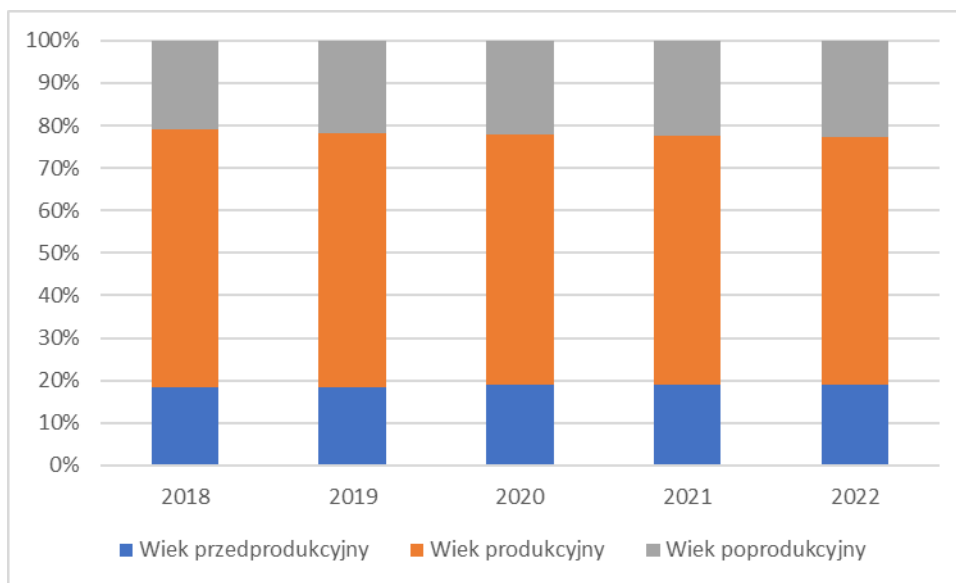
Tabela 3. Ludność powiatu oławskiego wg grup wieku w latach 2018-2022

Wyszczególnienie:	2018	2019	2020	2021	2022
0-4	3 792	3 898	3 764	3 612	3 551
5-9	4 158	3 882	4 181	4 174	4 107
10-14	4 118	4 352	4 569	4 642	4 636
15-19	3 574	3 543	3 490	3 607	3 815
20-24	3 977	3 877	3 712	3 725	3 611
25-29	4 846	4 732	4 350	4 106	3 979
30-34	5 955	5 646	5 455	5 258	5 058
35-39	6 854	6 777	6 890	6 636	6 374
40-44	6 450	6 648	6 939	7 036	7 028
45-49	5 050	5 329	5 760	6 032	6 283
50-54	4 314	4 344	4 436	4 599	4 807
55-59	4 783	4 496	4 375	4 269	4 264
60-64	5 575	5 489	5 315	5 046	4 777
65-69	5 353	5 406	5 369	5 409	5 350
70-74	3 326	3 770	4 268	4 481	4 691
75-79	1 859	1 901	1 875	2 073	2 345
80-84	1 428	1 410	1 402	1 361	1 360
85 i więcej	1 183	1 252	1 255	1 275	1 264

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

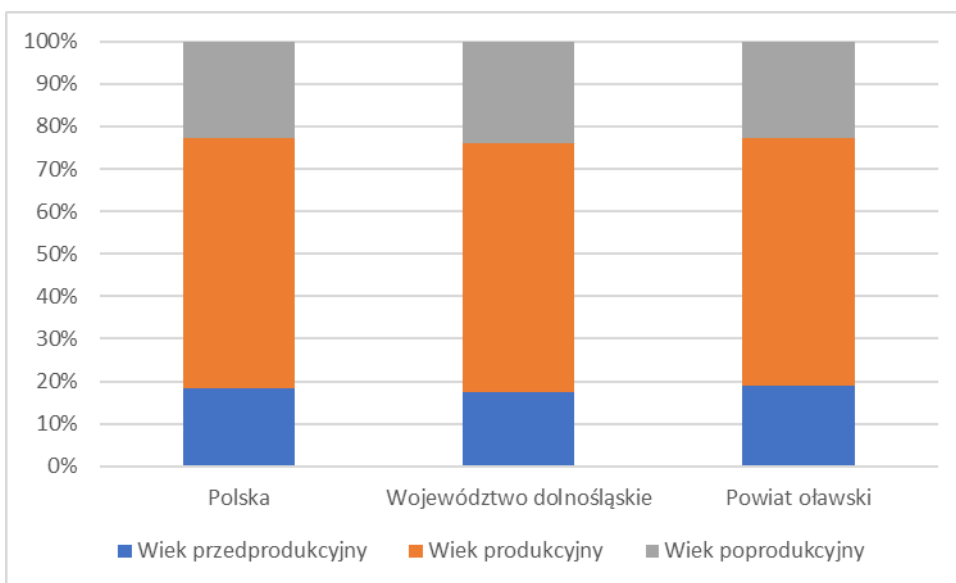
Analiza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że obserwujemy minimalny przyrost udziału kategorii osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności oraz wzrost – o 1,7 punktu procentowego w ciągu ostatnich pięciu lat kategorii osób najstarszych, w wieku poprodukcyjnym. Zmniejsza się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności (ryc. 6.).

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w powiecie oławskim nie odróżnia się znacząco od tendencji krajowej i wojewódzkiej. Nieznacznie wyższy jest w powiecie oławskim udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i niższy w wieku poprodukcyjnym, ale tendencje związane ze wzrostem udziału kategorii seniorów wpisują się w trendy krajowe i wojewódzkie (ryc. 7.).



Ryc. 6. Udział ludności powiatu oławskiego wg ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności w roku 2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

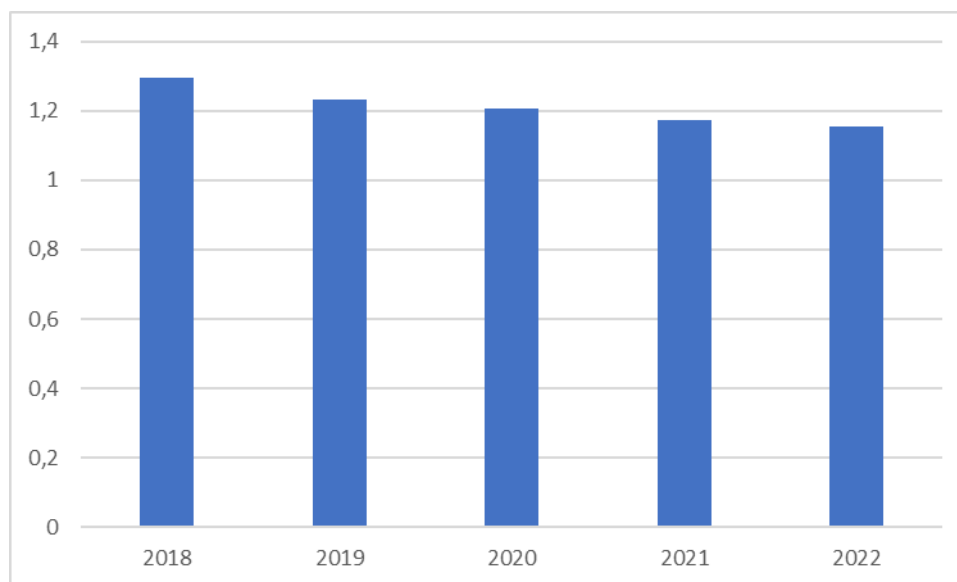
Analiza wskaźników obciążenia demograficznego wyraźnie wskazuje na zwiększanie się obciążenia demograficznego, szczególnie osobami starszymi, będącymi w wieku poprodukcyjnym. Wszystkie wskaźniki obciążenia demograficznego, zaprezentowane w tabeli 4., odnotowują w latach 2018-2022 systematyczny wzrost. Zwrócić należy uwagę, że maleje potencjał pielęgnacyjny, a więc liczba kobiet w wieku 45-64 lata w stosunku do liczby kobiet

w wieku 65+ (ryc. 8.). Zmniejsza się liczba kobiet w wieku, w którym najczęściej podejmują opiekę nad osobami wymagającymi wsparcia.

Tabela 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla powiatu oławskiego w latach 2018-2022

Wskaźniki:	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,1	67,2	69,1	70,6	71,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	114,3	117,8	116,3	117,5	119,5
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	34,7	36,3	37,1	38,1	39,1
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	25,6	27,0	27,9	29,0	30,0

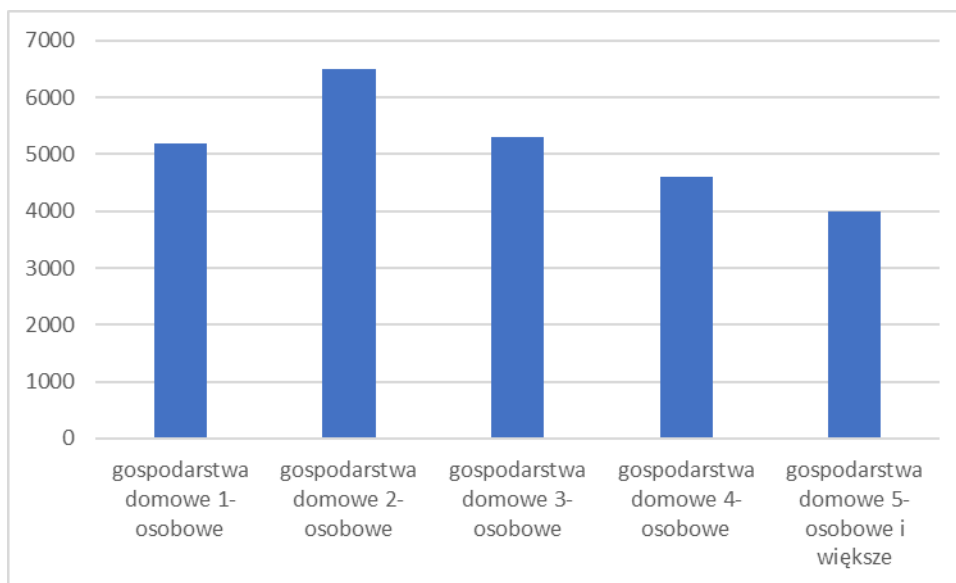
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 8. Potencjał pielęgnacyjny w powiecie oławskim: liczba kobiet w wieku 45–64 lata w stosunku do liczby kobiet w wieku 65+

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

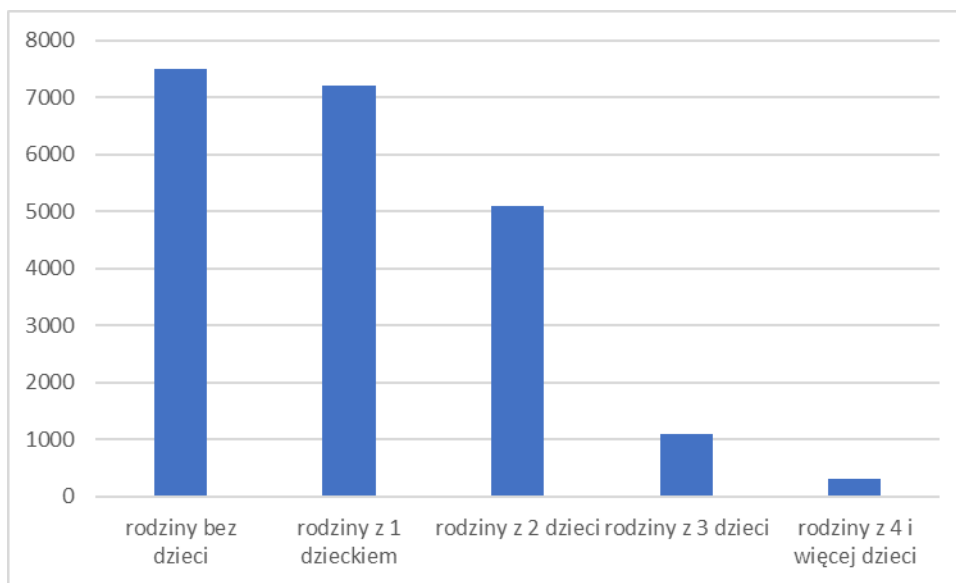
Dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku wskazują, że w powiecie oławskim dominują gospodarstwa domowe 2-osobowe, najmniej jest gospodarstw 5-osobowych i większych. Zwrócić należy uwagę na znaczną liczbę gospodarstw 1-osobowych, których członkowie w przypadku wystąpienia trudnych sytuacji życiowych częściej niż w przypadku innych gospodarstw nie mogą liczyć na wsparcie najbliższych (ryc. 9.). Przeciętnie gospodarstwo domowe liczy 3,01 osób.



Ryc. 9. Gospodarstwa domowe według liczby osób według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Analiza rodzin według liczby dzieci wskazuje, że przeciętna liczba dzieci w rodzinie wyniosła 1,58. Najwięcej rodzin to rodziny bez dzieci oraz rodziny z jednym dzieckiem. Najmniejszą liczebnie grupą są rodziny z 4 i więcej dzieci (ryc. 10.).



Ryc. 10. Rodziny według liczby dzieci według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku

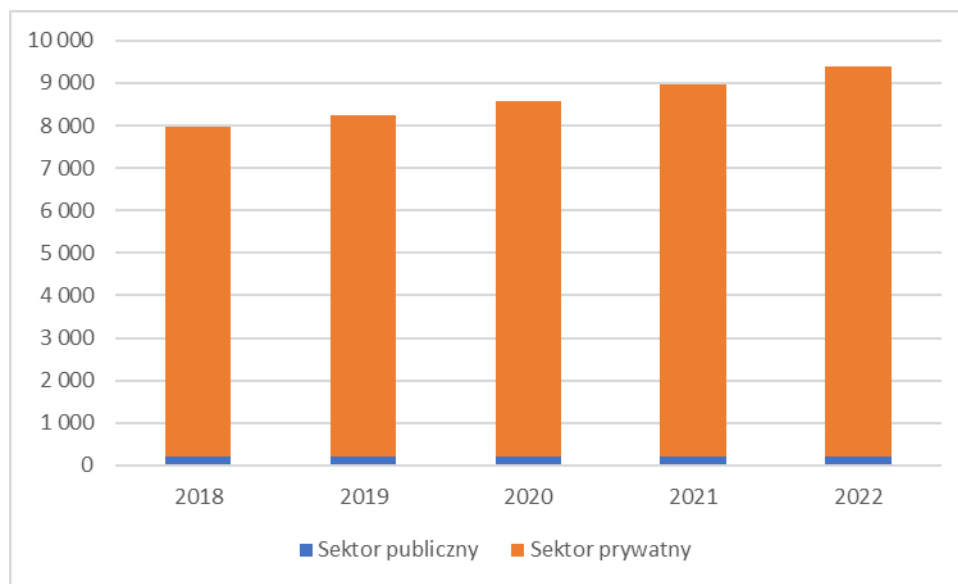
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

1.1.3. Sytuacja gospodarcza

Z perspektywy występowania problemów społecznych i możliwości ich rozwiązywania istotne znaczenie ma kondycja gospodarcza oraz rozwój ekonomiczny w wymiarze lokalnym.

Powiat oławski jest dobrym miejscem do inwestowania i rozwijania działalności gospodarczej ze względu na korzystne położenie geograficzne (bliskość aglomeracji wrocławskiej), korzystną dostępność komunikacyjną, dobrze rozwiniętą infrastrukturę, tereny inwestycyjne, znaczący udział sektora prywatnego w lokalnej gospodarce oraz dobrze rozwiniętą sieć handlu i usług.

Analizę sytuacji gospodarczej w powiecie oławskim przeprowadzić należy opierając się na wskaźnikach dotyczących gospodarki i rozwoju przedsiębiorczości. Na dzień 31 grudnia 2022 roku na terenie powiatu funkcjonowały 9 493 podmioty gospodarki narodowej, w tym 218 z sektora publicznego. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w ostatnich latach systematycznie rośnie, co wynika ze wzrostu liczby podmiotów prywatnych, gdyż liczba podmiotów publicznych utrzymuje się w ostatnich 5 latach na niemalże stałym poziomie (ryc. 11.).



Ryc. 11. Podmioty gospodarki narodowej sektora prywatnego wpisane do rejestru REGON w powiecie oławskim w latach 2018-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Aktywność podmiotów gospodarczych scharakteryzować należy opierając się na wskaźnikach dotyczących podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru

REGON, działających w powiecie oławskim (tabela 5.). Liczba tych podmiotów rośnie (co wskazano na ryc. 11.), rośnie również liczba tych podmiotów na 10 tys. ludności – z 1 049 w 2018 roku do 1 228 w roku 2022. Wskazuje to na fakt, że wzrost liczby podmiotów nie wynika ze wzrostu liczby mieszkańców, ale wiąże się z rozwojem przedsiębiorczości. Wskazuje na to również dynamicznie rosnący wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1 000 osób w wieku produkcyjnym.

Działające podmioty gospodarcze należą do podmiotów małych – w 2022 roku 96,8% tych podmiotów zatrudniało do 9 osób. Dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców systematycznie rośnie i w 2022 roku osiągnął wartość 935, zaś udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych utrzymuje się na względnie stałym poziomie i w 2022 roku wyniósł 76,1.

Nowo rejestrowane podmioty przeważają nad jednostkami wykreślanymi z rejestru REGON. Liczba nowo rejestrowanych podmiotów spadła w roku 2020, co wiązać się może z pandemią Covid-19 i trudnością oszacowania ryzyka podejmowania działalności gospodarczej w związku z ograniczeniami związanymi z pandemią.

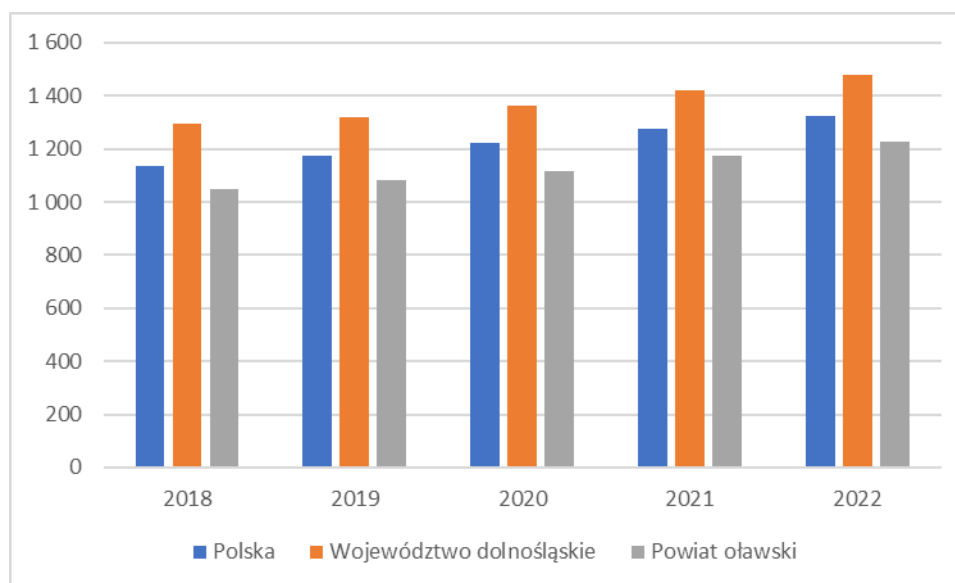
Wskazać należy jednocześnie na niewielką liczbę instytucji otoczenia biznesu przypadających na 10 tys. przedsiębiorstw – w 2022 roku było to 839,6 podmiotów, podczas gdy średnio w województwie dolnośląskim 1 350,3. Jednocześnie bliskość Wrocławia pozwala z pewnością na korzystanie z usług takich podmiotów we Wrocławiu (tabela 5.).

Tabela 5. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej funkcjonujących w powiecie oławskim w latach 2018-2022

Wskaźniki:	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 049	1 080	1 116	1 172	1 228
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	173,1	180,5	188,6	200,0	211,0
Podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 49 osób na 10 tys. mieszkańców	8,4	8,5	8,4	8,1	8,4
Udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	96,3	96,4	96,6	96,7	96,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	794	816	846	889	935
Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem	75,7	75,6	75,9	75,8	76,1
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	152	152	133	163	175
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	64	59	33	43	50
Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	902,8	893,1	893,9	862,5	839,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Analiza liczby podmiotów gospodarczych w powiecie oławskim, na tle województwa dolnośląskiego i kraju wskazuje, że tendencje rozwojowe lokalnej gospodarki są mniej korzystne niż średnia krajowa i wojewódzka. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. ludności jest niższa od średniej krajowej i średniej dla województwa dolnośląskiego (ryc. 12.).



Ryc. 12. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2018-2022

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Analiza struktury sektorowej gospodarki może być przeprowadzona w oparciu o liczebność podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Największa liczba podmiotów gospodarczych w powiecie oławskim prowadzi działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych – aż 1 972 podmioty, budownictwa – 1 654 podmioty, przetwórstwa przemysłowego – 932 podmioty oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – 916 podmiotów. Największy liczebnie przyrost liczby podmiotów dotyczy budownictwa (tabela 6.).

Dogodne położenie komunikacyjne, tereny przygotowane pod inwestycje oraz atrakcyjne warunki inwestycyjne sprawiły, że dzisiaj w powiecie inwestują znane firmy z wielu zakątków Europy i świata, m.in.: Toyota Motor Industries (produkcja silników Diesla), Electrolux (fabryka pralek), American Axle & Manufacturing (fabryka podzespołów samochodowych), Autoliv (poduszki powietrzne do aut), SCA Hygiene Products (art. higieniczne), SCA Packaging (opakowania z tektury falistej), Ronal (producent felg aluminiowych)¹⁰.

¹⁰ Powiat Oławski, http://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej funkcjonujące w powiecie oławskim według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w latach 2018-2022

Sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności	2018	2019	2020	2021	2022
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	91	95	95	95	95
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	6	7	7	7	7
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	841	874	908	925	932
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10	11	11	9	5
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	29	30	32	33	35
Sekcja F – Budownictwo	1 270	1 331	1 435	1 556	1 654
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 882	1 876	1 914	1 960	1 972
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	485	486	492	291	505
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	193	214	199	214	222
Sekcja J – Informacja i komunikacja	271	300	321	362	418
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	238	232	248	242	242
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	487	508	524	540	555
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	742	772	805	864	916
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	241	252	273	297	330
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	37	37	37	39	39
Sekcja P – Edukacja	249	259	271	281	308
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	298	305	313	344	371
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	144	153	162	173	190
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	489	533	551	594	642
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Szczególnie atrakcyjną ofertę znajdują inwestorzy w Oławie, Jelczu-Laskowicach i gminie Oława, gdzie funkcjonują podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "INVEST-PARK". (ZOBACZ MAPKI z terenami WSSE w Oławie i Jelczu-Laskowicach). W gminie Oława znajduje się także Strefa Rozwoju Gospodarczego (na terenie byłego lotniska w Stanowicach), natomiast w gminie Domaniów istnieje Strefa Aktywności Gospodarczej,

ulokowana przy węźle autostradowym Brzezimierz, w skład której wchodzi miejscowości Goszczyna i Pełczyce¹¹.

Powiat oławski stanowi ważny element mapy zagospodarowania przestrzennego województwa, zajmując miejsce na głównej osi rozwoju (autostrada A4, Odra). Taka lokalizacja zapewnia szybkie przenikanie do lokalnej gospodarki innowacji technologicznych i dostęp do centrów logistycznych i biznesowych¹².

Ziemia oławska to także bogaty teren rolniczy. Zwłaszcza w południowej części powiatu przeważają grunty najwyższej klasy. Użytki rolne stanowią ponad 60% powierzchni powiatu, z tego największy obszar zajmują grunty orne. Na żyznych terenach gminy Domaniów i gminy Oława obok niewielkich gospodarstw indywidualnych rozwinęły się wysokotowarowe przedsiębiorstwa rolne. Walorami tych terenów są m.in. bardzo żyzne gleby, brak obszarów okresowo zalewanych, rozbudowana infrastruktura rolnicza oraz zaplecze obsługujące działalność rolniczą¹³.

1.1.4. Sytuacja finansowa

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej wymaga również przeprowadzenia analizy finansowej powiatu, w zakresie wykazania zdolności do wykonywania zadań i zaspokajania potrzeb mieszkańców. W tym zakresie ważna jest równowaga budżetowa, która decyduje o samodzielności finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Szczegółową analizę dochodów i wydatków przeprowadzono dla lat 2018-2021, a wyniki przedstawiono w tabelach 7. i 8. Analiza dochodów i wydatków ogółem wskazuje, że w latach 2018 i 2020 dochody przewyższały wydatki, zaś w latach 2019 i 2021 mamy do czynienia z wyższymi wydatkami. W latach 2018-2021 dochody własne wynosiły – zależnie od roku – od 43,6% do 49,4% dochodów ogółem.

Dochód na 1 mieszkańca systematycznie rośnie, najwyższy był w roku 2021 i wyniósł 1 300,94 zł. Dochód własny powiatu na 1 mieszkańca również rośnie – w 2021 roku wyniósł 609,11.

Udział podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych w dochodach powiatu był najwyższy w 2018 roku, po spadku w roku 2019 i 2020, w 2021 roku znowu wzrósł.

¹¹ Powiat Oławski, http://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html.

¹² Powiat Oławski, http://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html.

¹³ Powiat Oławski, http://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html.

Wydatki Powiatu Oławskiego systematycznie rosną, choć w roku 2020 wydatki były niższe niż w roku 2019, co wiązało się ze spadkiem wydatków majątkowych inwestycyjnych. Mogło to mieć związek z pandemią Covid-19. W roku 2020 wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 10,2% ogółu wydatków, zaś w roku 2021 – 18,1%.

Rosną oczywiście również wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca – w 2021 roku wydatki te wyniosły 1 319,00 zł.

Analizując działy 852 - Pomoc społeczna, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz dział 855 – Rodzina podkreślić należy, że najwyższe dochody Powiat Oławski uzyskał w dziale Pomoc społeczna. Niezwykle istotny jest fakt, że we wskazanych działach uzyskane dochody budżetowe nie pozwalały na pokrycie wszystkich wydatków.

Tabela 7. Informacje dotyczące dochodów budżetowych powiatu oławskiego

Dochody:	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	78 307 863,53	89 783 463,40	95 751 495,36	100 614 889,33
Dochody własne	34 147 658,81	44 368 090,52	46 301 699,47	47 108 780,58
Dochody na 1 mieszkańca	1 023,66	1 170,23	1 235,46	1 300,94
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	446,39	578,29	597,42	609,11
Dochody w dziale 852 - Pomoc społeczna	4 419 303,59	5 197 719,24	6 062 182,92	5 056 385,21
Dochody w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	605 545,56	704 657,45	867 189,89	908 690,75
Dochody w dziale 855 - Rodzina	2 661 498,03	2 830 870,83	3 071 431,80	2 676 087,52
Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	62,9%	56,7%	53,1%	58,7%
Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	4,4%	2,9%	1,7%	3,3%

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

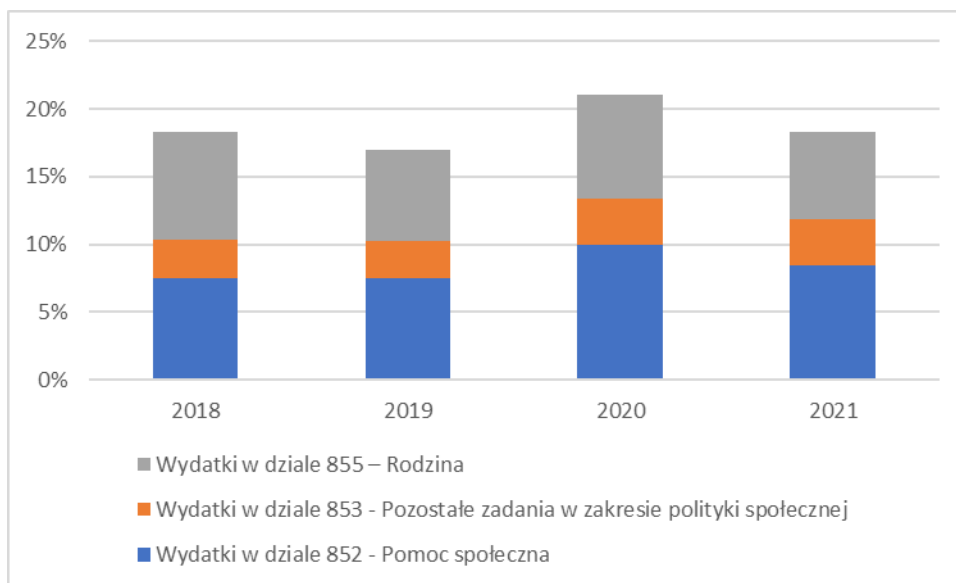
Tabela 8. Informacje dotyczące wydatków budżetowych powiatu oławskiego

Wydatki:	2018	2019	2020	2021
Wydatki ogółem	76 702 472,46	95 005 358,30	88 352 378,18	102 011 150,23
Wydatki majątkowe inwestycyjne	9 796 475,98	21 487 834,44	8 970 885,99	18 490 911,34
Wydatki na 1 mieszkańca	1 002,67	1 238,29	1 139,99	1 319,00
Wydatki w dziale 852 - Pomoc społeczna	5 719 611,06	7 091 033,67	8 777 272,89	8 572 381,91
Wydatki w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 211 106,94	2 688 324,01	3 077 907,40	3 490 475,46
Wydatki w dziale 855 – Rodzina	6 137 893,14	6 307 300,06	6 767 987,25	6 579 695,09

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

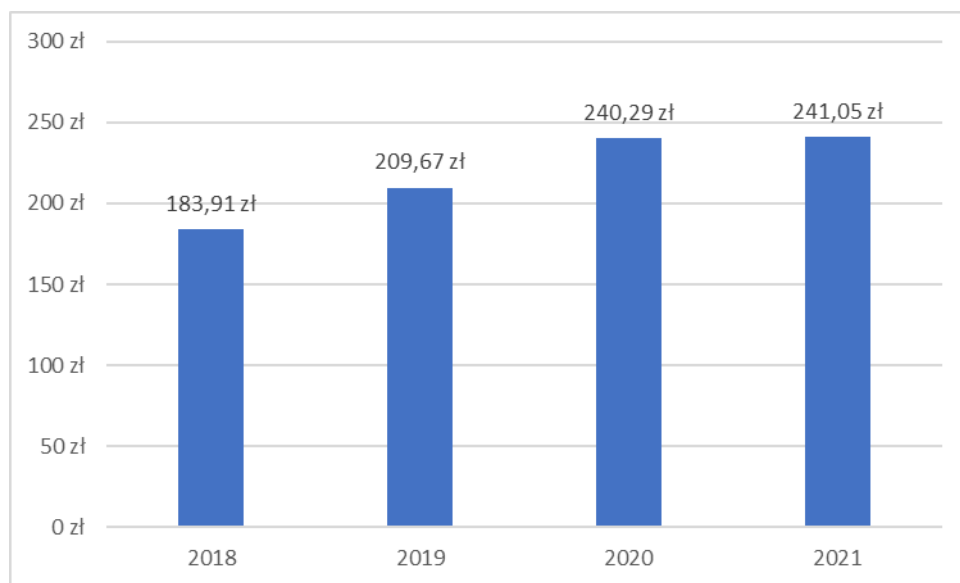
Analizując udział wydatków na działy związane z pomocą społeczną i wsparciem rodziny w wydatkach Powiatu Oławskiego wskazać należy na wzrost udziału wydatków w dziale Pomoc społeczna z 7,5% w 2018 i 2019 roku do 9,9% w 2020 roku i następnie spadek do poziomu 8,4%. Udział wydatków w dziale Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wzrósł od poziomu 2,8-2,9% w latach 2018-2019 do poziomu 3,4-3,5% w latach 2020-2021. Wahania udziału wydatków obserwujemy w dziale Rodzina – udział ten był najwyższy w 2018 roku – 8,0%, zaś najniższy w 2021 roku – 6,4% (ryc. 13.).

Analizując wydatki na działy związane z pomocą społeczną i rodziną w przeliczeniu na 1 mieszkańca podkreślić należy, że wydatki te rosną i w 2021 roku osiągnęły kwotę 241,05 zł (ryc. 14.).



Ryc. 13. Udział wydatków na działy związane z pomocą społeczną i rodziną w ogóle wydatków powiatu oławskiego w latach 2018-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 14. Wydatki powiatu oławskiego na działy związane z pomocą społeczną i rodziną na 1 mieszkańca w latach 2018-2021

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Wydatki na działania związane z pomocą społeczną i rodziną można również przeanalizować sięgając do sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W 2022 roku wydatki na działania w zakresie pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej wyniosły 18 734 712,00 zł. W dziale Pomoc społeczna najwyższe wydatki dotyczyły utrzymania domu pomocy społecznej - 7 931 982,00 zł oraz Powiatowego Centrum Pomocy

Rodzinie – 1 528 387,00 zł. W dziale Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej największe wydatki dotyczyły dofinansowań z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 2 542 944,00 zł oraz utrzymania zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności – 402 920,00 zł. W przypadku działu Rodzina najwyższe wydatki – 4 765 188 zł – dotyczyły rodzin zastępczych.

1.1.5. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych jest dla osób i rodzin jednym z kluczowych warunków zaspokojenia pozostałych potrzeb życiowych. W tym kontekście szczególnie ważna jest analiza ilości i jakości zasobów mieszkaniowych w powiecie oławskim.

Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła w 2022 roku 147,5 osób na 1km² i była mocno zróżnicowana w poszczególnych gminach powiatu oławskiego. Najwięcej ludności na 1km² przypadało w mieście Oława – 1 211,7, zaś najmniej w gminach wiejskich: Domaniów: 52,1 i Oława: 66,3.

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku w powiecie były 30 093 mieszkania, w tym 27 929 zamieszkałych i 2 164 niezamieszkałe.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego dla roku 2021¹⁴ wskazują na terenie powiatu na 12 436 budynków mieszkalnych i 30 490 mieszkań. Liczba budynków mieszkalnych i mieszkań rośnie, rośnie również liczba mieszkań na 1000 mieszkańców. Przeciętne mieszkanie liczy 77 m², ma 4 izby i jest zamieszkiwane przez 2-3 osoby. Największy metraż średnio mają do dyspozycji mieszkańcy gminy wiejskiej Oława – 110,4m², a najmniejszy miasta Oława – 64,7m². Na jedną izbę przypadało w 2021 roku 0,64 osoby, co zapewnia względny komfort użytkowania mieszkania (tabela 9.).

Na 1000 mieszkańców w 2021 roku przypadało 394,2 mieszkania. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców jest mniejsza niż średnia dla Polski i województwa dolnośląskiego (w 2021 roku odpowiednio 405,2 i 439,7). Przeciętne mieszkanie w powiecie oławskim jest nieznacznie większe niż średnia dla Polski i województwa dolnośląskiego (75,1 m² i 70,7 m²).

Mieszkania są dobrze wyposażone w instalacje, w tym również na terenach wiejskich¹⁵. 95,2% mieszkań ma dostęp do sieci wodociągowej, 95,7% do spłukiwanego ustępu, 94,0% ma też łazienkę. Z centralnego ogrzewania korzystało w 2020 roku 88,6% mieszkań,

¹⁴ Dane dla roku 2022 nie są dostępne, stan na 01.07.2023.

¹⁵ Część danych dla 2021 roku i wszystkie dane dla 2022 roku nie są dostępne, stan na 01.07.2023.

a z gazu sieciowego w roku 2021 59,7% (tabela 10.). W przypadku gazu sieciowego sieć gazownicza nie jest dostępna na terenie gminy Domaniów, a w przypadku gminy wiejskiej Oława była dostępna tylko dla 23,5% mieszkańców. Najwięcej mieszkańców posiadało dostęp do sieci gazowej w mieście Oława – 90,1%. W latach 2018-2020 nie obserwujemy większych zmian w zakresie tych wskaźników.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w powiecie oławskim – wskaźniki*

Wskaźniki:	2018	2019	2020	2021
Budynki mieszkalne	10 913	11 507	11 827	12 436
Mieszkania	28 448	28 957	29 992	30 490
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	75,4	75,8	76,7	77,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	28,0	28,6	29,7	30,4
Mieszkania na 1000 mieszkańców	371,4	377,3	387,5	394,2
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,02	4,02	3,95	3,95
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,69	2,65	2,58	2,54
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,67	0,66	0,65	0,64

* Dane dla roku 2022 nie są dostępne, stan na 01.07.2023.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Tabela 10. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań

Instalacje:	2018	2019	2020	2021
Wodociąg	98,9	98,9	97,8	95,2
Ustęp spłukiwany	96,6	96,7	95,7	bd.
Łazienka	94,8	94,9	94,0	bd.
Centralne ogrzewanie	89,1	89,3	88,6	bd.
Gaz sieciowy	59,1	58,9	62,4	59,7

* bd. – brak danych dla roku 2021, brak danych dla roku 2022, stan na 01.07.2023.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

W 2021 roku na terenie powiatu oławskiego sprzedano łącznie 673 lokale mieszkalne, w tym 202 na rynku pierwotnym. Liczba sprzedawanych corocznie lokali systematycznie rośnie. Średnia cena 1m² lokalu mieszkalnego na terenie powiatu oławskiego wyniosła w 2021 roku 5 030zł, w tym 4 917zł na rynku pierwotnym. Podkreślić należy, że są to kwoty niższe niż średnia dla Polski i województwa dolnośląskiego, gdzie 1m² mieszkania kosztował odpowiednio 6 334 zł i 6 062 zł¹⁶.

¹⁶ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>. Brak danych dla poziomu gmin.

W kontekście wysokich i stale rosnących cen nabycia lokali mieszkalnych istotne znaczenie ma wsparcie osób o niskich dochodach w dostępie do lokali mieszkalnych. Powiat oławski nie posiada mieszkań komunalnych. Według danych GUS w 2020 roku w zasobach gmin powiatu oławskiego były 1 482 mieszkania komunalne. Gminy wspierają również posiadaczy mieszkań poprzez wypłatę dodatków mieszkaniowych i innych dodatków rekompensujących wysokie ceny mediów.

Przez powiat przebiegają szlaki komunikacyjne łączące Wrocław z Górnym Śląskiem, przede wszystkim autostrada A-4 (węzeł Brzezimierz znajduje się w gminie Domaniów), stanowiąca fragment korytarza tranzytowego z Niemiec przez Wrocław i Kraków na Ukrainę. Przez środek powiatu przebiega magistrała kolejowa nr 132 (fragment transeuropejskiego szlaku kolejowego E-30 Berlin - Wrocław - Katowice - Lwów - Kijów). Powiat dysponuje również dostępem do transportu rzeczno- wodnego. Oławski węzeł wodny, położony jest na szlaku wodnym rzeki Odry Górny Śląsk – Szczecin¹⁷.

Na terenie powiatu w 2021 roku w odniesieniu do dróg powiatowych było 238,8km dróg o nawierzchni twardej, 235,7km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej i 24,7km o nawierzchni gruntowej.

Wskaźniki w zakresie dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni wskazują, że w 2021 roku na 100km² przypadało 66,3km dróg, znacznie mniej niż średnio w Polsce i na Dolnym Śląsku (odpowiednio 85,3 i 88,5km).

1.1.6. Lokalny rynek pracy

Analiza lokalnego rynku pracy, aktywności zawodowej, zatrudnienia i bezrobocia pozwala na wykazanie aktywności zawodowej członków społeczności lokalnej, możliwości w zakresie podejmowania zatrudnienia oraz konieczności wsparcia osób bezrobotnych, a więc osób pozostających bez zatrudnienia, chętnych i gotowych do podjęcia pracy.

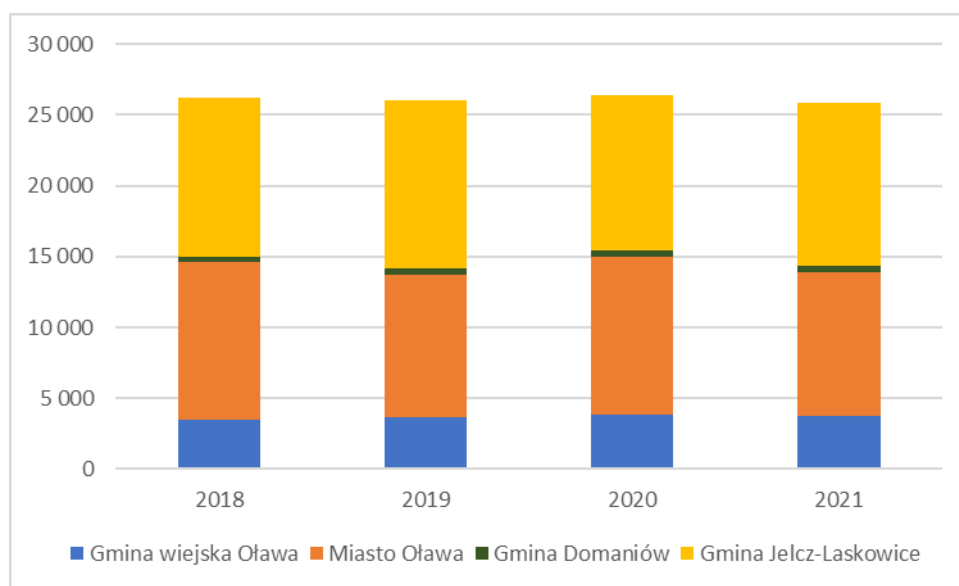
Dane pochodzące z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności dostępne są tylko dla poziomu województw. Wyniki BAEL wskazują, że w IV kwartale 2022 roku na Dolnym Śląsku odnotować można 1 324 tys. osób aktywnych zawodowo, w tym 1 275 tys. osób pracujących i 48 tys. bezrobotnych oraz 906 tys. osób biernych zawodowo. Współczynnik aktywności zawodowej dla województwa dolnośląskiego wyniósł 59,4%, wskaźnik zatrudnienia

¹⁷ Raport o stanie Powiatu Oławskiego za 2022 rok, Załącznik do Uchwały Zarządu Powiatu Nr 1120/2023 z dnia 30 maja 2023 r.; Powiat Oławski, http://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html.

57,2%, a stopa bezrobocia 3,6%¹⁸. Główne przyczyny bierności zawodowej to emerytura, nauka, choroby i niepełnosprawność oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu.

Zgodnie z danymi GUS w 2021 roku w powiecie oławskim pracowało 25 887 osób, najwięcej w gminie Jelcz-Laskowice: 11 537 osób (ryc. 15.). Zwrócić należy uwagę, że mieszkańcy powiatu mogą pracować również poza jego terenem i prawdopodobnie wielu mieszkańców powiatu wyjeżdża do pracy poza powiat. Na teren powiatu przyjeżdżają też do pracy mieszkańcy ościennych miejscowości.

Wskaźnik pracujących na 1000 ludności dla powiatu oławskiego wyniósł 571,1. Analizując gminy powiatu oławskiego najwyższy wskaźnik dotyczy gminy Jelcz-Laskowice, a najniższy gminy Domaniów (ryc. 16.). Wskaźnik dla powiatu jest znacznie wyższy niż średnia dla Polski i województwa dolnośląskiego (ryc. 17.).

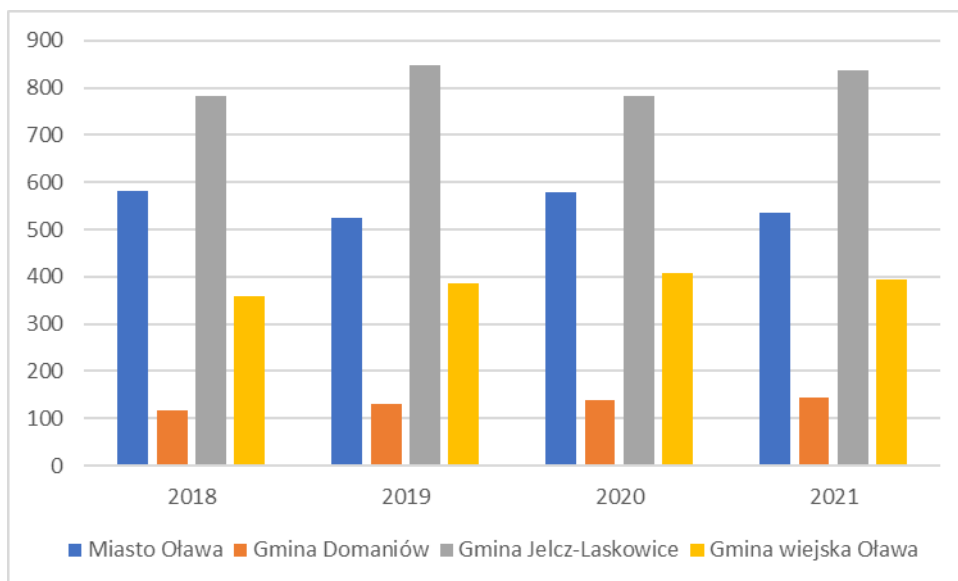


Ryc. 15. Pracujący w powiecie oławskim wg gmin*

* Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

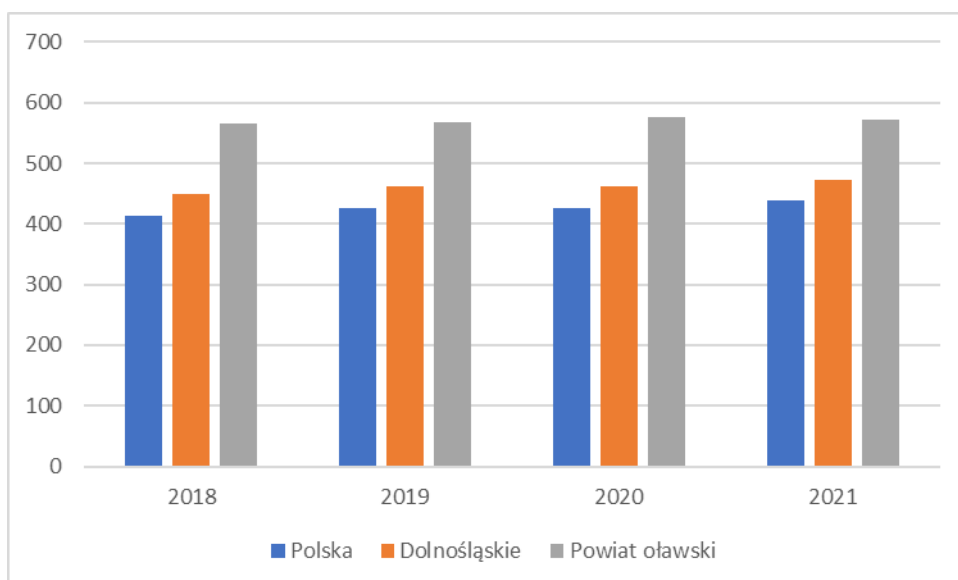
¹⁸ Aktywność ekonomiczna ludności Polski – 4 kwartał 2022 roku, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023.



Ryc. 16. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu oławskiego*

* Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

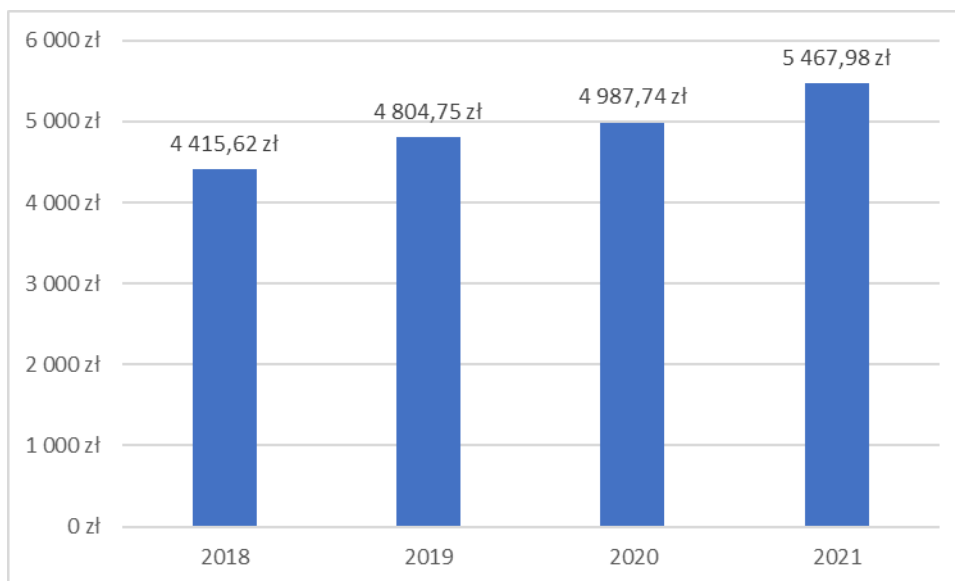


Ryc. 17. Pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym*

* Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie oławskim w roku 2021 wyniosło 5467,98 zł i stanowiło 91,1% średniej krajowej. Odnotowujemy stały wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (ryc. 18.).

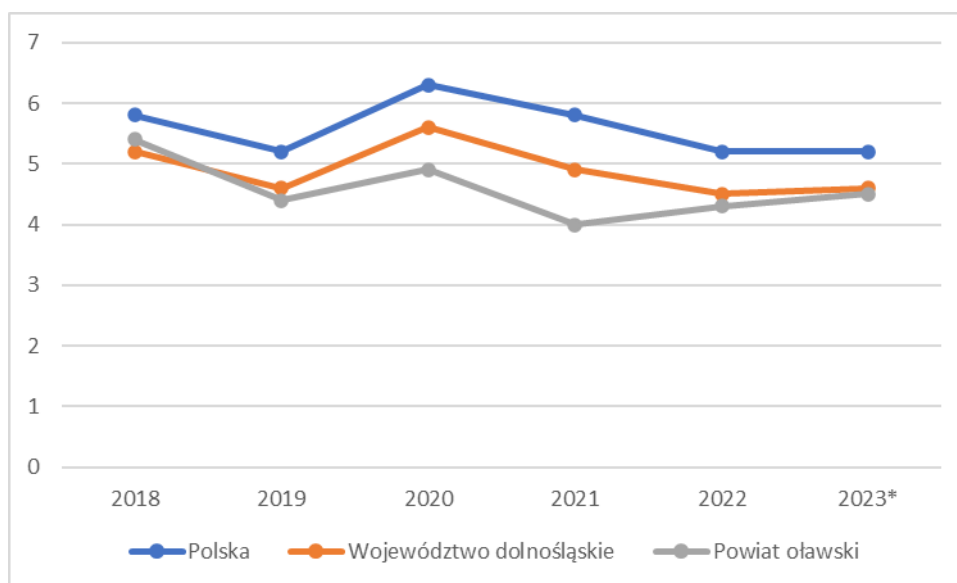


Ryc. 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w powiecie oławskim
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Największym problemem społecznym związanym z rynkiem pracy jest bezrobocie, czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że osoby chętne i gotowe do pracy nie mają możliwości podjęcia zatrudnienia. Wsparcie osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy, jak również pracodawców poszukujących pracowników, zapewnia jednostka organizacyjna Powiatu Oławskiego – Powiatowy Urząd Pracy.

Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oławskiego utrzymuje się na poziomie stopy dla województwa dolnośląskiego i jest nieco niższa niż średnia dla kraju – na 30 kwietnia 2023 roku wyniosła 4,5%. W roku 2020 odnotowano w powiecie oławskim wzrost bezrobocia, wiążący się z pandemią Covid-19, w 2021 roku nastąpił spadek, jednak od roku 2022 znów obserwujemy wzrost stopy bezrobocia (ryc. 19.).

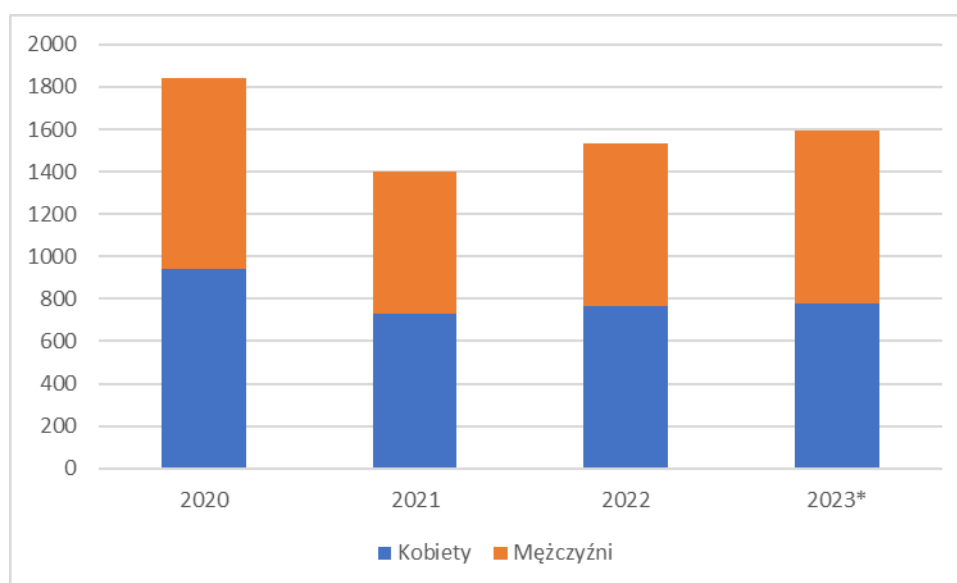
Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy we Oławie zarejestrowanych było 1 531 osób bezrobotnych z terenu powiatu, a na 31 maja 2023 roku – 1 591 osób. Znaczna liczba bezrobotnych w 2020 roku była prawdopodobnie efektem pandemii Covid-19, w 2021 roku zauważalny jest duży spadek liczby bezrobotnych, jednak aktualnie ponownie obserwujemy tendencję wzrostową. Liczba kobiet i mężczyzn bezrobotnych nie różni się znacząco (ryc. 20.).



Ryc. 19. Stopa bezrobocia rejestrowanego

* Stan na 30.04.2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



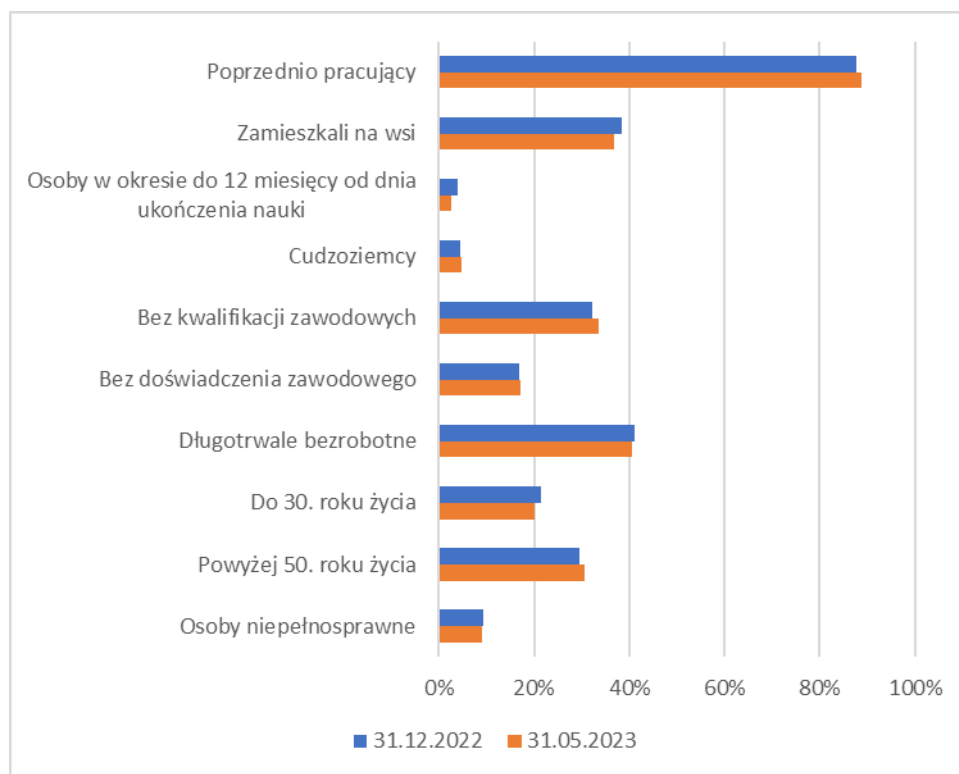
Ryc. 20. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oławie

* Stan na 31.05.2023

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Warto zwrócić uwagę na wybrane kategorie bezrobotnych, których cechy mogą utrudniać podjęcie zatrudnienia. Większość bezrobotnych to osoby już wcześniej pracujące. Bezrobotni dłużej stanowią nieco ponad 40% bezrobotnych. Mniej niż 40% bezrobotnych mieszka na wsi. Większy problem ze znalezieniem zatrudnienia mają osoby powyżej 50. roku życia – około 30% bezrobotnych. Nieco ponad 30% bezrobotnych to osoby

bez kwalifikacji zawodowych. Wśród bezrobotnych odnotować można również cudzoziemców (ryc. 21).



Ryc. 21. Wybrane kategorie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych dla powiatu oławskiego wskazują na spadek liczby bezrobotnych w roku 2021 i niewielki wzrost w latach 2022-2023. Znaczna liczba bezrobotnych w roku 2020 wydaje się być efektem pandemii Covid-19. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych najwyższy był w roku 2021, kiedy wyniósł 52,3%. W roku 2023 udział kobiet wśród bezrobotnych spadł poniżej 50%. Prawo do zasiłku ma niewielki odsetek bezrobotnych – w 2023 roku było to 16,1% bezrobotnych. Udział bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych w latach 2022 i 2023 spadł w porównaniu z latami 2020-2021. Szczegółowe dane dotyczące osób bezrobotnych z powiatu oławskiego zestawiono w tabeli 11.

Tabela 11. Informacje o osobach bezrobotnych w powiecie oławskim

Bezrobotni:	2020	2021	2022	2023*
Razem	1844	1400	1531	1591
Udział kobiet w ogóle bezrobotnych	51,0%	52,3%	50,2%	48,9%
Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych	19,1%	15,2%	14,6%	16,1%
Udział bezrobotnych długotrwale w ogóle bezrobotnych	44,6%	49,2%	41,1%	40,7%

* Stan na 31.05.2023

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Oławie.

Obecność terenów inwestycyjnych i dużych firm na terenie powiatu oraz położenie w niedalekiej odległości od Wrocławia ma dobry wpływ na rynek pracy w powiecie oławskim i szanse mieszkańców na podjęcie zatrudnienia. Sytuację na rynku pracy należy ocenić jako bardzo dobrą, jednak zwrócić należy uwagę na występowanie zjawiska bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego.

1.1.7. System edukacji

Oferta w zakresie opieki nad dziećmi i edukacji w powiecie oławskim obejmuje placówki publiczne oraz niepubliczne, placówki opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkola szkoły podstawowe i ponadpodstawowe oraz inne placówki edukacyjne.

Portal Empatia wykazuje na terenie powiatu oławskiego 13 instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, w tym 12 żłobków i klub dziecięcy. Większość placówek zlokalizowanych jest w mieście Oława. Poza tym placówki mieszczą się w Jelczu-Laskowicach, Domaniewie i Marcinkowicach¹⁹.

Edukację przedszkolną i szkolną zapewniają na terenie powiatu placówki publiczne, prowadzone przez gminy oraz niepubliczne. Ich zestawienie zawarto w tabelach 12. i 13.

Powiat odpowiada za prowadzenie placówek edukacyjnych na poziomie ponadpodstawowym oraz szkolnictwa specjalnego. Powiat oławski realizuje te zadania prowadząc liczne szkoły ponadpodstawowe i specjalne oraz inne placówki edukacyjne. Do placówek tych należą:

- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie;
- Zespół Szkół im. Zjednoczonej Europy w Oławie;

¹⁹ Empatia. Wyszukiwarka żłobków i klubów dziecięcych, <https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/mapa-zlobkow-i-klubow-dzieciacych>.

- Liceum Ogólnokształcące Nr I im. Jana III Sobieskiego w Oławie;
- Zespół Szkół im. J. Kasprówicza w Jelczu-Laskowicach;
- Zespół Szkół Specjalnych im. Ireny Komorowskiej w Oławie;
- Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie;
- Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jelczu-Laskowicach.

Szkoły ponadpodstawowe funkcjonujące we wskazanych placówkach zostały wyszczególnione w tabeli 14. Szkoły funkcjonują w Oławie oraz Jelczu-Laskowicach, zapewniając młodzieży szeroką ofertę edukacji w liceach ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych.

Dbając o dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami powiat oławski prowadzi Centrum Edukacyjno-Rewalidacyjne z Zespołem Szkół Specjalnych w Oławie. Ideą powstania ośrodka było objęcie opieką, edukacją i rewalidacją osób z niepełnosprawnością intelektualną, na całej drodze życiowej – od momentu wykrycia niepełnosprawności, poprzez wszystkie formy spełniania obowiązku szkolnego i nauki na kolejnych etapach edukacyjnych, a także po ukończeniu szkolnej edukacji. W skład placówki wchodzi: przedszkole specjalne, specjalna szkoła podstawowa, specjalna szkoła branżowa I stopnia, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, zespół rewalidacyjno-wychowawczy, zespół edukacyjno-terapeutyczny, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka oraz szkoła przyszpitalna.

Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie obejmuje Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy i Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy jest placówką dla dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii z kolei jest placówką dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym zagrożone są niedostosowaniem społecznym i wymagają specjalnej organizacji nauki i metod pracy, a także dla dzieci i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niedostosowanie społeczne. Placówki przyjmują chłopców. W ramach zespołu działa Szkoła Podstawowa nr 2²⁰.

²⁰ Zespół Placówek Resocjalizacyjno-Socjoterapeutycznych w Oławie, <https://zprs.olawa.pl/>.

Powiat Oławski prowadzi Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Jelczu-Laskowicach. Powiatowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doradztwa Metodycznego w Oławie to instytucja oświatowa, w skład której wchodzi: Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oławie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oławie oraz Biblioteka Pedagogiczna w Oławie, z siedzibą przy ul. Kutrowskiego 31. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oławie udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom oraz pomocy młodzieży w wyborze zawodu i kierunku kształcenia. Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oławie w ramach doradztwa metodycznego otacza opieką nauczycieli rozpoczynających pracę oraz nieposiadających pełnych kwalifikacji, udziela pomocy i wsparcia nauczycielom w uzyskaniu kolejnych stopni awansu zawodowego. Biblioteka Pedagogiczna w Oławie świadczy usługi dla nauczycieli, studentów, uczniów powiatu oławskiego. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jelczu-Laskowicach, podobnie jak poradnia w Oławie, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom oraz pomocy młodzieży w wyborze zawodu i kierunku kształcenia. Dzięki dwóm poradniom dzieci i młodzież mają łatwiejszy dostęp do specjalistów i wsparcia.

Tabela 12. Przedszkola działające na terenie powiatu oławskiego

Przedszkole	Miejscowość	Status placówki	Organ prowadzący
Przedszkole Publiczne nr 3	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Niepubliczne Przedszkole „Lawendowy Domek”	Marcinkowice	Niepubliczna	Spółka cywilna
Niepubliczne Przedszkole Kolorowych Skrzatów	Oława	Niepubliczna	Przedsiębiorstwo osoby fizycznej
Przedszkole Publiczne w Bystrzycy	Bystrzyca	Publiczna	Gmina
Przedszkole Publiczne w Danielowicach	Danielowice	Publiczna	Gmina
Publiczne Przedszkole nr 1 W Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Publiczne Przedszkole nr 2 W Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Niepubliczne Przedszkole Montessori „Tuptuś” w Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Niepubliczne Przedszkole Montessori Tuptuś	Jelcz-laskowice	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Przedszkole Niepubliczne „Mikołajek” w Miłoszycach	Miłoszyce	Niepubliczna	Spółka prawa handlowego
Niepubliczne Przedszkole Bąbelki	Oława	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Miejskie Przedszkole nr 3 „Bajka”	Oława	Publiczna	Gmina
Niepubliczne Przedszkole i Żłobek Magiczna Kraina Sylwia Ratajczyk	Oława	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Miejskie Przedszkole nr 4 w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Miejskie Przedszkole nr 2 w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Przedszkole Niepubliczne Żak	Oława	Niepubliczna	Przedsiębiorstwo osoby fizycznej
Niepubliczne Przedszkole Ekoludki	Oława	Niepubliczna	Fundacja
Przedszkole Niepubliczne Magdalenka	Oława	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Niepubliczne Przedszkole „Kredka”	Oława	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Publiczne Przedszkole w Polwicy	Polwica	Publiczna	Gmina
Niepubliczne Przedszkole „Smyk” W Sobocisku	Sobocisko	Niepubliczna	Przedsiębiorstwo osoby fizycznej
Niepubliczne Przedszkole „Kredka” w Stanowicach	Stanowice	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego w Chwalibóżykach	Chwalibóżyce	Niepubliczna	Stowarzyszenie
Niepubliczny Zespół Wychowania Przedszkolnego	Oleśnica Mała	Niepubliczna	Stowarzyszenie
Punkt Przedszkolny „Michałki” w Drzemlikowicach	Drzemlikowice	Niepubliczna	Stowarzyszenie
Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Ekomarcinki”	Marcinkowice	Niepubliczna	Fundacja
Przedszkole Specjalne nr 5 w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat
Przedszkole Miejskie nr 1 w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina

Źródło: Rejestr szkół i placówek oświatowych, <https://rspo.gov.pl/>.

Tabela 13. Szkoły podstawowe działające na terenie powiatu oławskiego

Szkoła podstawowa	Miejscowość	Status placówki	Organ prowadzący
Szkoła Podstawowa im. Bronisława Malinowskiego w Bystrzycy	Bystrzyca	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa w Chwalibóżyce	Chwalibóżyce	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Domaniowie	Domaniów	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Górskiego w Drzemlikowicach	Drzemlikowice	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Lubańskiego w Gaci	Gać	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa Fundacji „Świat Dzieci i Dorosłych” w Goszczynie	Goszczyna	Publiczna	Fundacja
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Skłodowskiej Curie w Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Bolesława Prusa w Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Publiczna	Gmina
Niepubliczna Szkoła Podstawowa Altra w Jelczu-Laskowicach	Jelcz-laskowice	Niepubliczna	Spółka z o.o.
Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Marcinkowicach	Marcinkowice	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Maratończyków Polskich w Miłoszycach	Miłoszyce	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa w Minkowicach Oławskich	Minkowice oławskie	Publiczna	Gmina
Gminna Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Chrobrego w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jakuba Sobieskiego w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 4 im. Jana Pawła II w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 5 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Orłąt Lwowskich w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 6 w Oławie im. Polskich Olimpijczyków w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Osieku	Osiek	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa w Ścinawie Polskiej	Ścinawa polska	Publiczna	Stowarzyszenie
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Wierzbno	Wierzbno	Publiczna	Gmina
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego	Wójcice	Publiczna	Gmina
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Karola Rólow Miałowskiego w Oławie	Oława	Publiczna	Gmina

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 1 w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat
Szkoła Podstawowa nr 2 przy Zespole Opieki Zdrowotnej w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat
Szkoła Podstawowa Specjalna nr 2 w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat

Źródło: Rejestr szkół i placówek oświatowych, <https://rspo.gov.pl/>.

Tabela 14. Szkoły ponadpodstawowe działające na terenie powiatu oławskiego

Szkoła ponadpodstawowa		Miejscowość	Status placówki	Organ prowadzący
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych "EUREKA" w Oławie		Oława	Niepubliczna	Osoba fizyczna
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Oławie	Liceum Ogólnokształcące nr II w Oławie Technikum nr 1 Branżowa Szkoła I stopnia nr 1 w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat
Zespół Szkół im. Zjednoczonej Europy w Oławie	Technikum nr 2 w Oławie Branżowa Szkoła I stopnia nr 2 w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat
Liceum Ogólnokształcące nr I im. Jana III Sobieskiego w Oławie		Oława	Publiczna	Powiat
Zespół Szkół im. J. Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach	Liceum Ogólnokształcące w Jelczu-Laskowicach Technikum w Jelczu-Laskowicach Branżowa Szkoła I stopnia w Jelczu-Laskowicach Branżowa Szkoła II stopnia w Jelczu-Laskowicach Internat w Zespole Szkół im. J. Kasprowicza w Jelczu Laskowicach	Jelcz-Laskowice	Publiczna	Powiat
Zespół Szkół Specjalnych im. Ireny Komorowskiej w Oławie	Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna nr 3 w Oławie Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Oławie	Oława	Publiczna	Powiat

Źródło: Rejestr szkół i placówek oświatowych, <https://rspo.gov.pl/>.

Liczba uczniów w szkołach powiatu oławskiego w ostatnich latach rośnie – dotyczy to zarówno szkół podstawowych, jak i szkół ponadpodstawowych. Aktualnie wyzwaniem dla systemu edukacji ponadpodstawowej jest przyjęcie powiększonych roczników uczniów w związku z wprowadzaniem obniżania wieku edukacji szkolnej. W roku 2023/2024 uczniowie

Ci będą się uczyć w szkołach ponadpodstawowych, w klasach I i II, co oznacza konieczność zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc i odpowiednich warunków dla uczniów.

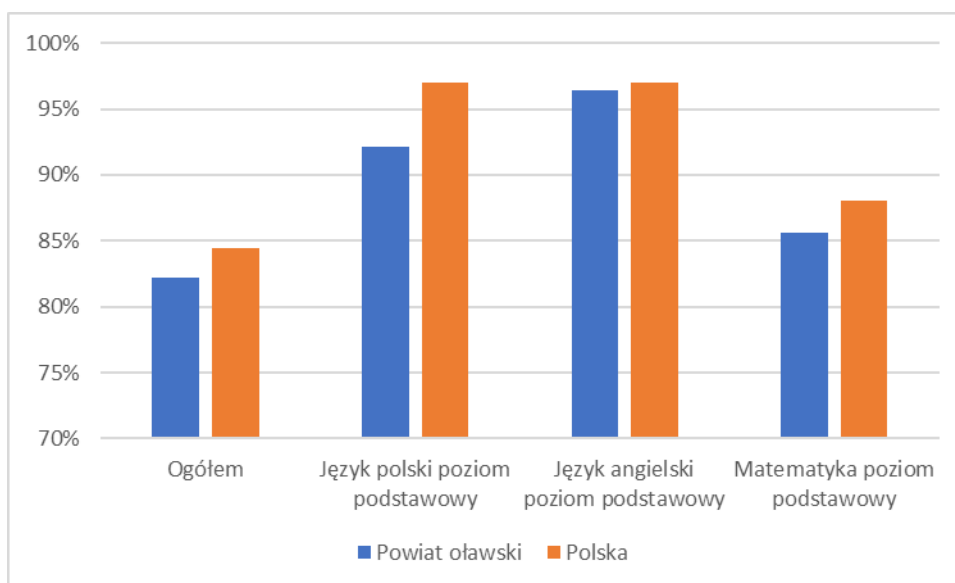
Tabela 15. Liczba uczniów w szkołach w powiecie oławskim

Rodzaj szkoły	2018	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	6 403	6 608	6 652	6 769
Szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	136	140	130	147
Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	581	782	765	789
Zasadnicze szkoły zawodowe, szkoły branżowe I i II stopnia i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne	302	420	482	540
technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	911	1 058	1 041	1 050

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Jakość edukacji szkolnej można z kolei ocenić biorąc pod uwagę wyniki egzaminu dojrzałości. Zdawalność matury była w powiecie oławskim nieco niższa niż średnia krajowa (ryc. 22). Najwyższy średni wynik z egzaminów obowiązkowych maturzyści uzyskali w przypadku języka angielskiego na poziomie podstawowym – 80,3%, z matematyki na poziomie podstawowym średnia wyniosła 65,3%, a z języka polskiego – 57,1%²¹.

²¹ Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, <https://oke.wroc.pl/egzamin-maturalny-wyniki/>.



Ryc. 22. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2023 roku

Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna, <https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/wyniki-sprawozdania/>; Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, <https://oke.wroc.pl/egzamin-maturalny-wyniki/>.

Analiza infrastruktury oświatowej wskazuje na znaczące nasycenie lokalnego rynku infrastrukturą oświatową, jednak znaczna liczba dzieci i młodzieży na terenie powiatu powoduje, że potrzeby w tym zakresie są bardzo duże.

1.1.8. Lokalny system ochrony zdrowia

Powiat Oławski zapewnia mieszkańcom dostęp do opieki zdrowotnej prowadząc Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie, który zapewnia opiekę ambulatoryjną oraz szpitalną. W ramach Zespołu Opieki Zdrowotnej działają:

- Przychodnia Lekarza Rodzinnego (POZ);
- Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna;
- Poradnie specjalistyczne: alergologiczna, anestezjologiczna, chirurgiczna, chirurgii naczyniowej, dermatologiczna, gastroenterologiczna, ginekologiczno-położnicza, gruźlicy i chorób płuc, kardiologiczna, laryngologiczna, medycyny pracy, neurologiczna, okulistyczna, onkologiczna, ortopedyczna, rehabilitacyjna, urologiczna, zdrowia psychicznego;
- Oddziały szpitalne: dzienny dom opieki medycznej, anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgiczny, dziecięcy z pododdziałem niemowlęcym, ginekologiczno-położniczy,

laryngologiczny z pododdziałem laryngologii dziecięcej, neonatologiczny, okulistyki jednodniowej;

- Diagnostyka obrazowa – pracownie radiologiczna, mammograficzna, tomografii komputerowej i ultrasonograficzna;
- Diagnostyka laboratoryjna;
- Rehabilitacja i fizykoterapia;
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy;
- Hospicjum²².

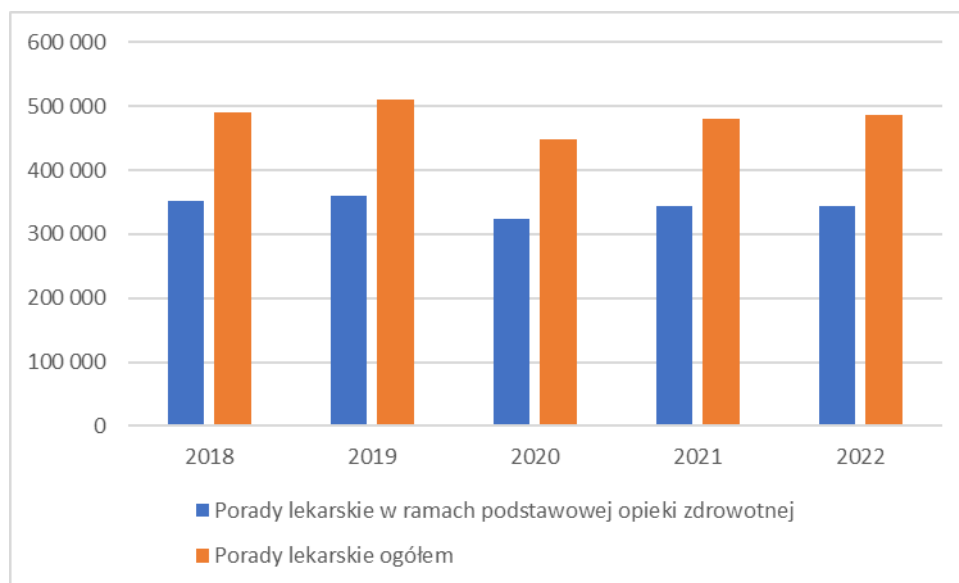
Opiekę szpitalną na terenie powiatu oławskiego zapewnia wyłącznie Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie. Podkreślić należy, że poza typową opieką szpitalną oraz ambulatoryjną opieką zdrowotną placówka świadczy wsparcie dla osób chorych i z niepełnosprawnościami, w tym seniorów. W szpitalu funkcjonuje Dzienny Dom Opieki Medycznej, który jest formą wsparcia osób niesamodzielnych, w szczególności do osób powyżej 65 roku życia, których stan zdrowia nie pozwala na pozostawanie wyłącznie pod opieką podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a jednocześnie nie wymaga całodobowego nadzoru lekarskiego i pielęgniarskiego realizowanego w trybie stacjonarnym. W ramach Domu, w warunkach pobytowych zbliżonych do domowych, pacjenci mogą korzystać z opieki lekarskiej, pielęgnacyjnej, opiekuńczej, usług rehabilitacyjnych oraz innych wspomagających usług medycznych i edukacyjnych, uwarunkowanych stanem zdrowia pacjenta. Zakład Opiekuńczo- Leczniczy w Oławie jest zakładem stacjonarnym o profilu ogólnym dla pacjentów dorosłych. Zadaniem ZOL jest objęcie całodobową opieką i leczeniem osób, które przebyły ostrą fazę leczenia szpitalnego, mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego, nie wymagają już dalszej hospitalizacji, jednak ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz brak możliwości samodzielnego funkcjonowania w środowisku domowym wymagają profesjonalnej pielęgnacji, rehabilitacji oraz nadzoru lekarskiego. Hospicjum to wydzielony, specjalistyczny oddział lecznictwa stacjonarnego, przeznaczony dla osób nieuleczalnie chorych w ostatnim, terminalnym okresie ich życia. Świadczenia opieki hospicyjnej to wszechstronna, kompleksowa opieka nad pacjentami chorującymi nieuleczalnie, która ma na celu zapobieganie i uśmierzanie bólu oraz

²² Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie, <https://zozolawa.wroc.pl/>.

innych objawów somatycznych, łagodzenie cierpień psychicznych, duchowych i obejmuje również wsparcie dla rodziny²³.

Poza Zespołem Opieki Zdrowotnej prowadzonym przez Powiat Oławski usługi medyczne na terenie powiatu oferują również inne podmioty. Z podstawowej opieki zdrowotnej, w ramach NFZ, mieszkańcy powiatu mogą skorzystać w Oławie, Goszczynie, Marcinkowicach, Bystrzycy, Jelczu-Laskowicach, Minkowicach Oławskich, Owczarach i Wierzbnie, zaś z opieki specjalistycznej w Oławie i Jelczu-Laskowicach. Na terenie powiatu apteki działają w Oławie, Jelczu-Laskowicach, Bystrzycy, Minkowicach Oławskich, Marcinkowicach i Wierzbnie²⁴.

Na terenie powiatu oławskiego corocznie udzielanych jest około 500 tys. porad lekarskich, w tym około 340 tys. porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Liczba wizyt spadła w roku 2020, co spowodowane było pandemią Covid-19, jednak w 2021 roku już wzrosła (ryc. 23.).



Ryc. 23. Liczba porad lekarskich udzielanych w powiecie oławskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Ze względu na bliskość Wrocławia, w którym mieszkańcy powiatu oławskiego korzystają z opieki zdrowotnej, szczególnie specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz opieki

²³ Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie, <https://zozolawa.wroc.pl/>.

²⁴ Dolnośląski Oddział Wojewódzki NFZ, <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/>.

szpitalnej wskaźniki dotyczące personelu medycznego dla powiatu oławskiego nie są miarodajne. W powiecie oławskim wskaźnik przychodni na 10 tys. ludności w 2022 roku wyniósł 4, zaś średnio w województwie dolnośląskim i w kraju 6. Liczba lekarzy na 10 tys. ludności w powiecie oławskim wyniosła w 2021 roku zaledwie 20,3, podczas gdy średnio w województwie dolnośląskim 41,7, a w kraju 40,7. Liczba pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności w powiecie oławskim wyniosła w 2021 roku zaledwie 57,4, podczas gdy średnio w województwie dolnośląskim 86,5, a w kraju 89,8.

Na aptekę w powiecie oławskim w 2022 roku średnio przypadało 3 514, podczas gdy średnio w województwie dolnośląskim 3 202, a średnio w Polsce 3 240. Mieszkańcy powiatu mogą jednak korzystać z oferty przychodni i aptek – w tym placówek całodobowych – we Wrocławiu.

Dostęp do lokalnego systemu ochrony zdrowia i skuteczność leczenia mają wpływ na liczbę zgonów. Wskaźnik zgonów niemowląt w powiecie oławskim w 2021 roku wyniósł 4,2, więcej niż średnio w kraju, ale mniej niż średnio w województwie. Zgony ogółem na 1000 urodzeń żywych wzrosły w latach 2018-2021, na co wpływ mogła mieć pandemia, wskaźnik jest jednak nieco niższy niż średnia krajowa i wojewódzka. Wzrósł nieznacznie odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia i w tym zakresie powiat oławski wypada mniej korzystnie na tle województwa i kraju. W trakcie pandemii Covid-19 wzrósł wskaźnik zgonów z powodu chorób układu krążenia, pozostaje on jednak niższy niż średnia dla Dolnego Śląska (tabele 16. i 17.).

Tabela 16. Wskaźniki dotyczące zgonów w powiecie oławskim

Wskaźniki:	2018	2019	2020	2021
Zgony ogółem na 100 tys. osób	919,0	926,7	1 149,6	1 185,7
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	6,9	2,6	2,7	4,2
Zgony osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej	3,0	2,6	3,2	3,1
Zgony ogółem na 1000 urodzeń żywych	97,1	92,0	119,9	128,3
Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia	16,8	13,6	14,7	14,2
Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności	260,1	277,6	283,9	257,3
Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	367,3	346,7	398,7	501,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Tabela 17. Wskaźniki dotyczące zgonów w roku 2021

Wskaźniki:	Polska	Województwo dolnośląskie	Powiat oławski
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	3,9	4,5	4,2
Zgony osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej	3,6	3,8	3,1
Zgony ogółem na 1000 urodzeń żywych	156,7	165,2	128,3
Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia	13,3	13,1	14,2
Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności	268,1	273,5	257,3
Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	475,8	597,6	501,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

1.1.9. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo mieszkańcom powiatu zapewniają odpowiednie służby. Jeśli chodzi o Policję to w Oławie funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji, a podlega jej Komisariat Policji w Jelczu-Laskowicach. Wsparcie w przypadku zagrożeń zapewnia również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Oławie. Wsparcie państwowej straży pożarnej zapewniają strażacy ochotnicy. Ochotnicze straże pożarne działają w Bystrzycy, Owczarach, Siedlcach, Jelczu-Laskowicach, Minkowicach Oławskich, Wójcicach, Domaniowie i Wierzbnie. Straże niewłączone w Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy działają w: Bolechowie, Niemilu, Oławie, Siecieborowicach, Sobocisku, Osieku, Biskupicach Oławskich, Dębinie, Grędzinie, Goszczynie i Kończycach²⁵. Dodatkowo funkcjonują straże miejskie i gminne – Staż Miejska w Oławie²⁶ i Straż Gminna w Oławie²⁷.

Bezpieczeństwo wiąże się integralnie z poziomem przestępczości na terenie powiatu oławskiego. W 2022 roku oławska Policja otrzymała za pomocą Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa 907 zgłoszeń, a dotyczyły one głównie dziedziny bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz działań prewencyjnych. Liczba zgłoszeń wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem.

W 2022 roku policjanci Komendy Powiatowej Policji w Oławie zatrzymali na gorącym uczynku 733 osoby, w tym 314 nietrzeźwych kierujących. Ponadto w ramach wykonywania

²⁵Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Oławie, <https://www.gov.pl/web/kppsp-olawa/jednostki-osp>.

²⁶ Straż Miejska w Oławie, <https://bip.sm.olawa.pl/>.

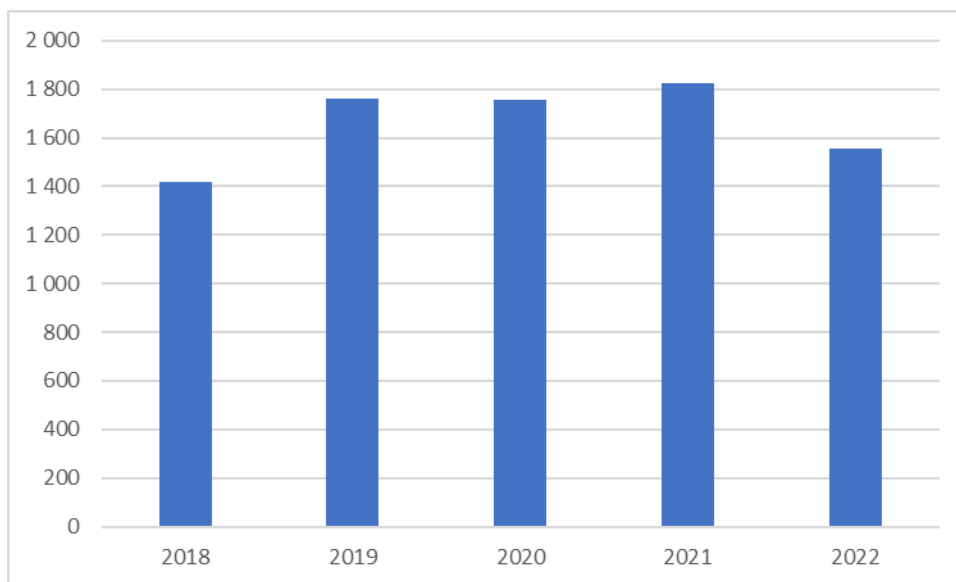
²⁷ Straż Gminna w Oławie, <https://gminaolawa.pl/nasza-gmina/bezpieczenstwo/straz-gminna/>.

codziennych czynności służbowych w czasie służby patrolowej i obchodowej policjanci pionu prewencji dokonali:

- 13 566 interwencji;
- Założenia 104 Niebieskich Kart;
- 592 doprowadzenia do Policyjnego Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych;
- Nałożenia 2 980 mandatów karnych;
- 1 639 czynności w sprawach o wykroczenia;
- 222 zatrzymania osób poszukiwanych;
- 314 zatrzymań nietrzeźwych kierujących.

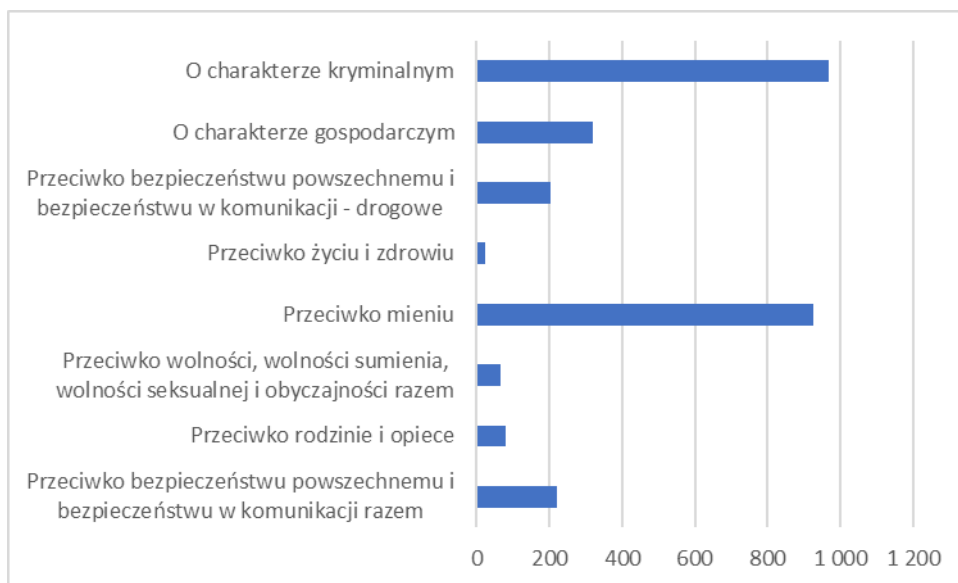
W 2022 roku na terenie powiatu oławskiego odnotowano 783 kolizje i 39 wypadków w ruchu drogowym. Dwie osoby zostały zabite, a 54 zostały ranne.

W 2022 roku Policja na terenie powiatu oławskiego stwierdziła wystąpienie 1 553 przestępstw. Liczba przestępstw wzrosła w latach 2019-2021, ale w roku 2022 widoczny jest znaczący spadek liczby przestępstw (ryc. 24.). W 2022 roku wskaźnik liczby przestępstw na 1 000 mieszkańców wyniósł 20,7 i był niższy niż średnia krajowa (22,81) i wojewódzka (29.03). Wśród przestępstw dominują przestępstwa o charakterze kryminalnym i przeciwko mieniu (ryc. 25.).



Ryc. 24. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie oławskim

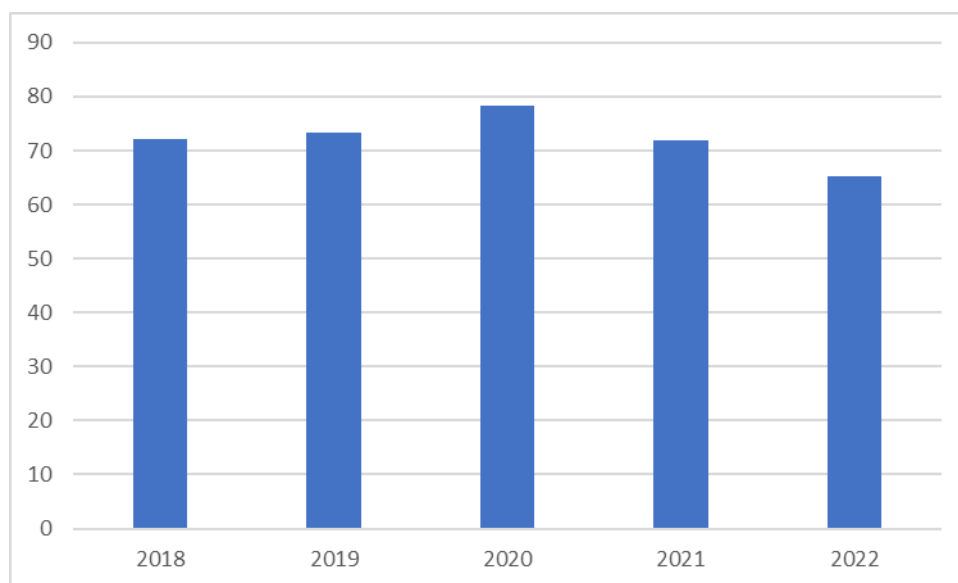
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 25. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie oławskim w 2022 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję najwyższy był w roku 2020 i wyniósł 78,3%. W roku 2021, a następnie w 2022, notujemy spadek tego wskaźnika (ryc. 26.). W roku 2022 wykryto 65,2% przestępstw, więcej niż średnio w województwie dolnośląskim (63,0%) i mniej niż w kraju (71,1%).



Ryc. 26. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w powiecie oławskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

1.1.10. Życie kulturalne

Dostęp do kultury mieszkańcom powiatu zapewniają gminne instytucje kultury. Powiat Oławski nie prowadzi jednostek organizacyjnych zapewniających organizację życia kulturalnego. Placówki kultury w gminach to: Centrum Sztuki w Oławie, Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Jelczu-Laskowicach, Centrum Kultury i Czytelnictwa Gminy Domaniów oraz Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Bystrzycy. Dodatkowo działalność biblioteczną i oświatowo kulturalną realizują: Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Oławie, Miejska Biblioteka Publiczna w Jelczu-Laskowicach, zaś działalność sportowo-rekreacyjną: Kompleks Basenów Miejskich „Termy Jakuba” w Oławie, Oławskie Centrum Kultury Fizycznej, Miejsko-Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Jelczu-Laskowicach i Pływalnia Miejska w Jelczu-Laskowicach. W Oławie działają dwa kina – Kino Odra i Go Kino. Wskaźniki dotyczące infrastruktury kulturalnej zamieszczono w tabeli 18.

O ile zasoby infrastruktury kulturalnej są generalnie stałe to znaczące różnice widoczne są w zakresie korzystania kultury przez mieszkańców powiatu oławskiego. Lata 2020-2021, a więc okres pandemii, to czas zdecydowanie mniejszego uczestnictwa w kulturze. W 2022 roku obserwujemy odbudowę aktywności kulturalnej, jednak nie we wszystkich obszarach osiągnięto wskaźniki sprzed pandemii (tabela 19.).

Tabela 18. Wskaźniki dotyczące infrastruktury kulturalnej w powiecie oławskim

Wskaźniki:	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba domów i ośrodków kultury, klubów, świetlic	4	4	4	4	4
Liczba domów i ośrodków kultury, klubów, świetlic na 10 000 mieszkańców	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Liczba kin	2	2	2	2	2
Liczba placówek bibliotecznych (w tym filii)	16	16	16	16	16
Liczba placówek bibliotecznych na 10 000 mieszkańców	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Księgozbiór bibliotek	2 390,7	2 402,3	2 387,1	2 405,4	2 417,2
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2 390,7	2 402,3	2 387,1	2 405,4	2 417,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Tabela 19. Wskaźniki dotyczące korzystania z kultury przez mieszkańców powiatu oławskiego

Wskaźniki:	2018	2019	2020	2021	2022
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	137	130	108	107	113
Imprezy	412	407	133	231	382
Uczestnicy imprez	45 679	42 942	16 750	21 160	45 701
Uczestnicy imprez na 1000 ludności	597,1	559,7	216,1	273,6	590,7
Grupy artystyczne	9	9	6	7	9
Liczba członków grup artystycznych	145	145	124	115	132
Koła, kluby, sekcje	53	48	51	75	51
Liczba członków kół, klubów, sekcji	1 480	1 454	1 054	1 245	1 519

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Podmioty kultury organizując życie kulturalne oferują mieszkańcom możliwość udziału w różnorodnych imprezach takich, jak koncerty, festiwale, seanse filmowe wystawy, prelekcje, spotkania, pokazy teatralne, konferencje, warsztaty, konkursy, a także imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne. Liczba imprez różnego rodzaju organizowanych przez podmioty kultury na terenie powiatu oławskiego została zestawiona w tabeli 20., zaś liczba uczestników imprez w tabeli 21. W okresie pandemii widoczny jest spadek liczby organizowanych imprez oraz liczby uczestników. Największą popularnością, jeśli chodzi o liczbę uczestników cieszą się koncerty oraz pokazy teatralne.

Tabela 20. Imprezy organizowane przez podmioty kultury

Imprezy:	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	412	407	133	231	382
Seanse filmowe	3	12	11	6	6
Wystawy ogółem	33	28	21	32	43
Festiwale i przeglądy artystyczne	7	3	1	2	2
Koncerty	44	49	40	51	68
Prelekcje, spotkania, wykłady	12	11	6	3	17
Imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	5	7	2	6	10
Konkursy	7	10	3	2	0
Pokazy teatralne	16	17	12	16	29
Konferencje	0	0	0	0	2
Interdyscyplinarne	0	0	1	3	0
Warsztaty	283	264	31	106	187
Inne	2	6	5	4	18

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Tabela 21. Uczestnicy imprez organizowanych przez podmioty kultury

Uczestnicy:	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	45 679	42 942	16 750	21 160	45 701
Seanse filmowe	980	1 755	1 305	1 050	730
Wystawy ogółem	2 650	3 000	2 150	1 650	1 850
Festiwale i przeglądy artystyczne	2 430	1 480	800	200	1 400
Koncerty	27 950	24 850	8 150	10 530	24 702
Prelekcje, spotkania, wykłady	1 950	420	95	112	1 077
Imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	1 754	1 350	1 915	115	340
Konkursy	670	420	185	80	0
Pokazy teatralne	4 560	4 110	1 600	2 960	8 812
Konferencje	0	0	0	0	300
Interdyscyplinarne	0	0	150	1 488	0
Warsztaty	1 347	1 097	415	1 180	1 198
Inne	182	2 330	1 700	820	3 192

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

1.1.11. Potencjał społeczności lokalnej

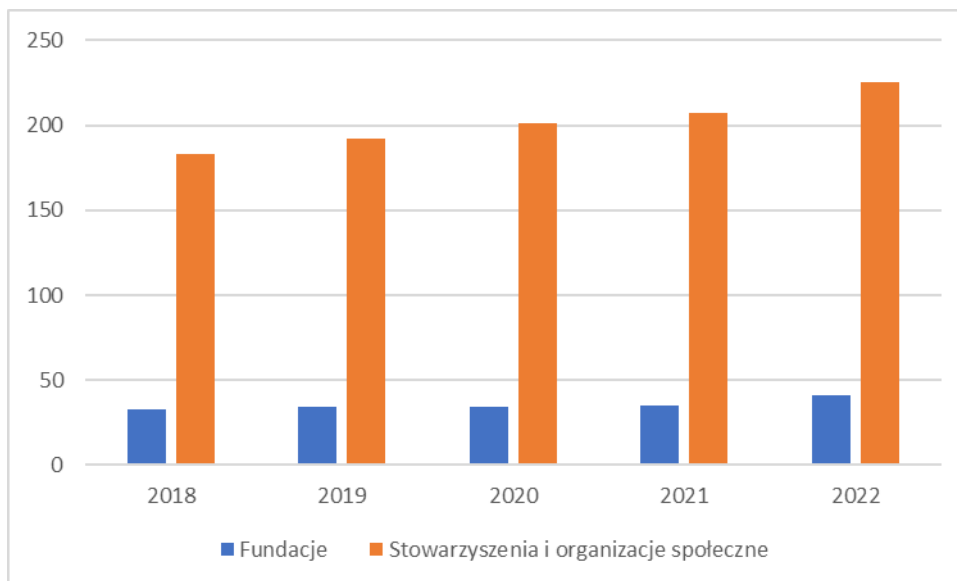
Istotnym elementem życia społecznego jest aktywność obywatelska, realizowana w ramach grup nieformalnych oraz w ramach organizacji pozarządowych, m.in. fundacji, stowarzyszeń, ochotniczych straży pożarnych, klubów sportowych, a także innych podmiotów np. kościołów i związków wyznaniowych.

Według informacji Powiatu Oławskiego na terenie powiatu na dzień 26 maja 2023 roku działało:

- 175 stowarzyszeń wpisanych do KRS;
- 96 stowarzyszeń kultury fizycznej;
- 24 stowarzyszenia zwykłe;
- 22 uczniowskie kluby sportowe;
- 48 fundacji.

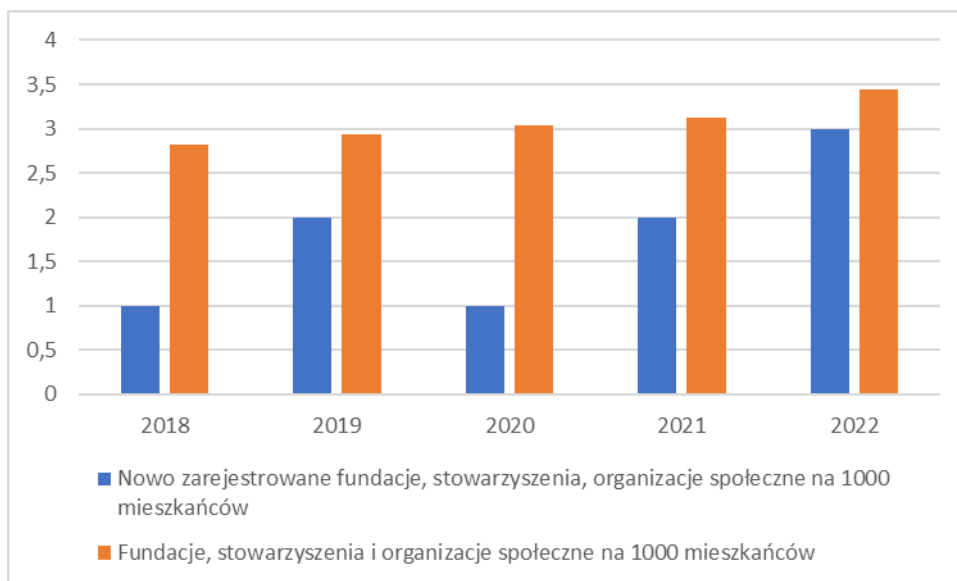
Według rejestru REGON na terenie powiatu oławskiego w 2022 roku funkcjonowało 225 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 41 fundacji. Liczba podmiotów sektora pozarządowego w latach 2018-2022 rośnie (ryc. 27.). Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców systematycznie rośnie, ale wskaźnik w roku 2022 – 3,44 jest niższy niż średnia dla województwa dolnośląskiego (4,61) i średnia krajowa (4,26). W 2022 roku

widoczny jest znaczny wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców (ryc. 28.).



Ryc. 27. Liczba organizacji pozarządowych w powiecie oławskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.



Ryc. 28. Wskaźniki dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych w powiecie oławskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Zarówno gminy powiatu oławskiego, jak i Powiat Oławski, współpracuje z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁸.

1.1.12. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej²⁹ ekonomia społeczna to „działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym”. Do podmiotów ekonomii społecznej należą:

- Spółdzielnie socjalne;
- Warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej;
- Centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej;
- Spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej;
- Organizacje pozarządowe, definiowane zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁰, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych;
- Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;

²⁸ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571, tekst jednolity.

²⁹ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, Dz.U. z 2022 r. r. poz. 1812, 2140.

³⁰ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2022 r. poz. 1327, tekst jednolity ze zm.

- Spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³¹, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują liczne organizacje pozarządowe (dane liczbowe zaprezentowano w rozdziale 1.1.11.), które realizują również działania mieszczące się w zakresie ekonomii społecznej – głównie świadczenie usług społecznych. Organizacje pozarządowe realizują działania samodzielnie, jak i we współpracy z gminami oraz Powiatem Oławskim.

Krajowy Rejestr Sądowy³² według stanu na dzień 15 lipca 2023 roku nie odnotowuje spółdzielni socjalnych z siedzibą na terenie powiatu oławskiego.

Rejestry Wojewody Dolnośląskiego³³ na dzień 6 lipca 2023 roku wskazują, że na terenie powiatu oławskiego nie działają kluby i centra integracji społecznej. Na terenie powiatu funkcjonują następujące zakłady pracy chronionej:

- Prywatna Agencja Ochrony „Quest” zakład pracy chronionej w Jelczu-Laskowicach;
- METALERG Sp. z o.o. w Oławie;
- „ROTEX” w Oławie³⁴.

Na terenie powiatu oławskiego działają Warsztat Terapii Zajęciowej oraz Zakład Aktywności Zawodowej, których jednostką prowadzącą jest Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza” w Oławie.

Powiat Oławski współpracuje z organizacjami pozarządowymi. Kluczową formą współpracy jest zlecanie realizacji zadań publicznych, ale Powiat realizuje również współpracę w innych formach, w tym w formie pomocy w zakresie formalnym i merytorycznym przy zakładaniu organizacji czy zamieszczania informacji na stronie Powiatu. Główne obszary współpracy obejmują wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom

³¹ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, Dz.U. z 2022 r. poz. 1599, tekst jednolity.

³² Krajowy Rejestr Sądowy, <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/index.html>.

³³ Rejestr klubów/centrów integracji społecznej, <https://bip.duw.pl/bip/rejestry-ewidencje-arc/wydzial-zdrowia-i-polit/rejestry/2048,Rejestr-klubowcentrow-integracji-spoecznej.html>.

³⁴ Przyznanie statusu Zakładu Pracy Chronionej, <https://bip.duw.pl/bip/rejestry-ewidencje-arc/wydzial-zdrowia-i-polit/rejestry/2037,Przyznanie-statusu-Zakladu-Pracy-Chronionej.html>.

w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, kulturę, edukację oraz ochronę i promocję zdrowia.

Potencjału rozwoju sektora ekonomii społecznej można upatrywać w ekonomizacji działań organizacji pozarządowych oraz tworzeniu nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych. Podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, mogą być włączone w realizację usług społecznych, z zakresu wskazanego ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych³⁵. Analiza dotychczasowych obszarów współpracy i działań realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz Powiat Oławski wskazuje, że podmioty ekonomii społecznej mogą przede wszystkim być włączone w działania w zakresie:

- wspierania rodziny;
- systemu pieczy zastępczej;
- pomocy społecznej;
- promocji i ochrony zdrowia;
- wspierania osób niepełnosprawnych;
- edukacji publicznej;
- kultury;
- kultury fizycznej i turystyki;
- pobudzania aktywności obywatelskiej;
- reintegracji zawodowej i społecznej.

Po analizie możliwości rozwoju podmiotów ekonomii społecznej wspieranej przez Powiat Oławski uznano, że zasadne jest rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zgodnie z corocznie przyjmowanymi programami współpracy oraz wspieranie tworzenia przedsiębiorstw społecznych.

³⁵ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1818.

1.2. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej

1.2.1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie powiatu oławskiego

Ustawa o pomocy społecznej³⁶ wskazuje, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa nakłada na powiat określone zadania w zakresie pomocy społecznej – zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji samorządowej.

Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują jednostki organizacyjne pomocy społecznej i systemu pieczy zastępczej prowadzone przez gminy oraz przez Powiat Oławski. Jednostki te zestawiono w tabeli 22.

Tabela 22. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej i systemu pieczy zastępczej w powiecie oławskim

Podmiot prowadzący	Jednostka organizacyjna pomocy społecznej
Powiat Oławski	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Kutrowskiego 31A, 55-200 Oława
Powiat Oławski	Dom Dziecka pl. Zamkowy 17, 55-200 Oława
Powiat Oławski	Dom Pomocy Społecznej ul. Lwowska 6, 55-200 Oława
Miasto Oława	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie ul. 3 Maja 18 g/u, 55-200 Oława
Gmina wiejska Oława	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie ul. Św. Rocha 3, 55-200 Oława
Gmina wiejska Oława	Środowiskowy Dom Samopomocy w Oleśnicy Małej Oleśnica Mała 52, 55-200 Oława
Gmina Jelcz-Laskowice	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Wincentego Witosa 41, 55-230 Jelcz-Laskowice
Gmina Domaniów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Domaniów 56, 55-216 Domaniów

Źródło: Opracowanie własne.

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu polityki społecznej Powiatu Oławskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. PCPR realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej,

³⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

pieczy zastępczej i rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, jak również inne określone w odrębnych przepisach. Jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Jednostka działa w obszarze polityki społecznej wykonując zadania własne powiatu i zlecone przez administrację rządową.

W strukturze PCPR działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. PCPR posiada również w zasobach mieszkanie chronione. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności realizuje zadania z zakresu administracji rządowej, w ramach powołanego przez Starostę powiatowego zespołu. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (POIK) działa w strukturze organizacyjnej PCPR od 1 lipca 2018 roku. Udziela wsparcia i pomocy osobom będącym w stanie kryzysu emocjonalnego (dzieciom, młodzieży, dorosłym). Celem działalności Ośrodka jest przywrócenie równowagi psychicznej oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. POIK dysponuje hostelem, który znajduje się w Oławie przy ulicy Ks. F. Kutrowskiego 31a/1. Hostel o łącznej powierzchni użytkowej 48,15 m², składa się z: trzech pokoi mieszkalnych, kuchni, przedpokoju, łazienki wraz z toaletą. POIK udziela pomocy w zakresie psychologicznym, pedagogicznym, poradnictwa prawnego, rodzinnego i w obszarze uzależnień, w sytuacjach uzasadnionych zapewnia schronienie w hostelu dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej do 3 miesięcy. Hostel nie jest przeznaczony dla osób z problemem bezdomności.

W 2022 roku kadra PCPR liczyła 32 osoby w tym: kadra kierownicza: 7 osób, pracownicy socjalni: 1 osoba i pozostali pracownicy: 24 osoby.

Dom Pomocy Społecznej w Oławie jest domem dla osób przewlekle somatycznie chorych. Świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim mieszkających. Zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom dysponuje 110 miejscami. W 2022 roku w DPS pracowało 65 osób, w wymiarze 62,85 etatu.

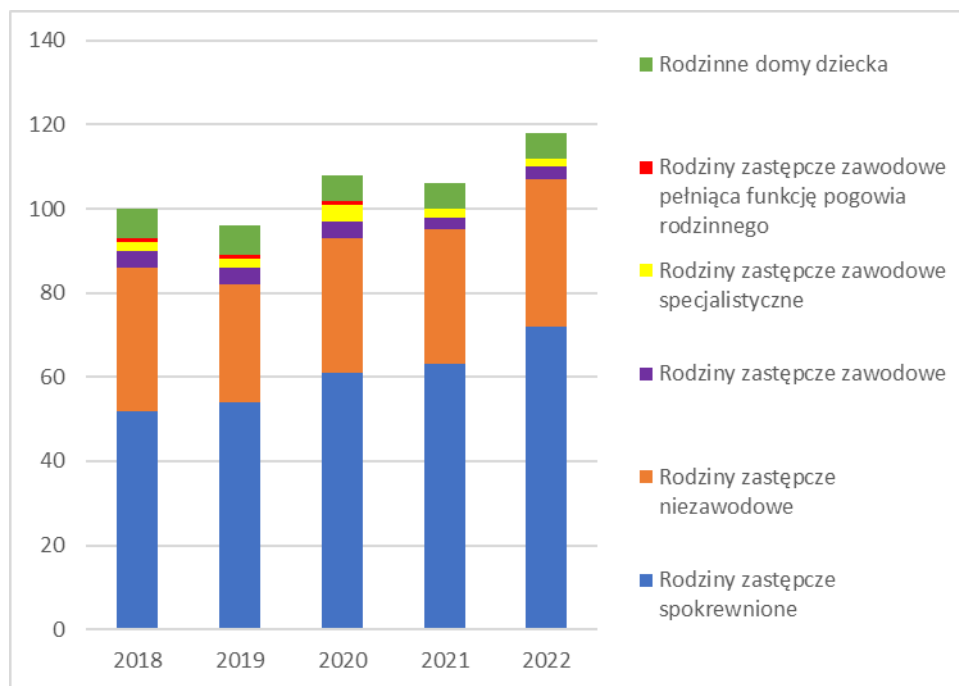
Dom Dziecka w Oławie jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego. Placówka zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, które nie zostały umieszczone w rodzinnej pieczy

zastępczej i nie zostały przysposobione. Dom aktualnie zapewnia 14 miejsc dla dzieci i młodzieży, wobec których właściwy terytorialnie sąd wydał postanowienie o umieszczeniu ich w pieczy zastępczej. Placówka jest koedukacyjna i przeznaczona dla dzieci powyżej 10 roku życia do pełnoletności. Umieszczanie dziecka poniżej 10 roku życia jest możliwe w wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan jego zdrowia lub dotyczy umieszczenia wraz z rodzeństwem. Wychowanek po uzyskaniu pełnoletności może przebywać w placówce na dotychczasowych zasadach do 25 roku życia pod warunkiem kontynuowania nauki i uzyskania zgody dyrektora Domu.

1.2.2. Piecza zastępcza

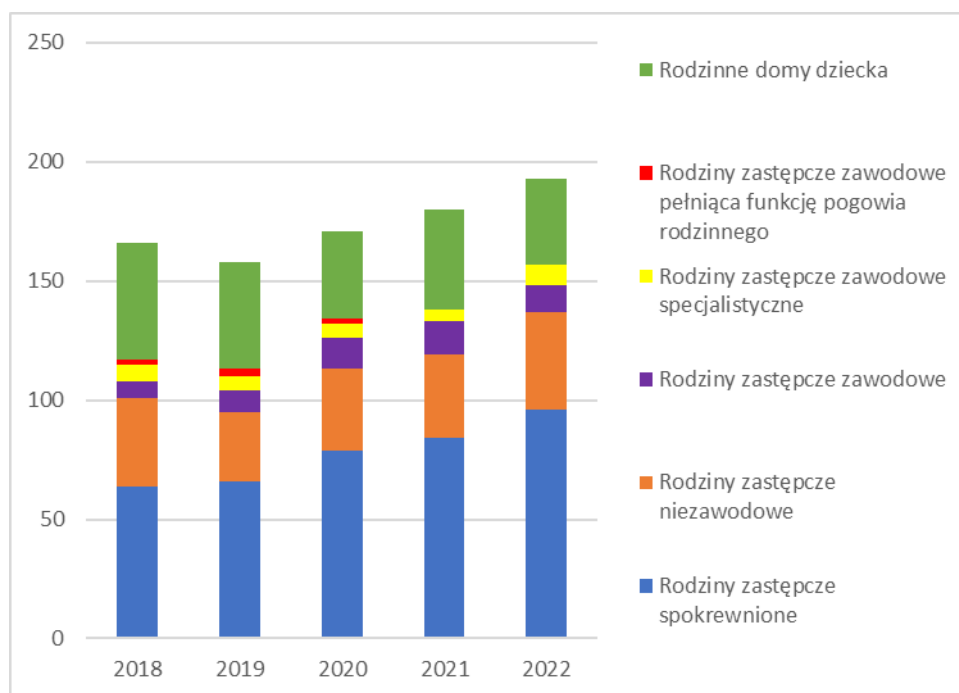
Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Powiat Oławski organizuje pieczę zarówno w formie rodzinnej, jak i w formie instytucjonalnej – Domu Dziecka w Oławie.

Pieczka rodzinna jest organizowana przez PCPR, przez Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie powiatu oławskiego funkcjonują rodziny spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. W 2021 roku likwidacji uległa rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i od tego momentu na terenie powiatu nie jest zapewniona możliwość interwencyjnego umieszczenia dziecka w pieczy. Liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej wykazuje trend rosnący – w 2022 roku funkcjonowało łącznie 118 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (ryc. 29.). Rośnie również liczba dzieci umieszczanych w pieczy rodzinnej – w 2022 roku w pieczy przebywało 193 dzieci (ryc. 30.).



Ryc. 29. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

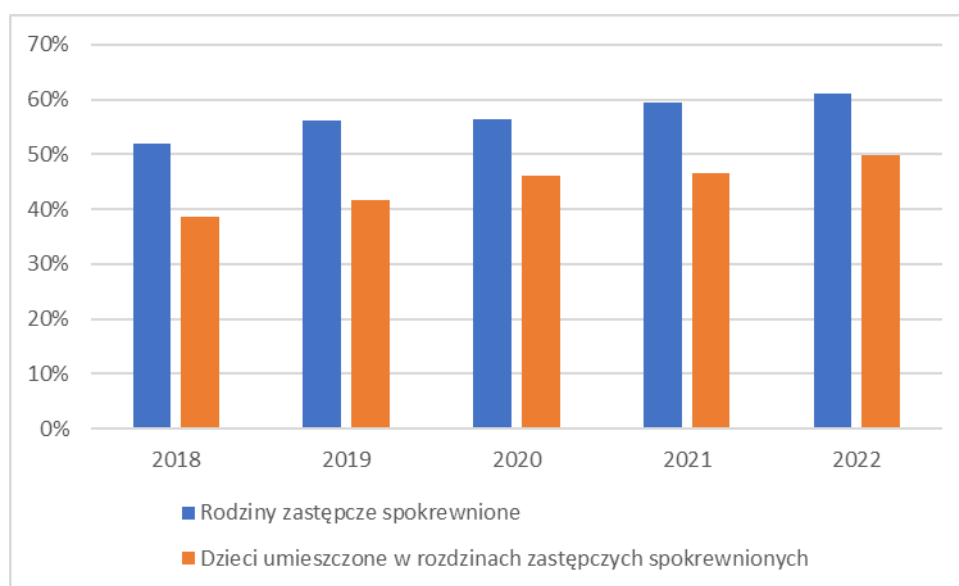


Ryc. 30. Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Znaczna liczebnie część podmiotów pieczy rodzinnej to rodziny spokrewnione z dziećmi, które są tworzone przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka. Zaletą pobytu w takiej rodzinie jest to, że dziecko funkcjonuje w znanym sobie środowisku, ale rodzina taka może nie

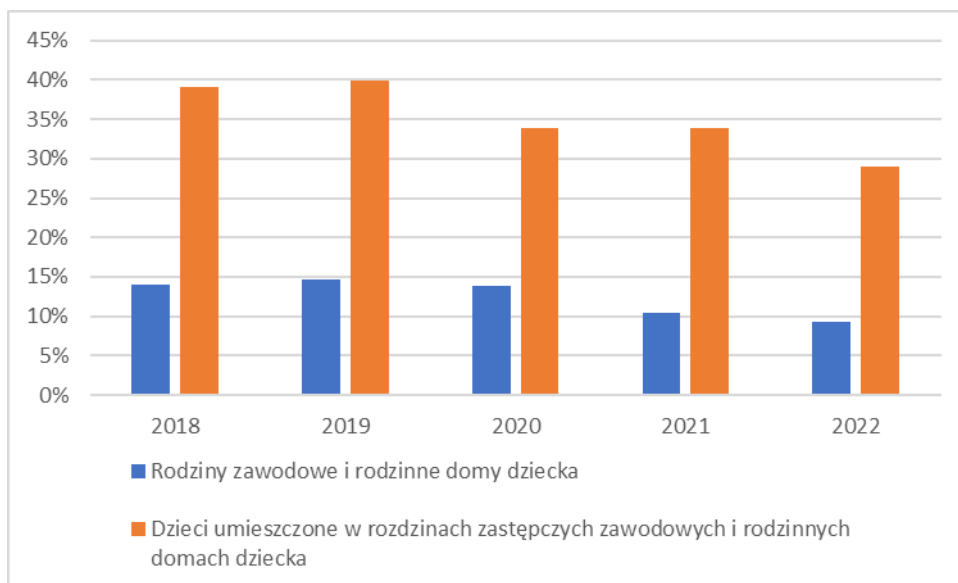
być wystarczająco dobrze przygotowana do opieki nad dzieckiem i wymagać zwiększonego wsparcia w celu zapewnienia dziecku odpowiednich warunków. Udział rodzin zastępczych spokrewnionych w ogólnej liczbie rodzin zastępczych systematycznie rośnie, rośnie również udział dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych – w 2022 roku odsetek ten przekroczył 60% (ryc. 31.).



Ryc. 31. Udział rodzin zastępczych spokrewnionych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach w ogólnej liczbie rodzinnych podmiotów pieczy zastępczej i dzieci w nich umieszczonych

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

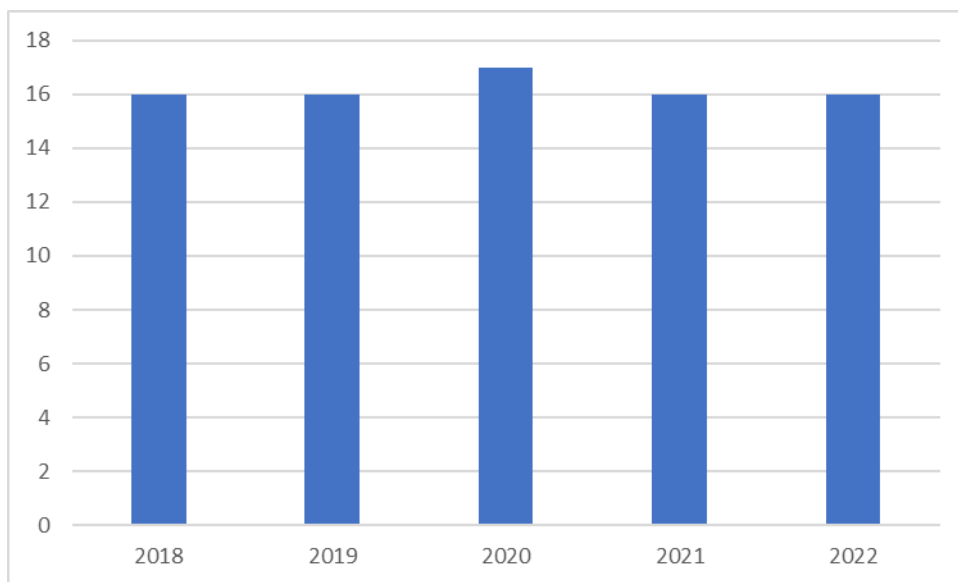
Najmniejszą liczebnie grupą są podmioty rodzinne o zawodowym charakterze, a więc rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. Ich udział w ogólnej liczbie podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej maleje – z 14,6% w roku 2019 do 9,3% w roku 2022. Maleje również udział dzieci objętych opieką w tych podmiotach – z 39,9% w 2019 roku do 29,0% w roku 2022 (ryc. 32). Wiąże się to z jednej strony ze zwiększania się liczby rodzin spokrewnionych, ale z drugiej – co jest tendencją negatywną – ze zmniejszaniem się liczby rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka. Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba podmiotów zawodowych spadła z 14 w latach 2018-2019 i 15 w 2020 roku do 11 w latach 2021-2022. Istotne jest więc podjęcie działań na rzecz zwiększenia liczby podmiotów zawodowych.



Ryc. 32. Udział rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka oraz dzieci umieszczonych w tych podmiotach w ogólnej liczbie rodzinnych podmiotów pieczy zastępczej i dzieci w nich umieszczonych

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Dom Dziecka w Oławie dysponuje 14 miejscami. W pieczy instytucjonalnej przebywało corocznie 16-17 dzieci. Oznacza to, że po zwolnieniu miejsca szybko przyjmowane było kolejne dziecko (ryc. 33.).

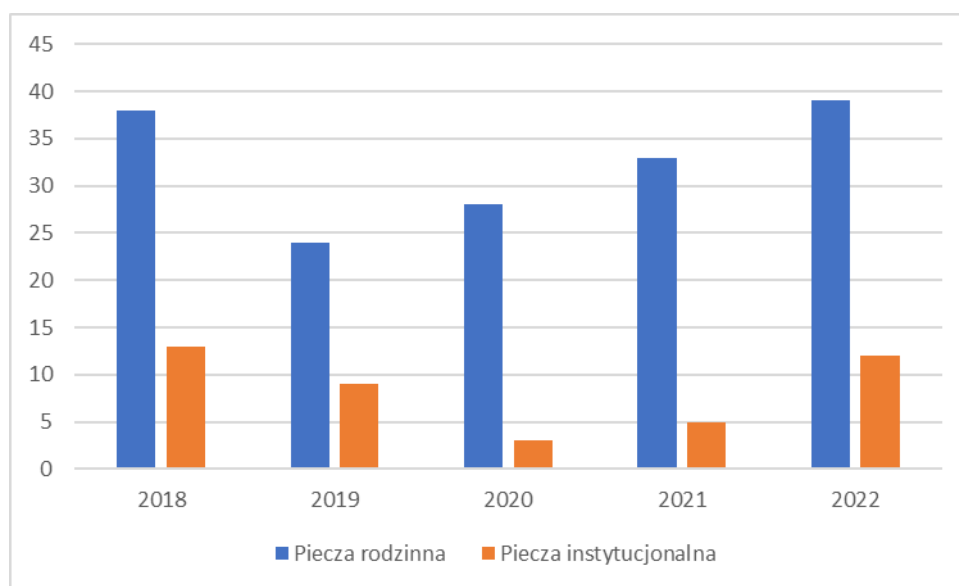


Ryc. 33. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Oławie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

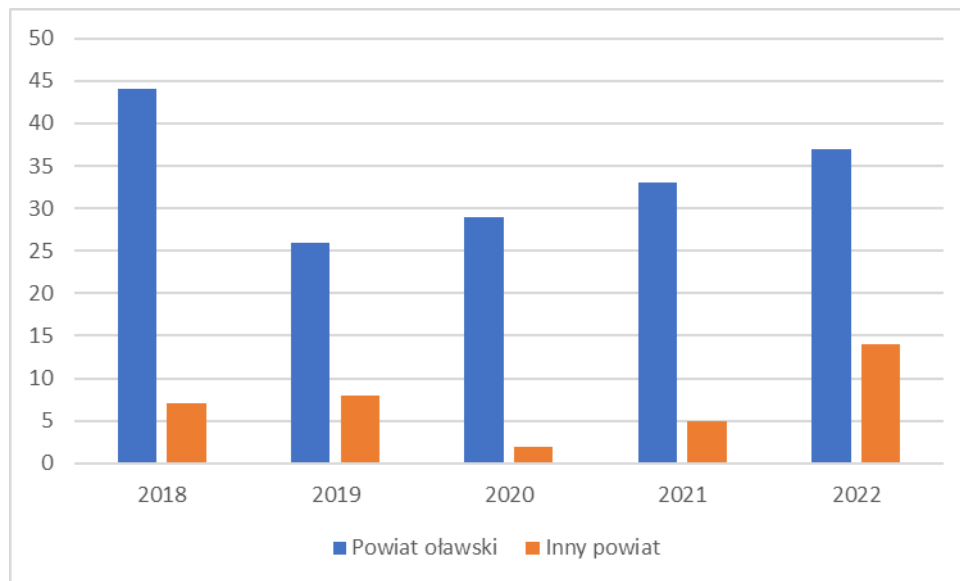
Liczba dzieci przyjętych do pieczy w 2018 roku wyniosła 51, po czym w latach 2019-2020 nastąpił w tym zakresie znaczny spadek, a od 2021 notujemy wzrost dzieci przyjmowanych do pieczy i ich liczba w roku 2022 ponownie osiągnęła 51. Większość dzieci trafia do pieczy rodzinnej, najmniej dzieci trafiło do pieczy instytucjonalnej w 2020 roku – zaledwie 3 osoby, w 2022 roku było to już 12 osób (ryc. 34.).

Większość dzieci przyjmowanych do pieczy zastępczej pochodzi z terenu powiatu oławskiego, jednak w pieczy umieszczane są również dzieci spoza powiatu. W 2022 roku z terenu powiatu pochodziło najmniej, bo 72,5% dzieci przyjętych do pieczy (ryc. 35.). Przy czym w przypadku dzieci z innych powiatów były one przyjmowane głównie do pieczy instytucjonalnej. W momencie, gdy w pieczy są wolne miejsca, a nie ma do umieszczenia małoletnich z terenu powiatu piecza instytucjonalna bądź podmioty pieczy rodzinnej mogą rozważyć przyjęcie dzieci spoza powiatu.



Ryc. 34. Liczba dzieci przyjętych do pieczy zastępczej

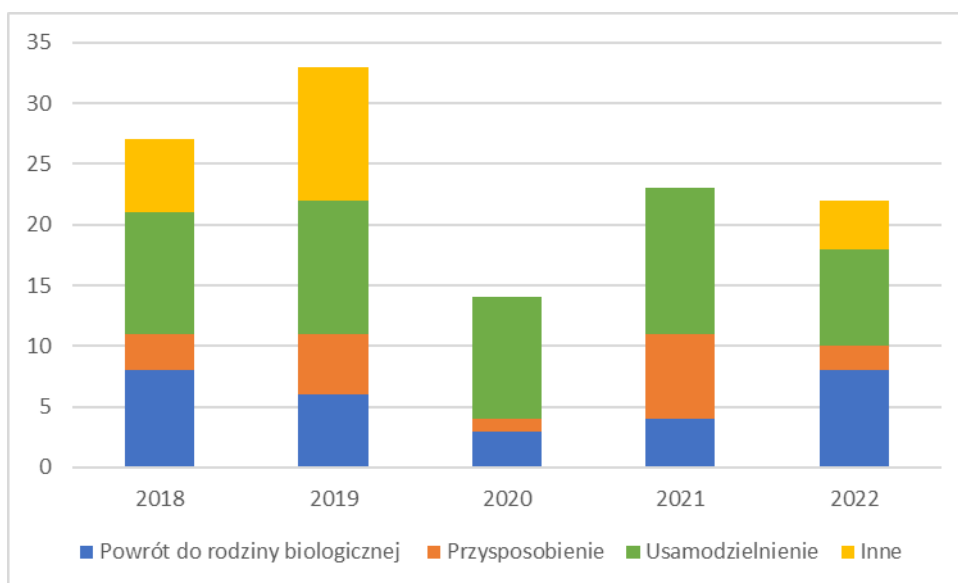
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 35. Liczba dzieci przyjętych do pieczy zastępczej wg miejsca zamieszkania

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Dzieci nie tylko napływają do pieczy zastępczej, ale również opuszczają pieczę. Statystyka dotycząca dzieci opuszczających pieczę rodzinną wskazuje, że główną przyczyną opuszczania pieczy jest usamodzielnienie – dzieci przebywają w pieczy do osiągnięcia pełnoletności, a gdy się uczą nawet dłużej, i następnie opuszczają pieczę w procesie usamodzielniania. Dzieci wracają również do rodzin biologicznych – największa liczba takich przypadków, aż 8, miała miejsce w 2018 i 2022 roku. Przysposobienie najczęściej miało miejsce w 2021 roku, gdy przysposobiono aż 7 dzieci. Dzieci opuszczają rodzinną pieczę na terenie powiatu także z innych powodów – np. są umieszczane w pieczy instytucjonalnej, w pieczy rodzinnej poza powiatem, rodziny zastępcze przeprowadzają się poza powiat (ryc. 36.).

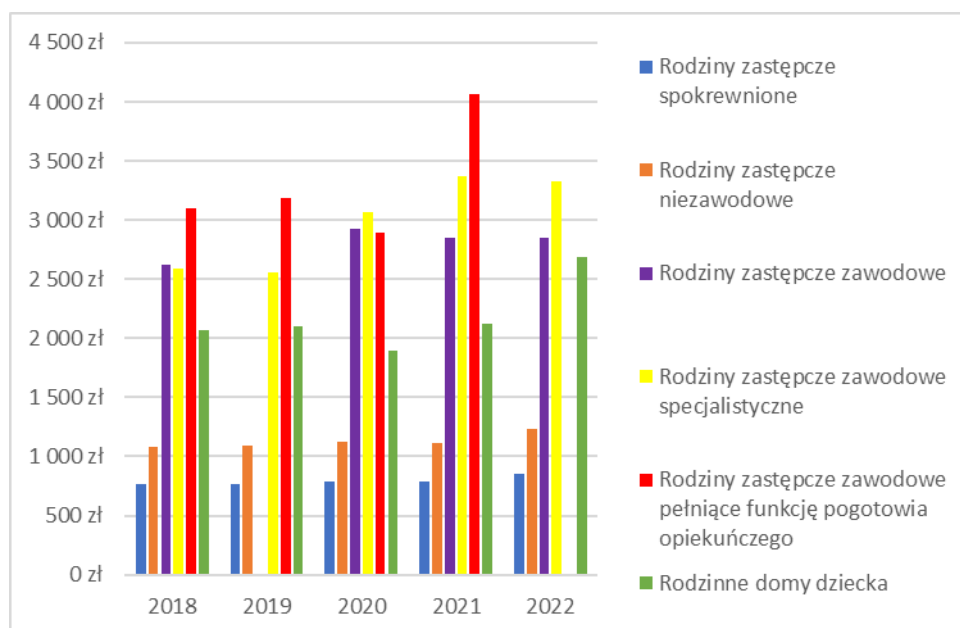


Ryc. 36. Liczba dzieci opuszczających rodziną pieczę zastępczą

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Analiza kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej wskazuje, że najwyższe koszty dotyczą podmiotów zawodowych – rodzin zawodowych zastępczych i rodzinnych domów dziecka. W przypadku tych podmiotów notujemy też największy procentowo wzrost kosztów utrzymania. Wiąże się to m.in. z wynagradzaniem osób realizujących opiekę nad dziećmi, w odróżnieniu od rodzin spokrewnionych i niezawodowych (ryc. 37.). Najniższy koszt w rodzinach spokrewnionych wynika z najniższej kwoty dofinansowania na utrzymanie dziecka w pieczy. Nie oznacza to jednak, że podmioty o charakterze zawodowym są nieekonomiczne i powinniśmy dążyć do ich likwidacji. Pomimo wysokiego kosztu utrzymania dziecka w pieczy instytucjonalnej (w 2022 roku średnio miesięcznie 7 721,57 zł) i w podmiotach zawodowych pieczy rodzinnej podmioty te są niezbędne dla zapewnienia ciągłości opieki nad dziećmi i profesjonalnej realizacji pracy z dziećmi.

Podkreślić należy, że wolne miejsca w pieczy, zarówno instytucjonalnej, jak i rodzinnej, to sytuacje przejściowe, wynikające z opuszczenia miejsca przez wychowanka. Najczęściej to miejsce szybko zajmuje inny wychowanek, chyba, że – w przypadku pieczy rodzinnej – rodzina nie decyduje się na przyjęcie kolejnego dziecka ze względu na trudności opiekuńczo-wychowawcze z aktualnie przebywającymi dziećmi czy prognozowane obciążenie związane z przyjęciem nowego dziecka.



Ryc. 37. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 r. (bez 500+ i 300+)

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą opracowywane są Indywidualne Programy Usamodzielnienia. Młodzi ludzie mogą liczyć na wsparcie w postaci pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. Osoby usamodzielniane mogą również zamieszkać w mieszkaniu chronionym treningowym, w którym pod okiem specjalistów przygotowują się do samodzielnego życia. Liczba osób usamodzielnianych nie jest duża: w 2018 roku takich osób było 7, w roku 2019 i 2020 – po 4, zaś w 2021 i 2022 – po 3.

W ramach pełnienia funkcji organizatora pieczy zastępczej Powiat Oławski realizuje również następujące działania:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego i informowanie o możliwości podjęcia prowadzenia rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka;
- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz z organizacjami społecznymi;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzanie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz opiniowania kandydatów na opiekunów zastępczych pod kątem zapewnienia przez nich odpowiednich warunków bytowych i mieszkaniowych, umożliwiających dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb;
- przeprowadzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w pieczy;
- przygotowywanie i monitorowanie planów pomocy dla dzieci umieszczonych w pieczy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- wytaczanie powództwa alimentacyjnego przeciwko rodzicom biologicznym na rzecz dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;
- zapewnianie szkoleń pracownikom;

- prowadzenie działań umożliwiających nawiązywanie wzajemnego kontaktu, integrację, wymianę doświadczeń i wzajemne wsparcie wśród rodzin zastępczych a także wychowanków pieczy zastępczej.

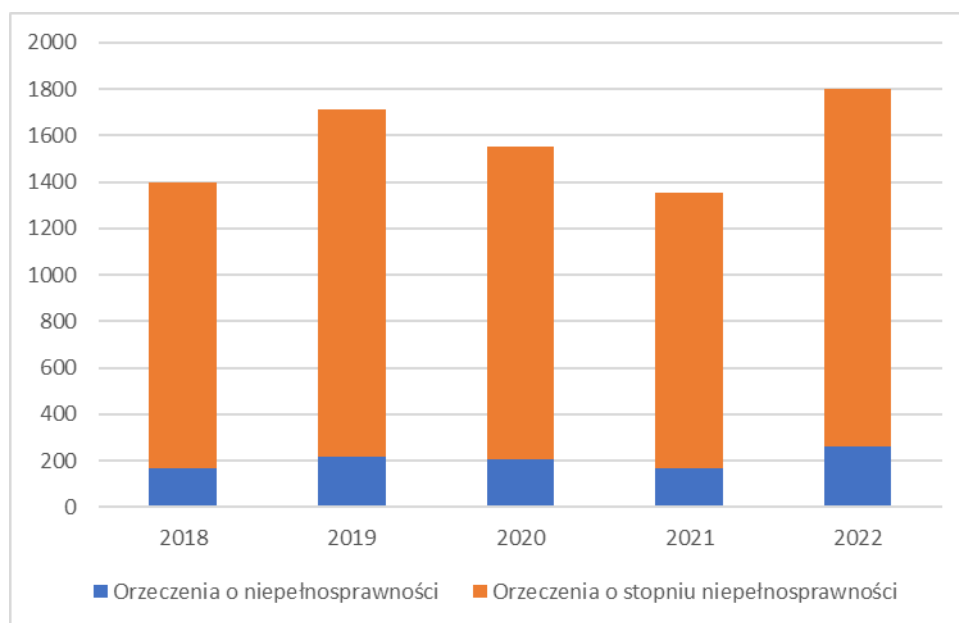
Podsumowując podkreślić należy, że PCPR realizuje wszystkie zadania przewidziane dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W swojej pracy kładzie nacisk na wsparcie i wzmacnianie kompetencji opiekunów zastępczych oraz realizację pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy. Nie zawsze jednak rodziny zastępcze były zainteresowane korzystaniem ze wsparcia. Identyfikowanym problemem jest brak chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, pomimo szerokiej akcji promującej rodzicielstwo zastępcze.

1.2.3. Orzekanie o niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, działający w strukturze PCPR, zajmuje się orzekaniem o niepełnosprawności, a wydając orzeczenia określa również wskazania dla osób z niepełnosprawnościami, m.in. w zakresie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji czy z karty parkingowej.

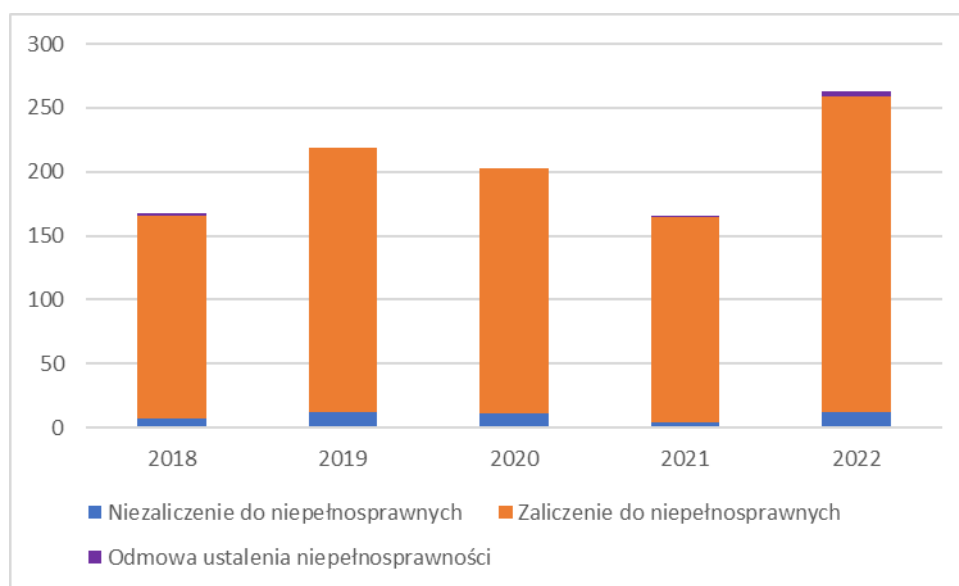
W 2022 roku Zespół wydał 1 798 orzeczeń, w tym 263 orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci do lat 16 i 1 535 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Liczba wydawanych orzeczeń spadła w trakcie pandemii, szczególnie w 2021 roku, ale w 2022 roku znacząco wzrosła (ryc. 38.).

W przypadku dzieci do lat 16 zespół orzeka o niepełnosprawności, bez określenia stopnia niepełnosprawności. W 2022 roku 93,7% orzeczeń to orzeczenia o zaliczeniu do niepełnosprawnych, największy odsetek orzeczeń pozytywnych wydano w 2021 roku. Zdarzają się jednak odmowy ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz orzeczenia o niezaliczeniu do niepełnosprawnych. W 2022 roku obserwujemy znaczny wzrost liczby wydanych orzeczeń w porównaniu z rokiem 2021 (ryc. 39.).



Ryc. 38. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

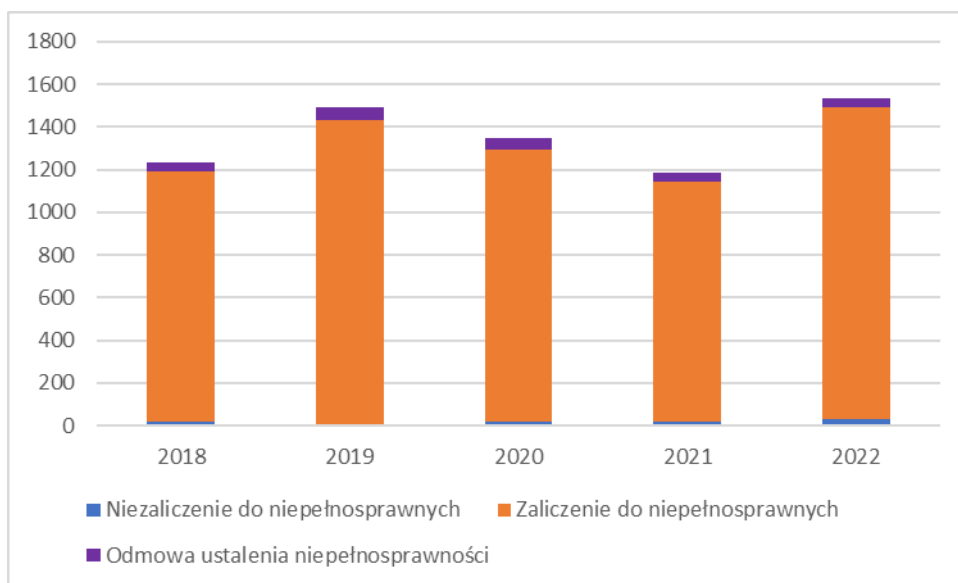


Ryc. 39. Orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci do lat 16 wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

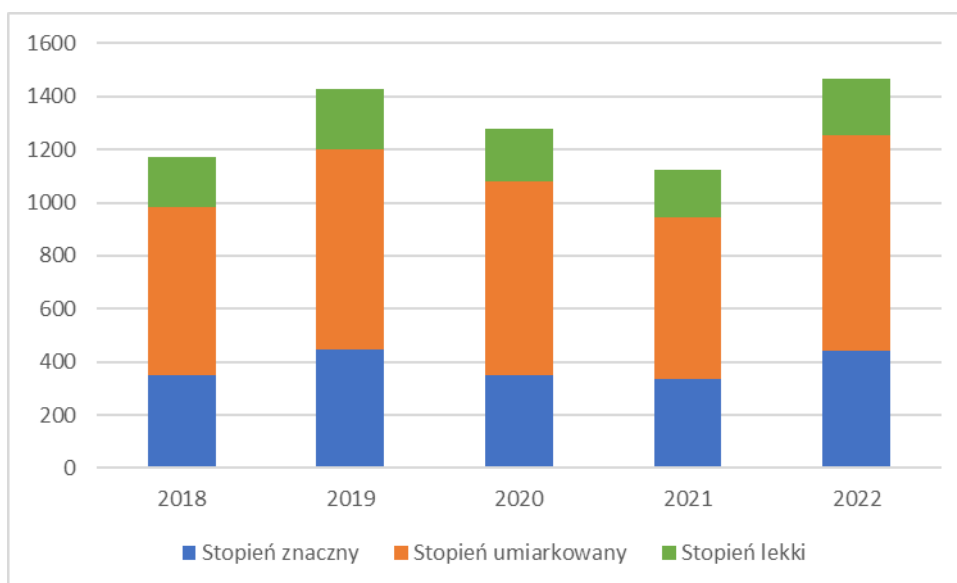
W przypadku dorosłych większość orzeczeń kończy się orzeczeniem stopnia niepełnosprawności – w 2022 roku taką konkluzją zakończyło się 95,4% orzeczeń i był to najwyższy odsetek orzeczeń pozytywny (dokładnie taki sam był również w roku 2019). Zdarzają się odmowy ustalenia niepełnosprawności oraz orzeczenia o niezaliczeniu

do niepełnosprawnych (ryc. 40.). Składane wnioski – zarówno w przypadku dzieci, jak i dorosłych, są więc dobrze uzasadnione.



Ryc. 40. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności najczęściej orzeka umiarkowany stopień niepełnosprawności – dotyczy to nieco więcej niż połowy orzeczeń, stopień znaczny orzeka w przypadku około 30% orzeczeń, zaś najrzadziej orzeka stopień lekki – to około 15% orzeczeń (ryc. 41.).



Ryc. 41. Stopnie niepełnosprawności orzeczone przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie

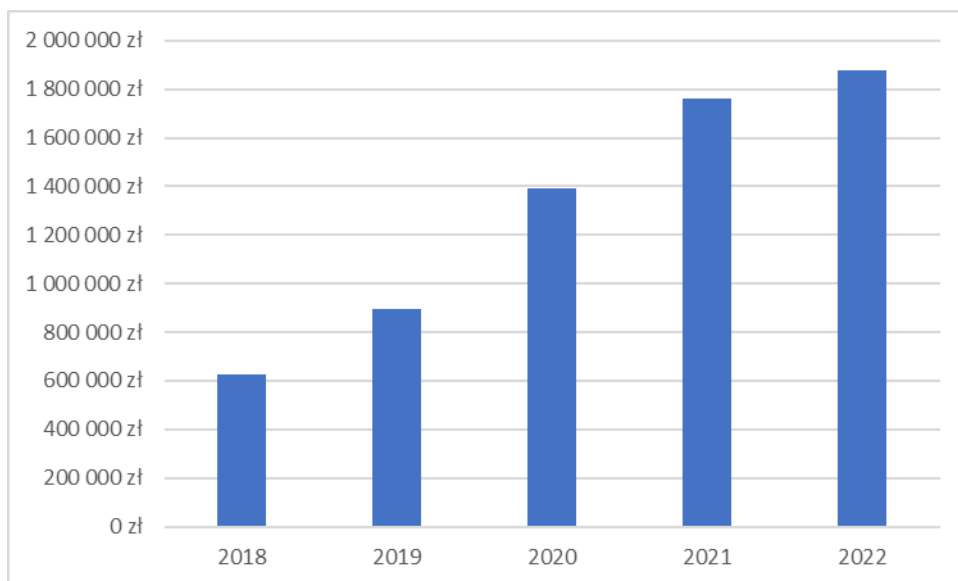
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje także legitymacje osoby niepełnosprawnej oraz karty parkingowe dla uprawnionych osób niepełnosprawnych oraz placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

1.2.4. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu wsparcia osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej. Zadania w tym zakresie wiążą się ze wsparciem poprzez dofinansowania do: uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier funkcjonalnych, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, a także dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami. PCPR prowadzi również inne działania, w tym programy, wspierające osoby z niepełnosprawnościami.

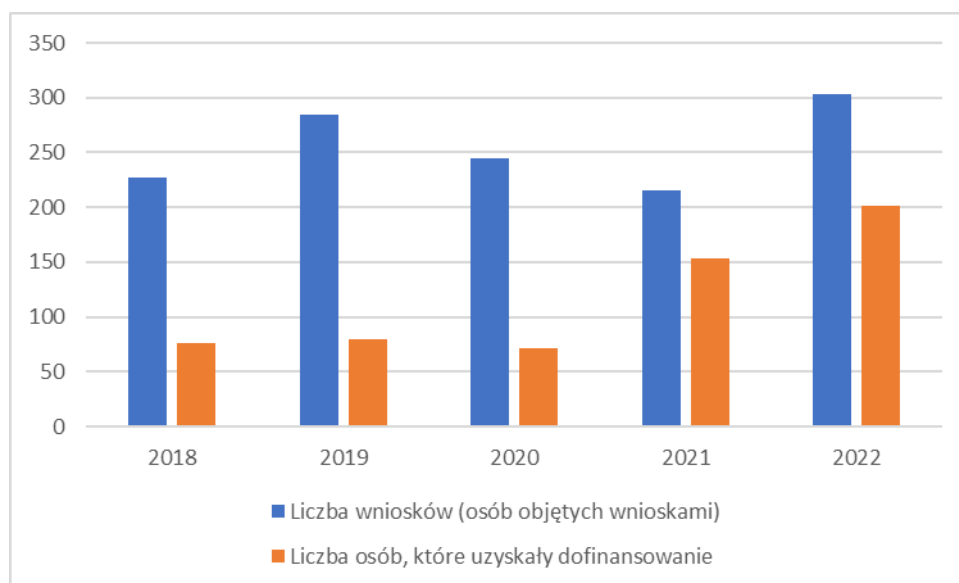
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych corocznie przekazuje większe kwoty na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej (ryc. 42.), jednak nie są one wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb osób z niepełnosprawnościami.



Ryc. 42. Wysokość środków PFRON przekazanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

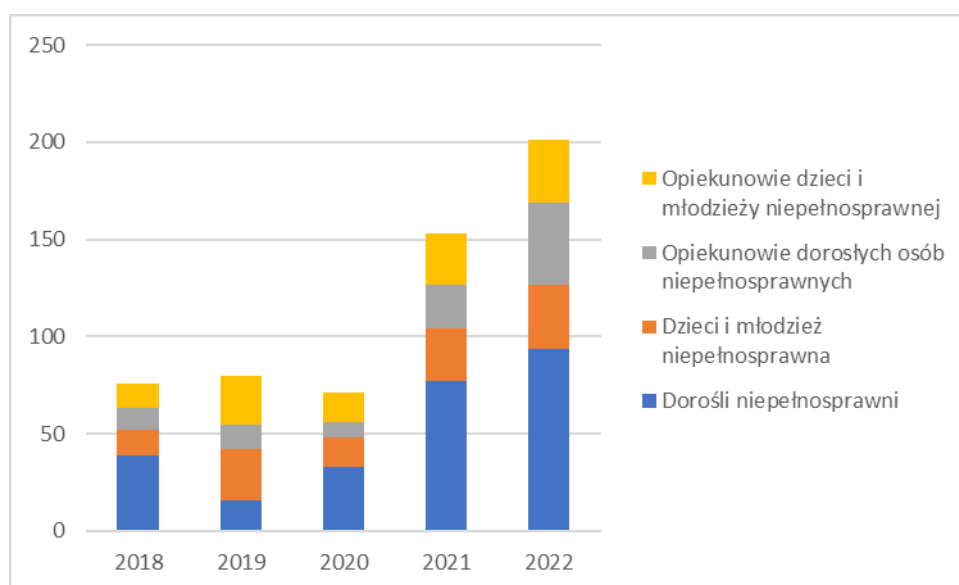
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

W przypadku dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym liczba wniosków spadła w latach 2020-2021, co było wynikiem ograniczeń w możliwości wyjazdu na rehabilitację w związku z pandemią Covid-19. W 2022 roku widać znaczący wzrost liczby wniosków, jak i osób, które uzyskały dofinansowanie (ryc. 43.). Beneficjentami są głównie dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, znacznie mniejszy odsetek stanowią dzieci niepełnosprawne. Podkreślić należy, że z dofinansowań w przypadkach uzasadnionych wskazaniem lekarskim korzystają także opiekunowie (ryc. 44.).



Ryc. 43. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym

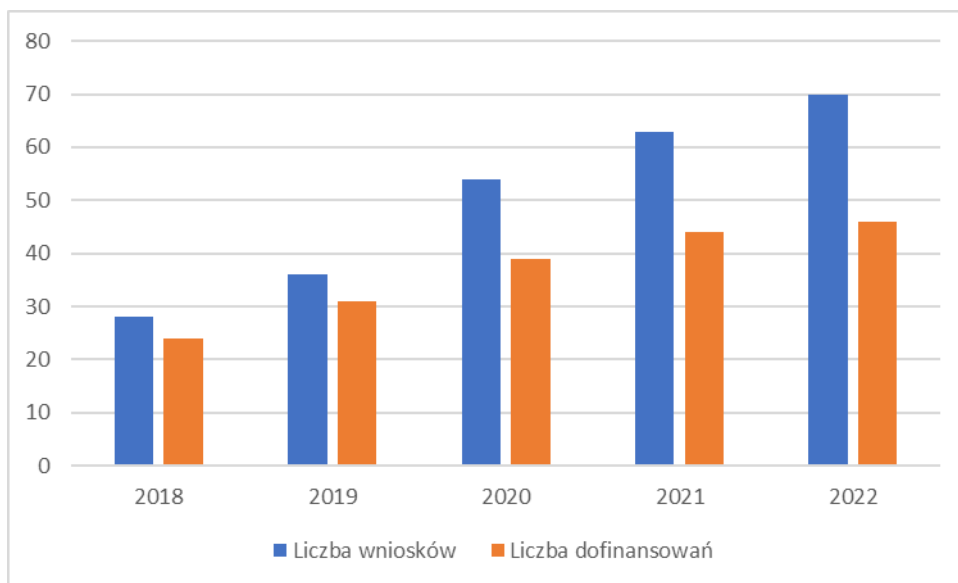
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 44. Osoby korzystające z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym

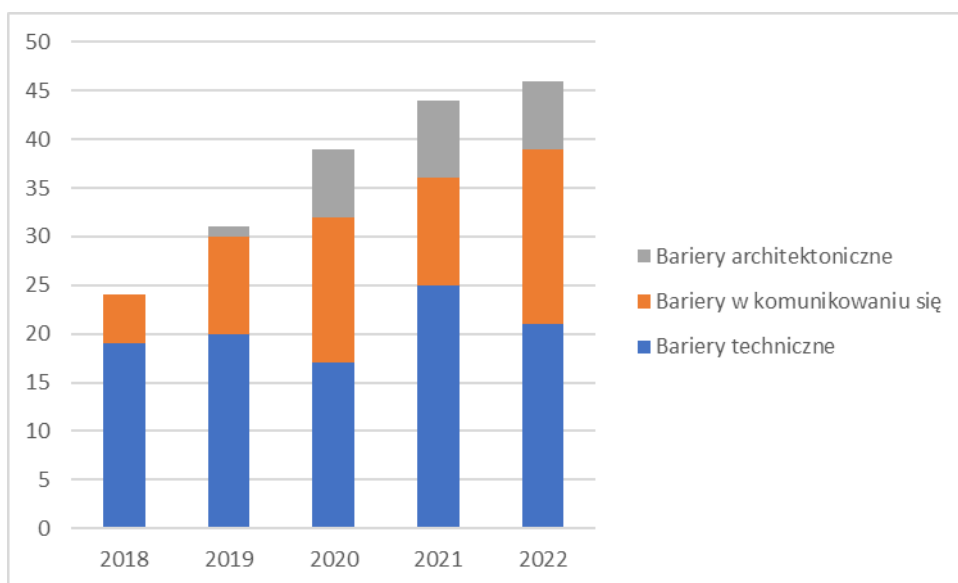
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Osoby z niepełnosprawnościami ubiegać się również mogą o dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych, czyli barier architektonicznych, w komunikowaniu się i barier technicznych. Liczba wniosków w tym zakresie w latach 2018-2022 znacznie wzrosła, wzrosła również liczba dofinansowań (ryc. 45.). Przyznane dofinansowania najczęściej dotyczą likwidacji barier technicznych, zaś najrzadziej barier architektonicznych, przy czym obserwujemy wzrost liczby dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych (ryc. 46.).



Ryc. 45. Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych

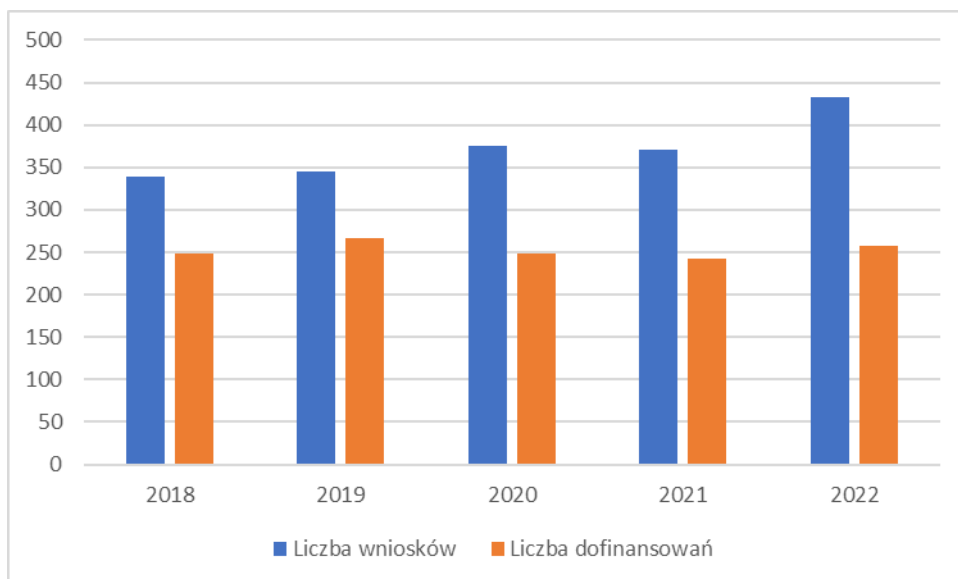
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 46. Dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych – rodzaje barier

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

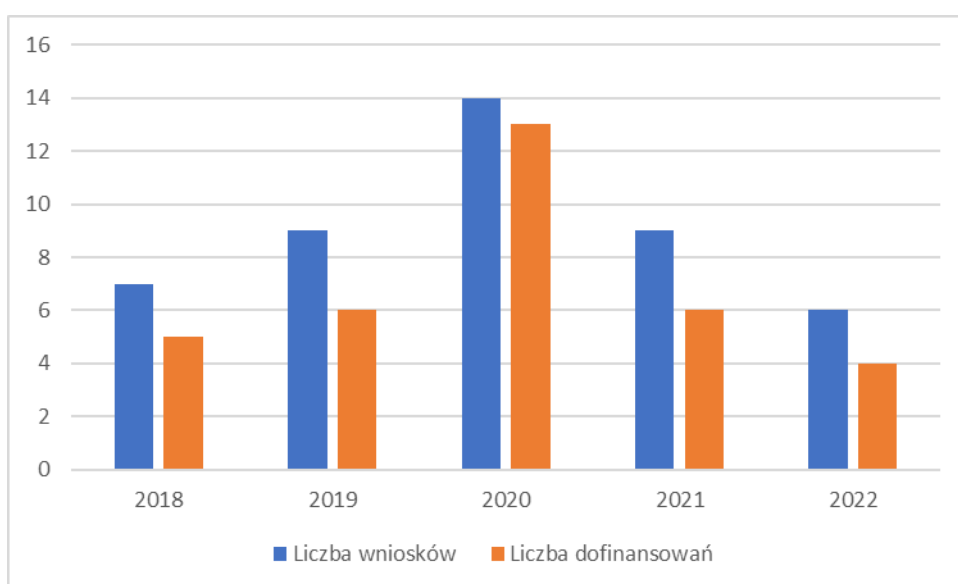
Osoby z niepełnosprawnościami wnioskuje również o dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. W przypadku wniosków o dofinansowanie do kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych zauważyć należy wzrost liczby składanych wniosków, ale stały poziom liczby dofinansowywanych wniosków (ryc. 47.).



Ryc. 47. Dofinansowanie do kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

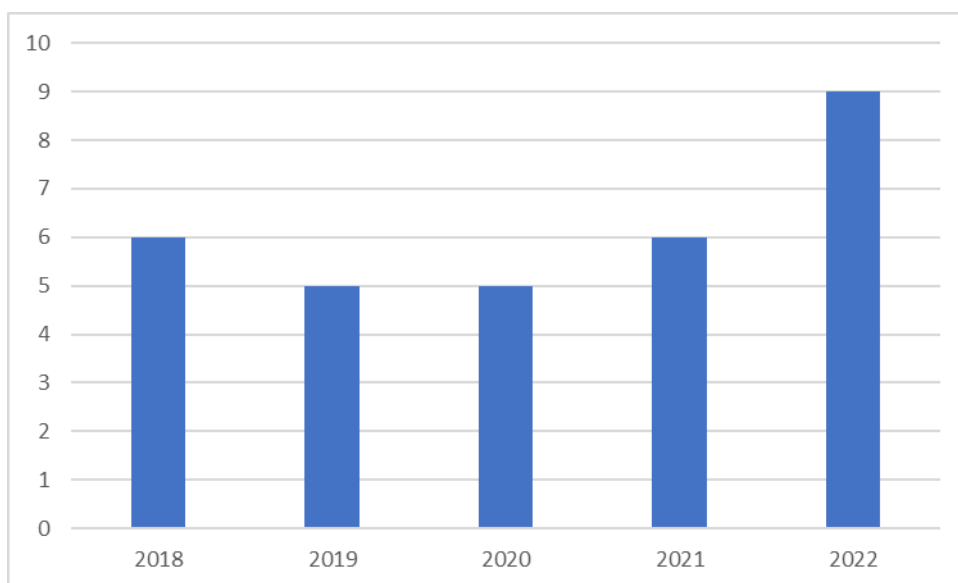
Corocznie składanych jest kilka – kilkanaście wniosków na dofinansowanie do kosztów nabycia sprzętu rehabilitacyjnego. Najwięcej wniosków – 14 – złożonych zostało w 2020 roku, następnie liczba składanych wniosków spadła (ryc. 48.). Podkreślić należy, że wnioski te mogą być składane przez osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed złożeniem wniosku.



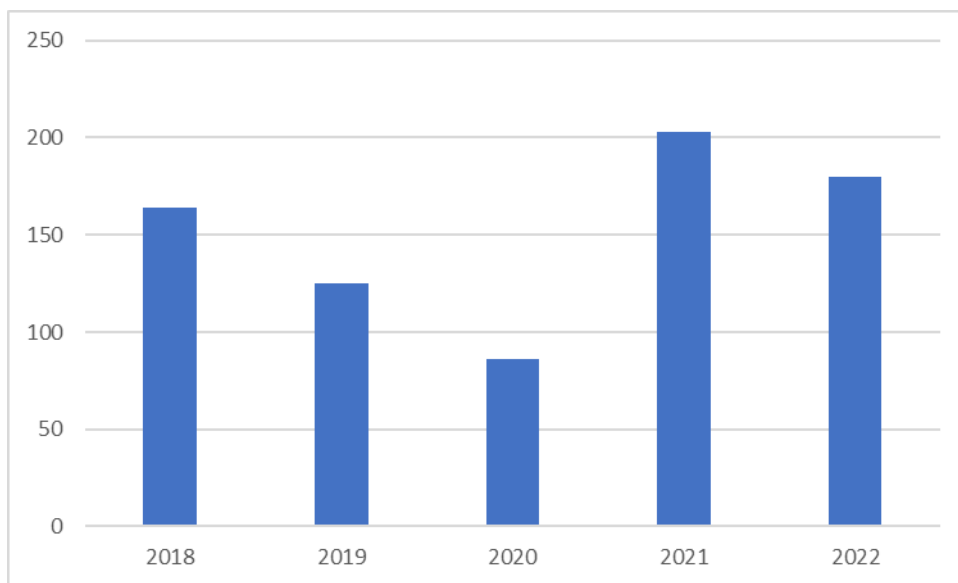
Ryc. 48. Dofinansowanie do kosztów nabycia sprzętu rehabilitacyjnego

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Organizacje pozarządowe składają wnioski na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki. W 2022 roku zauważyć można zwiększoną liczbę wniosków (ryc. 49.). Z działań proponowanych przez organizacje pozarządowe korzystają osoby z niepełnosprawnościami. Najwięcej – aż 203 osoby – skorzystały z oferty w 2021 roku, najmniej – 86 – w roku 2020, co wiązało się z pandemią Covid-19. W roku 2021 zaplanowanie działań z zachowaniem reżimu sanitarnego było już łatwiejsze, więc liczba uczestników mogła wzrosnąć (ryc. 50).

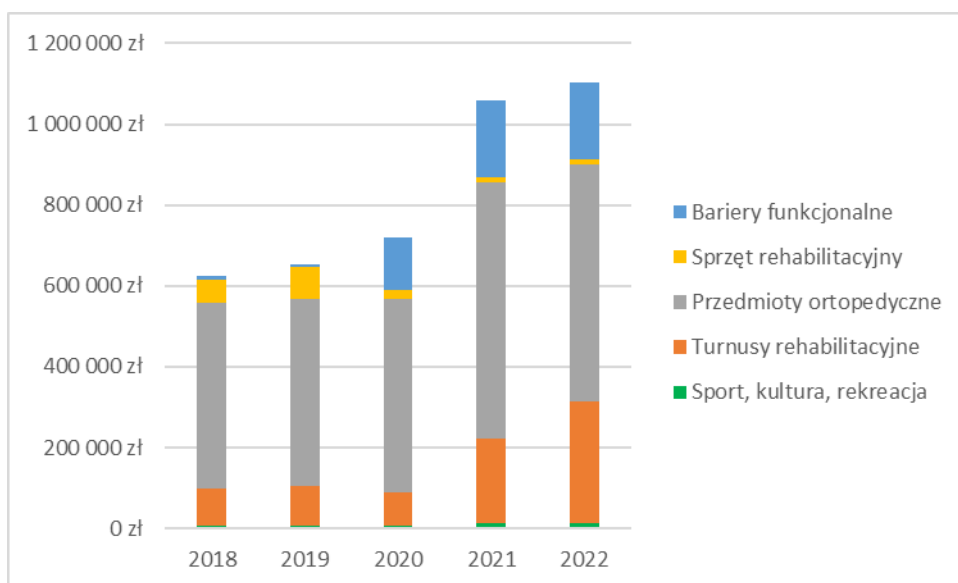


Ryc. 49. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



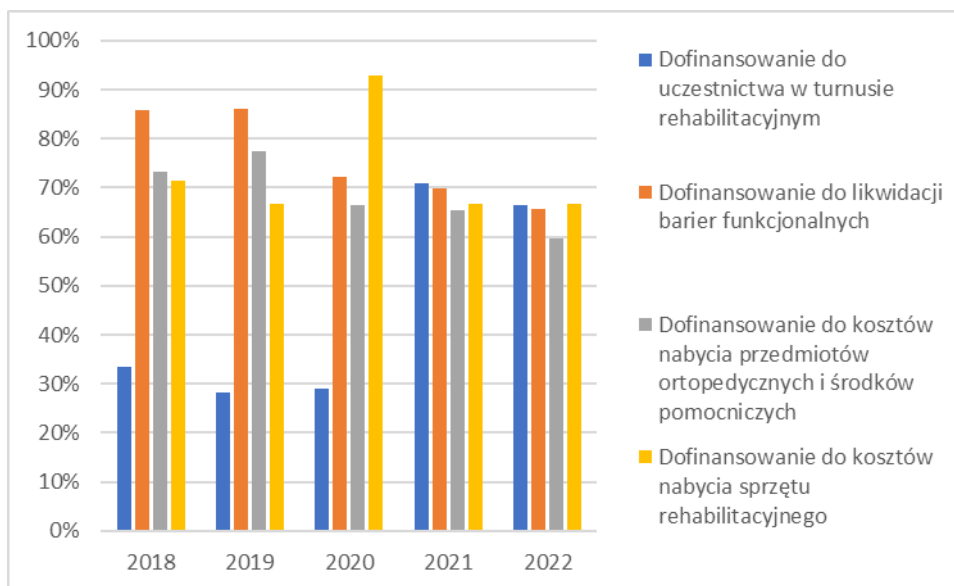
Ryc. 50. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowanych działań w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Największe środki z PFRON przeznaczane są na dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, najmniejsze zaś na sport, kulturę i rekreację oraz sprzęt rehabilitacyjny. W ostatnich dwóch latach widać znaczny wzrost wydatków na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych (ryc. 51.). Pomimo stałego wzrostu środków z PRFON na rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnościami oraz wzrostu wydatków w tym zakresie znaczna liczba wniosków zostaje rozpatrzona negatywnie, a powodem jest głównie brak środków finansowych. W ostatnich dwóch latach odsetek pozytywnie rozpatrzonych wniosków oscylował na poziomie 60-70%. Wskazać należy na znaczący wzrost odsetka pozytywnie rozpatrywanych wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych od 2021 roku. Jednak nadal około jednej trzeciej niepełnosprawnych nie ma możliwości skorzystania z dofinansowań (ryc. 52.).



Ryc. 51. Wysokość środków PFRON wykorzystanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 52. Odsetek pozytywnie rozpatrzonych wniosków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Poza działaniami dotyczącymi udzielania dofinansowań do wniosków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej PCPR realizuje inne formy wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Od 2012 roku w powiecie oławskim wdrażany jest program „Aktywny Samorząd”. W latach 2018-2022 program realizowany był w dwóch modułach: moduł I obejmuje likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, zaś moduł II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. W przypadku likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych wsparcie dotyczy takich działań, jak np. dofinansowania do pomocy w uzyskaniu prawa jazdy, dofinansowania do zakupu do oprzyrządowania do posiadanego samochodu, dofinansowania do pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, dofinansowania do pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego, dofinansowania do zakupu wózka o napędzie elektrycznym, protezy itp.

PCPR przystąpił także do realizacji „Program wyrównywania różnic między regionami III”. Powiat angażuje się w organizację Spartakiady Osób Niepełnosprawnych. Impreza odbywa się corocznie, za wyjątkiem lat 2020 i 2021, kiedy to została odwołana w związku z pandemią. W 2022 roku odbyła się XVIII edycja Spartakiady. Impreza ta ma charakter sportowo-kulturalny i cieszy się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności osób niepełnosprawnych, która

miała możliwość pełniejszego uczestnictwa w życiu kulturalnym i sportowym połączonym z rozrywką, zabawą i szeroko pojętą aktywizacją.

Wsparcia aktywizacyjnego niepełnosprawnym udzielają także Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Tęcza”, Warsztaty funkcjonują w powiecie oławskim od 2 września 2019 roku. Zadanie finansowane jest ze środków PFRON oraz powiatu. W zajęciach Warsztatu Terapii Zajęciowej ostatnich latach brało udział 30 uczestników.

W 2022 roku Powiat Oławski przystąpił do realizacji programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego. Program obsługuje PCPR. Złożono 45 wniosków, a z dofinansowania skorzystały 33 osoby.

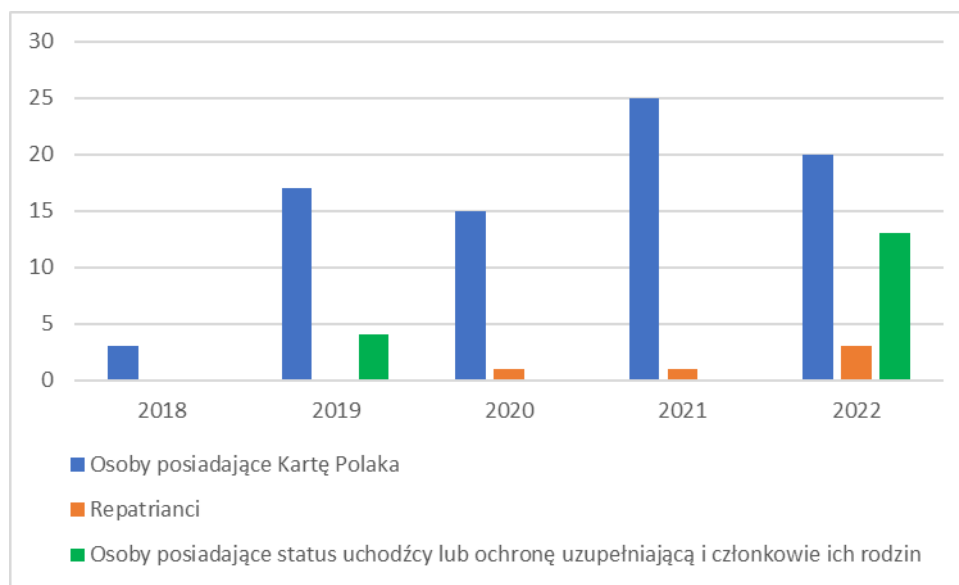
1.2.5. Wsparcie posiadaczy Karty Polaka, repatriantów i cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Zadaniem zleconym powiatu jest udzielanie wsparcia cudzoziemcom, w tym osobom posiadającym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i ich rodzinom oraz osobom posiadającym Kartę Polaka, a także repatriantom.

Posiadaczom Karty Polaka przysługuje świadczenie pieniężne, które przyznaje wojewoda, a wypłaca starosta właściwy ze względu na miejsce pobytu. W przypadku repatriantów starosta udziela pomocy finansowej na częściowe pokrycie poniesionych, udokumentowanych przez repatrianta kosztów związanych z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się. Z kolei cudzoziemcom posiadającym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i ich rodzinom udziela się pomocy wspierającej integrację, w ramach indywidualnego programu integracji. Pomoc obejmuje wsparcia na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe, a także opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Liczba wymagających wsparcia posiadaczy Karty Polaka, repatriantów i cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą w powiecie oławskim nie jest znacząca, ale w ostatnich latach zauważamy tendencję rosnącą (ryc. 53.). W latach 2018-2022 corocznie wspierane były osoby posiadające Kartę Polaka. W przypadku repatriantów, w roku 2020 i 2021 wsparcie uzyskała jedna osoba, zaś w roku 2022 trzy osoby. Na terenie powiatu

oławskiego wsparcie uzyskały osoby objęte ochroną uzupełniającą. W 2020 roku była to czteroosobowa rodzina z Ukrainy, która zamieszkiwała na terenie powiatu i uzyskała ochronę uzupełniającą, zaś w 2022 roku pomoc została udzielona dla 13 osób z Białorusi, w tym 7 dzieci.



Ryc. 53. Liczba osób objętych pomocą dla posiadaczy Karty Polaka, repatriantów i cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

1.2.6. Wsparcie osób w kryzysie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym

Działania w zakresie wsparcia osób w sytuacjach kryzysowych oraz zapobiegania sytuacjom kryzysowym prowadzi działający w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. POIK działa od 1 lipca 2018 roku. Jego obowiązki obejmują prowadzenie interwencji kryzysowej oraz działania wspierające rozwiązywanie sytuacji kryzysowych i na rzecz zapobiegania takim sytuacjom.

POIK odpowiada za tworzenie i realizację programów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy, realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. Osoby stosujące przemoc nie są zainteresowane działaniami korekcyjnymi, stąd trudność zebrania grupy umożliwiającej realizację programu.

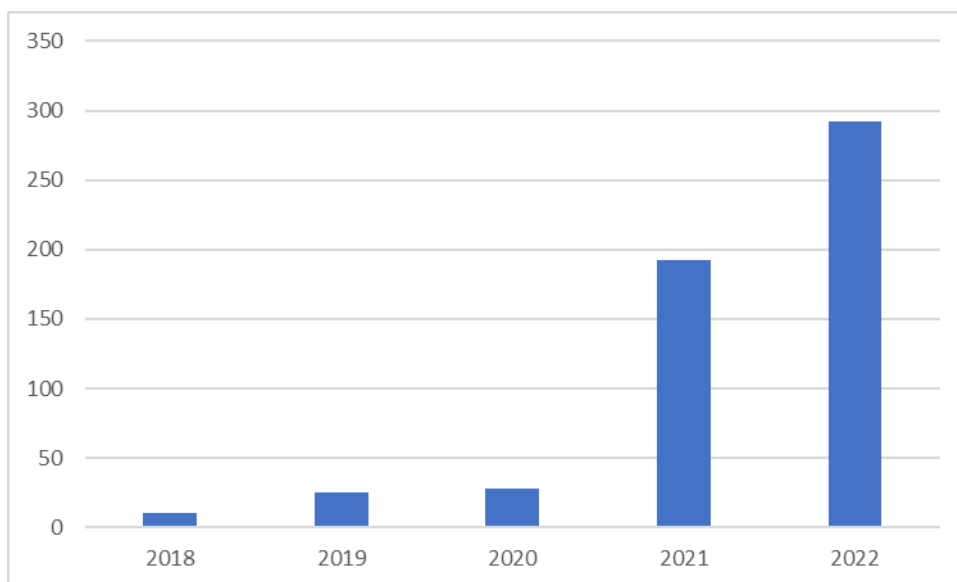
Kluczowym działaniem realizowanym przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest interwencja kryzysowa. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy

społecznej³⁷ interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Podkreślić należy, że interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się wsparcia i podejmuje działania dążące do przywrócenia równowagi psychicznej oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Udzielana jest pomoc z zakresu psychologicznego – pedagogicznego, poradnictwa prawnego, rodzinnego oraz w zakresie uzależnień. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oławie udziela w uzasadnionych przypadkach bezpłatnego schronienia (do 3 miesięcy) w postaci hostelu dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Hostel nie jest przeznaczony dla osób z problemem bezdomności.

POIK dynamicznie rozwija swoją działalność, co przekłada się na znaczący wzrost liczby osób korzystających z pomocy w dwóch ostatnich latach – roku 2021 i 2022. Pandemia oraz wojna w Ukrainie zwiększyły zapotrzebowanie na pomoc specjalistyczną i wsparcie w sytuacjach kryzysowych, a ze względu na upowszechnienie informacji o ofercie POIK zarówno wśród instytucji i organizacji pomocowych, jak i wśród mieszkańców powiatu, do POIK trafia coraz więcej osób. POIK informuje o swojej ofercie poprzez stronę internetową PCPR, Biuletyn Informacji Publicznej PCPR, prowadzenie Profilu Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Oławie na serwisie społecznościowym Facebook, media lokalne (prasę, prasę online, telewizję), materiały informacyjne (ulotki, plakaty), broszurę informacyjną, nawiązywanie kontaktów z innymi ośrodkami z terenu województwa dolnośląskiego oraz organizowanie spotkań dla przedstawicieli jednostek pomocowych działających interdyscyplinarnie na terenie powiatu oławskiego, materiały informacyjne. W ostatnim czasie zmieniła się również znacząco oferta wsparcia specjalistycznego dostępnego w POIK – do zespołu dołączali kolejni specjaliści. Dziś ofertę POIK wyróżnia krótki czas oczekiwania na konsultację, dobra lokalizacja (połączenia komunikacyjne) oraz dobre zaplecze lokalowe, umożliwiające realizację pracy indywidualnej, jak i grupowej.

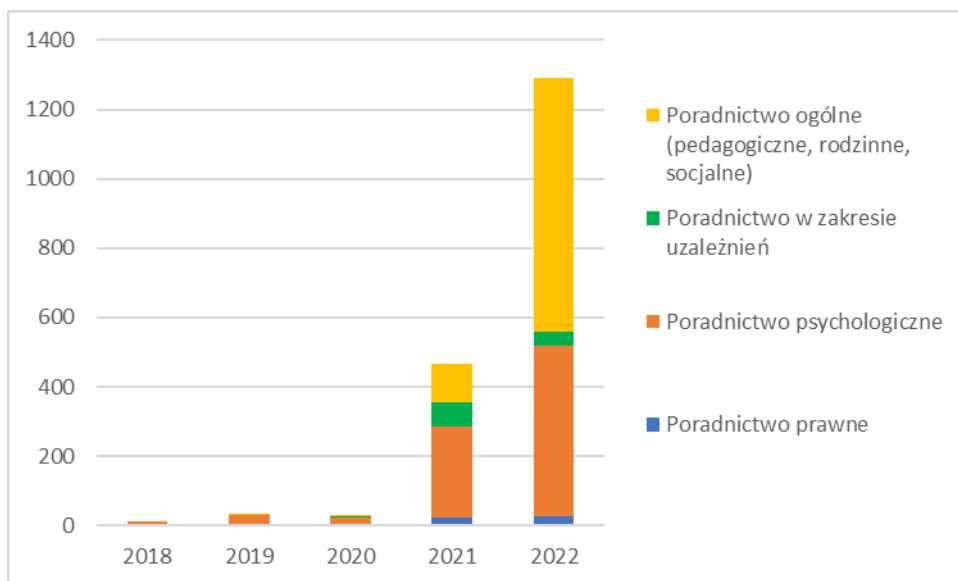
³⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz.U. z 2023 r. poz. 901, tekst jednolity.

W 2022 roku w POIK pomocy i wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego udzielono 292 osobom (ryc. 54.), specjaliści przeprowadzili 1 292 porady. Do roku 2021 włącznie klienci najczęściej korzystali z poradnictwa psychologicznego, w roku 2022 nieco więcej porad udzielono w zakresie poradnictwa ogólnego – pedagogicznego, rodzinnego i socjalnego – były to 732 porady. Udzielono 493 porady psychologiczne, 42 porady w zakresie uzależnień i 25 porad prawnych (ryc. 55.). Liczba osób w kryzysie, którym udzielana jest pomoc w postaci schronienia w hostelu zależna jest do liczby potrzebujących – nie zdarzyła się sytuacja, by nie można było udzielić tego typu wsparcia. W 2022 roku z takiej pomocy skorzystało 7 osób. Najwięcej osób – 31 – skorzystało z hostelu w 2019 roku (ryc. 56.).

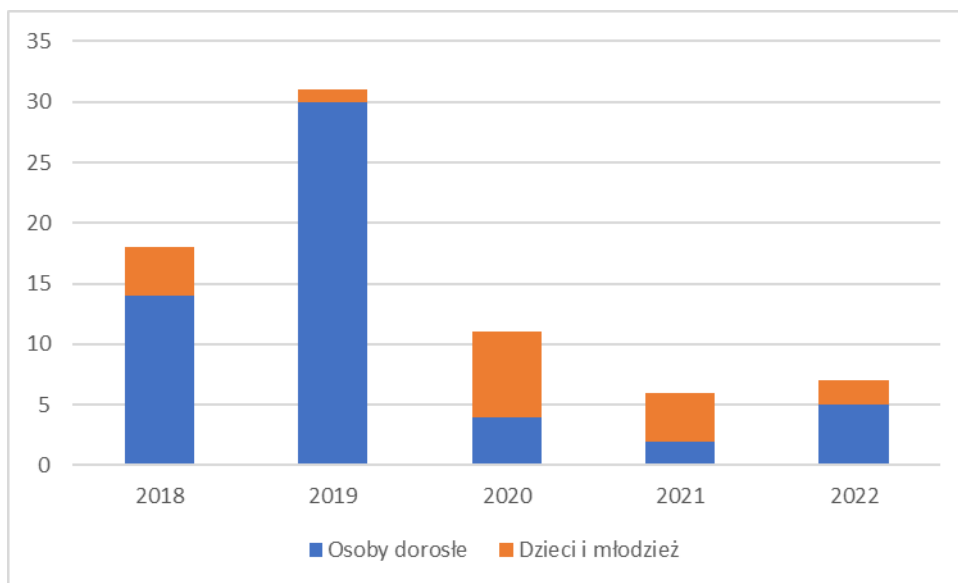


Ryc. 54. Liczba osób którym udzielono porad w ramach poradnictwa specjalistycznego w POIK

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 55. Liczba porad udzielonych w ramach poradnictwa specjalistycznego w POIK
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.



Ryc. 56. Liczba osób w kryzysie, którym udzielono schronienia do 3 miesięcy w postaci hostelu działającego przy POIK
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

POIK pracuje również ze sprawcami przemocy domowej. W programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w latach 2018-2021 corocznie brało udział 8-10 osób. W 2022 roku program nie został uruchomiony.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje również działania wspierające rozwiązywanie sytuacji kryzysowych i na rzecz zapobiegania takim sytuacjom. Należą do nich następujące działania:

- nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także będącymi w sytuacji kryzysowej, realizowane poprzez organizowanie konferencji, szkoleń, spotkań i warsztatów dla różnych kategorii odbiorców: pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych z terenu powiatu oławskiego, rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży, młodzieży – uczniów szkół ponadpodstawowych w powiecie oławskim;
- upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy poprzez stronę internetową, profil na serwisie społecznościowym Facebook, lokalne media, specjalnie przygotowaną broszurę informacyjną, kontakty z innymi ośrodkami interwencji kryzysowej, organizowanie spotkań dla przedstawicieli jednostek pomocowych z terenu powiatu oławskiego, materiały promocyjne i informacyjne (ulotki, plakaty, wizytówki, długopisy). Upowszechnianie informacji ma miejsce również poprzez prowadzenie działań profilaktycznych m.in. w formie prelekcji, warsztatów, szkoleń, grup wsparcia w siedzibie POIK oraz w innych instytucjach;
- zapewnienie dostępu lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych i informacyjnych dla osób dotkniętych kryzysem emocjonalnym poprzez udostępnienie telefonu interwencyjnego POIK osobom w kryzysie oraz kadrze pomocowej innych instytucji, upowszechnienie kontaktu do POIK w mediach lokalnych oraz udostępnianie bazy kontaktowej do innych instytucji pomocowych;
- opracowanie i realizacja działań profilaktycznych m.in. w formie programów terapeutycznych, prelekcji, warsztatów, szkoleń, grup wsparcia w siedzibie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz w instytucjach działających na terenie powiatu oławskiego, a także udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin mających trudności z rozwiązywaniem swoich życiowych problemów;
- badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową poprzez udział w spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie powiatu;

- współdziałanie dotyczące informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie;
- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie;
- wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc poprzez zorganizowanie i zrealizowanie superwizji indywidualnej oraz superwizji grupowej.

Działania Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej są bardzo istotne zarówno z perspektywy osób w sytuacjach kryzysowych, jak i w zakresie działań profilaktycznych, zapobiegających kryzysom oraz wspierającym kadry pracujące z osobami w kryzysach, w tym z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.

1.2.7. Wsparcie w postaci mieszkania chronionego

Powiat Oławski prowadzi mieszkanie chronione treningowe nadzorowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia. Mieszkanie przeznaczone jest dla osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą. Przeznaczone jest dla czterech osób, składa się z dwóch dwuosobowych pokoi, jest w pełni przystosowany do zamieszkania, wyposażone w niezbędne meble oraz podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego. W 2022 roku w mieszkaniu wykonano remont, na bieżąco jest też wymieniany zepsuty lub zużyty sprzęt. Mieszkańcy mogą korzystać z pomocy psychologicznej, prawnej oraz wsparcia w ubieganiu się o inne mieszkanie (np. komunalne).

W roku 2018 w mieszkaniu przebywały cztery osoby, w roku 2019 trzy, zaś od roku 2020 do 2022 mieszkanie służyło dwóm osobom. W 2021 roku Powiat Oławski zawarł z Powiatem Lubąńskim umowę na zapewnienie w mieszkaniu jednego miejsca dla osoby usamodzielnianej.

1.2.8. Wsparcie w domu pomocy społecznej

Dom Pomocy Społecznej w Oławie jest placówką przeznaczoną dla osób dorosłych przewlekłe somatycznie chorych. Dysponuje 110 miejscami. Składa się z dwóch budynków mieszkalnych. Budynek A posiada 18 pokoi dwu- i trzyosobowych na trzech kondygnacjach,

na każdym piętrze znajduje się kuchenka z wyposażeniem do dyspozycji mieszkańców, wspólny hol i łazienki. Niektóre z pokoi mają łazienki własne. W budynku B na parterze znajdują się pokoje dwu-, trzy- i czteroosobowe oraz zaplecze socjalne: kuchenka, hol, łazienki, toalety. Na dwóch kolejnych kondygnacjach znajdują się pokoje dwu- i trzyosobowe, każda z kondygnacji posiada własne kuchenki toalety, łazienki. Dodatkowy budynek D jest połączony z budynkami A i B łącznikami i wyposażony w windę umożliwiającą poruszanie się pomiędzy kondygnacjami. W budynku D znajduje się kuchnia, stołówka, sala rehabilitacyjna, gabinety fizykoterapii i masażu, kaplica, biblioteka, świetlica oraz pomieszczenia biurowe. Dyżurki pielęgniarskie znajdują się w budynkach A i B. Zadaniem DPS jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspakajanie potrzeb bytowych, edukacyjnych, społecznych i religijnych na poziomie obowiązujących standardów.

W Domu Pomocy Społecznej w 2022 roku przebywały 122 osoby. Liczba osób korzystających przekracza liczbę miejsc – zwalniane miejsce szybko zajmowane jest przez kolejną osobę. W 2022 roku w DPS umieszczono aż 23 nowe osoby. Na miejsce stale oczekuje kilka osób. W placówce zdarzają się wolne miejsca, jednak dotyczy to sytuacji, gdy nie mogą one być zajęte przez osoby oczekujące ze względu na bariery architektoniczne występujące w budynku. Znacząco rośnie miesięczny koszt utrzymania w placówce – w 2022 roku wyniósł on 4 715,50 zł (tabela 23.).

Tabela 23. Dom Pomocy Społecznej w Oławie – statystyki

Informacje o DPS	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób umieszczonych	28	22	13	24	23
Liczba osób korzystających	138	131	121	113	122
Liczba osób oczekujących	9	7	6	7	3
Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w złotych	3 367,95	3 628,21	4045,57	4403,73	4 715,50

Źródło: Opracowanie własne.

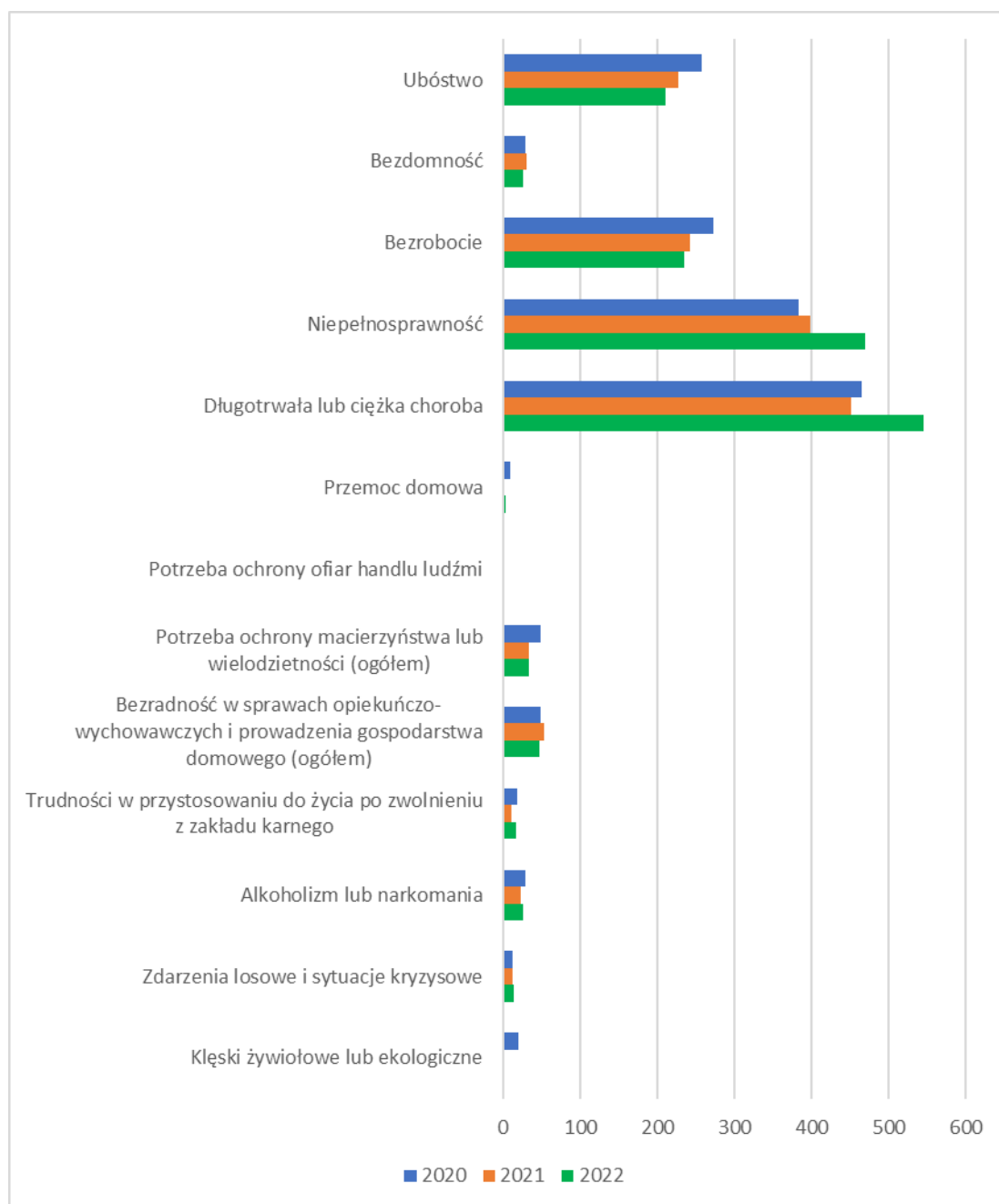
Ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa zapotrzebowanie na wsparcie w placówkach całodobowego pobytu będzie rosło, pomimo wdrażania rozwiązań opieki w środowisku, które są niezwykle potrzebne.

1.3. Analiza problemów społecznych

1.3.1. Identyfikacja problemów społecznych

Identyfikując problemy społeczne posłużono się listą problemów społecznych, które stanowią podstawę udzielania problemów społecznych, ale analizie poddano te problemy społeczne, w przypadku których działania w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów należą do zadań powiatu.

Zasięg występowania problemów społecznych można przedstawić na podstawie identyfikacji trudnych sytuacji życiowych, w przypadku których gminne ośrodki pomocy społecznej udzielają wsparcia. Z analizy danych dla lat 2020-2022 wynika, że cztery główne trudne sytuacje życiowe wymagające interwencji pomocy społecznej to długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i ubóstwo. W przypadku niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2022 roku odnotowujemy wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy. Kolejne trudne sytuacje życiowe w przypadku których interweniuje pomoc społeczna to bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe. W analizowanych latach 2020-2022 w żadnej z gmin nie udzielono pomocy społecznej w związku z sieroctwem oraz w związku z trudnością w integracji cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (ryc. 57.). Jednocześnie zwrócić należy uwagę, że ta ostatnia kategoria wspierana była przez PCPR w ramach programów integracji. Zasięg problemu integracji cudzoziemców ze statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą jest jednak niewielki.



Ryc. 57. Powody udzielania pomocy społecznej przez ośrodki pomocy społecznej – liczba rodzin

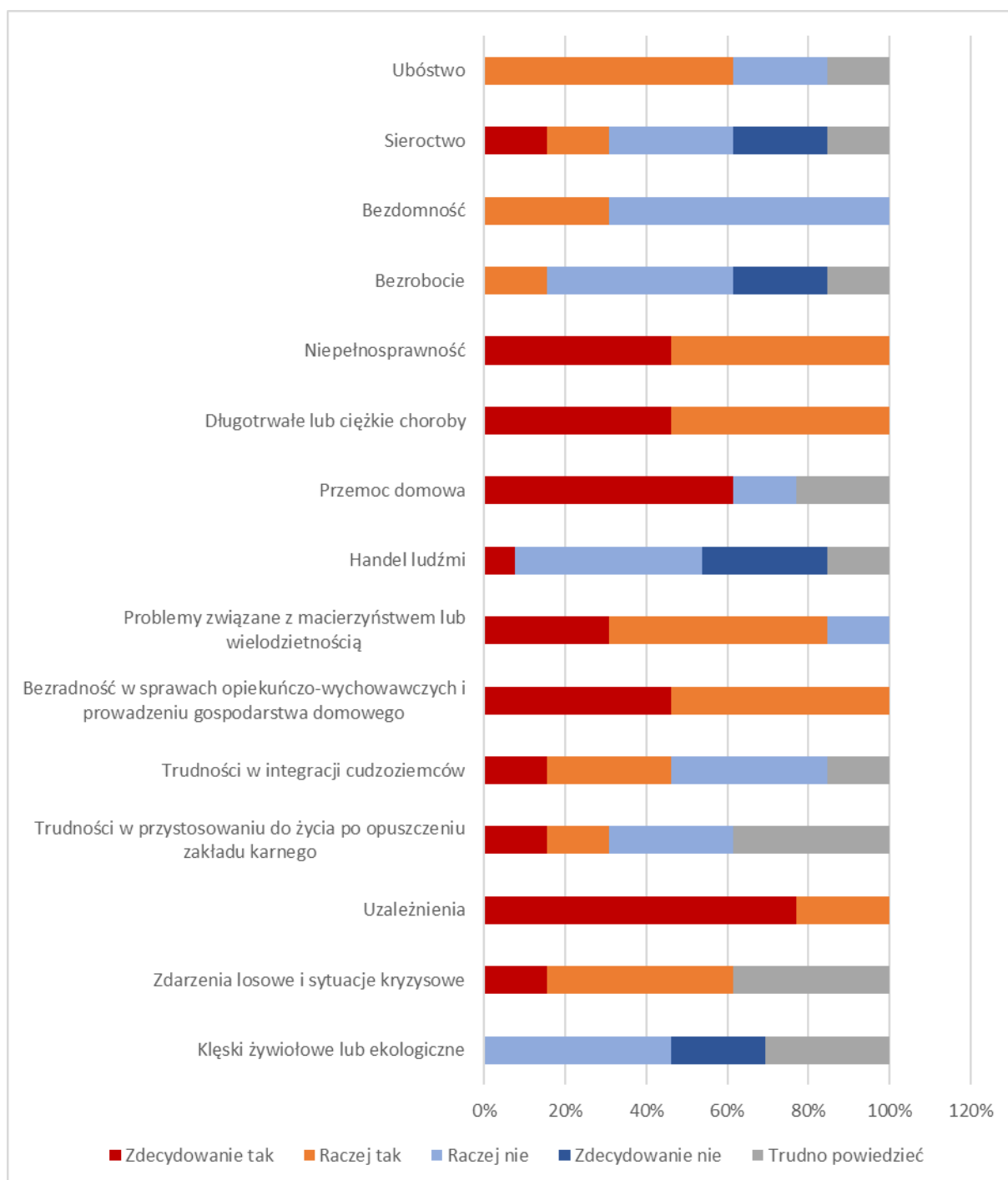
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

O występowanie problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego zapytano w badaniu ankietowym ekspertów – osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie powiatu oławskiego. Do problemów społecznych, które zdaniem największej liczby ekspertów występują na terenie powiatu należą:

- niepełnosprawność;

- długotrwałe lub ciężkie choroby;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- uzależnienia;
- przemoc domowa;
- problemy związane z macierzyństwem i wielodzietnością;
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe (ryc. 58.).

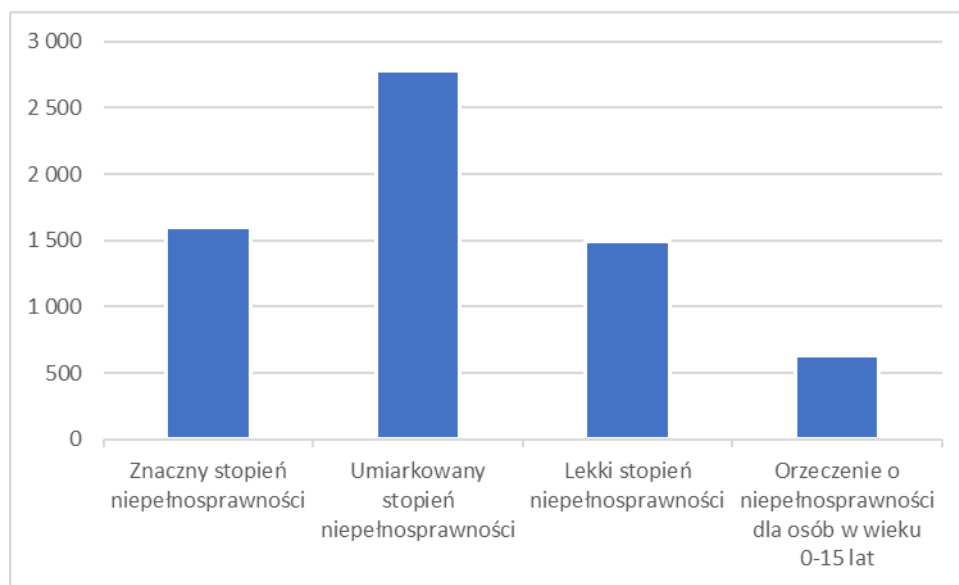
Podkreślić należy, że jedynie w przypadku klęsk żywiołowych lub ekologicznych wszyscy eksperci uznali, że problem ten nie dotyka mieszkańców powiatu oławskiego. W pozostałych przypadkach część ekspertów wskazywała, że problem raczej lub zdecydowanie dotyczy mieszkańców powiatu. Uznać więc należy, że mieszkańcy powiatu borykają się z różnymi problemami społecznymi, choć zasięg ich występowania bywa różny.



Ryc. 58. Występowanie trudnych sytuacji życiowych wśród mieszkańców powiatu oławskiego
Źródło: Badania własne.

Z perspektywy zadań powiatu zwrócić należy uwagę na kwestię niepełnosprawności. Z danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku wynika, że 10 228 osób zamieszkających na terenie powiatu oławskiego deklaruje niepełnosprawność, zaś prawne orzeczenie o niepełnosprawności posiada 6 508 osób, czyli 8,4% ogólnej liczby ludności powiatu. Warto wskazać, że według spisu z 2011 roku osoby z orzeczoną niepełnosprawnością stanowiły

7,3% mieszkańców powiatu, więc udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie ludności powiatu zwiększa się. Największą kategorię osób niepełnosprawnych stanowią osoby powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, aż 1 599 osób miało orzeczone znaczny stopień niepełnosprawności, a więc wymagało stałej lub długotrwałej opieki ze strony innych osób. Niepełnosprawność orzeczoną miało 630 dzieci (ryc. 59.).



Ryc. 59. Występowanie trudnych sytuacji życiowych wśród mieszkańców powiatu oławskiego
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>.

Również długotrwałe lub ciężkie choroby mają istotne znaczenie z perspektywy zadań powiatu i to z dwóch powodów. Po pierwsze, mogą prowadzić do niepełnosprawności, po drugie wiążą się z koniecznością zapewnienia opieki, w tym w instytucjach całodobowego pobytu, jak domy pomocy społecznej czy zakłady opiekuńczo-lecznicze.

Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego może prowadzić do utraty zdolności do opieki nad dziećmi, a co za tym idzie powodować konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Statystyki PCPR wskazują, że w 2022 roku do pieczy przyjęto 37 dzieci z terenu powiatu oławskiego. Najwyższy wskaźnik przyjęcia dzieci do pieczy miał miejsce w roku 2018, kiedy w pieczy umieszczono aż 44 dzieci z terenu powiatu. Po dużym spadku w roku 2019 nastąpił powolny wzrost liczby dzieci trafiających do pieczy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w rozdziale 1.2.2.

Bezrobocie jest problemem społecznym, który traci na znaczeniu, szczególnie w powiatach o niskiej stopie bezrobocia, do których należy powiat oławski. Dobre położenie geograficzne i znacząca liczba zakładów produkcyjnych na terenie powiatu powodują, że dla mieszkańców dostępnych jest wiele ofert pracy. Nie oznacza to, że bezrobocie w ogóle nie występuje. Szczególnie zwrócić należy uwagę na bezrobocie długotrwałe, dotyczące osób znacznie oddalonych do rynku pracy, z dużymi trudnościami w podjęciu zatrudnienia. Sytuację w zakresie bezrobocia przedstawiono w rozdziale 1.1.6.

Istotnym problemem społecznym, w którego rozwiązywanie zaangażowane są instytucje powiatowe, jest przemoc domowa. Wprawdzie wśród powodów udzielania pomocy społecznej przemoc nie pojawia się często (ryc. 57.), jednak opinie ekspertów wskazują na istotność tego problemu (ryc. 58.). Przemoc domowa jest zjawiskiem trudno wykrywalnym i w wielu przypadkach nie jest odnotowywana w statystykach. Zjawisko przemocy można opisać na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, która jest zespołem interdyscyplinarnych działań pomocowych realizowanych w przypadku zgłoszenia problemu przemocy domowej.

W ostatnich trzech latach liczba nowych, zakładanych procedur „Niebieskie Karty” maleje, maleje również liczba prowadzonych postępowań „Niebieskie Karty”. Wzrosła natomiast liczba wypełnianych „Niebieskich Kart” C i D, co jest zjawiskiem pozytywnym, wskazującym na efektywność działania zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazuje też na to liczba posiedzeń zespołów oraz posiedzeń grup roboczych. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” wzrosła w roku 2021, a w 2022 znacznie zmalała. Niemniej jednak wskazać należy, że na terenie powiatu, zależnie od roku, objętych procedurą było od 202 do 262 rodzin. W ramach pomocy społecznej wsparcie uzyskiwało natomiast od 2 do 9 rodzin dotkniętych przemocą. Pozostałe rodziny prawdopodobnie nie wymagały pomocy społecznej, a jedynie wsparcia w rozwiązaniu problemu przemocy. Na terenie powiatu corocznie o stosowanie przemocy podejrzanych było od 132 do 169 osób. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy są przede wszystkim mężczyźni – w 2022 roku kobiety stanowiły 10,6% sprawców. W 2022 roku wzrosła liczba zamykanych procedur „Niebieskie Karty”. W 2022 roku znacznie wzrosła liczba zamykanych Kart w związku z ustaniem przemocy. W latach 2020-2021 około połowy, a w roku 2022 około

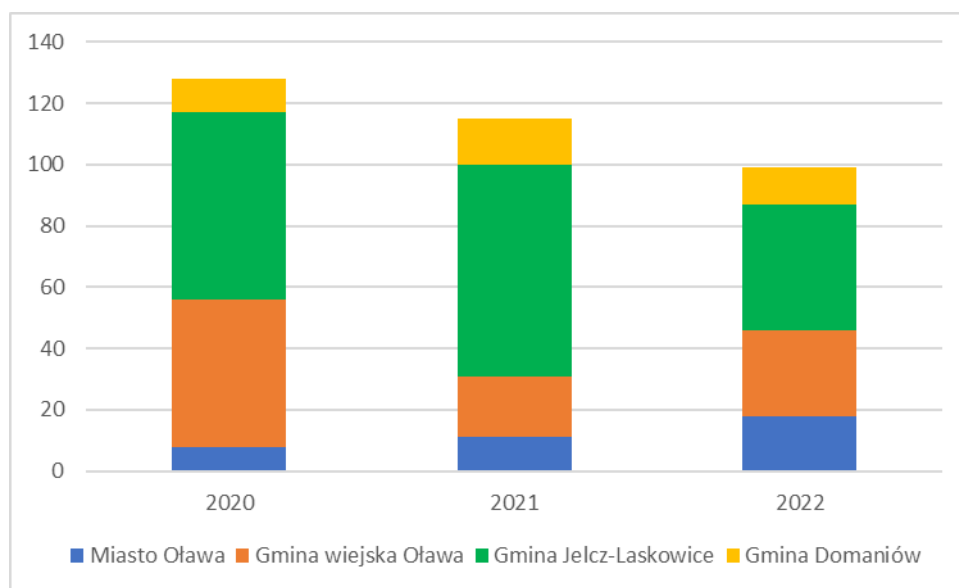
jednej trzeciej „Niebieskich Kart” było zamykanych ze względu na brak zasadności podejmowania działań (tabela 24.).

Tabela 24. Informacje dotyczące procedur „Niebieskie Karty” w powiecie oławskim

Informacje dotyczące postępowań „Niebieskie Karty”	2020	2021	2022
Liczba założonych „Niebieskich Kart” A	128	115	99
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” C	82	110	110
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” D	53	91	84
Liczba prowadzonych postępowań „Niebieskie Karty”	222	201	191
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	233	262	202
Liczba osób objętych pomocą grup roboczych	538	728	476
Liczba osób, co do których istnieje, podejrzenie, że są sprawcami przemocy w rodzinie	159	169	132
- w tym mężczyźni	144	143	114
- w tym kobiety	16	24	14
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)	13	15	16
Liczba posiedzeń grup roboczych	566	573	554
Liczba wniosków skierowanych przez ZI do prokuratury	7	5	4
Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	132	125	153
- w tym ze względu na ustanie przemocy	73	61	104
- w tym ze względu na brak zasadności podejmowania działań	59	64	49

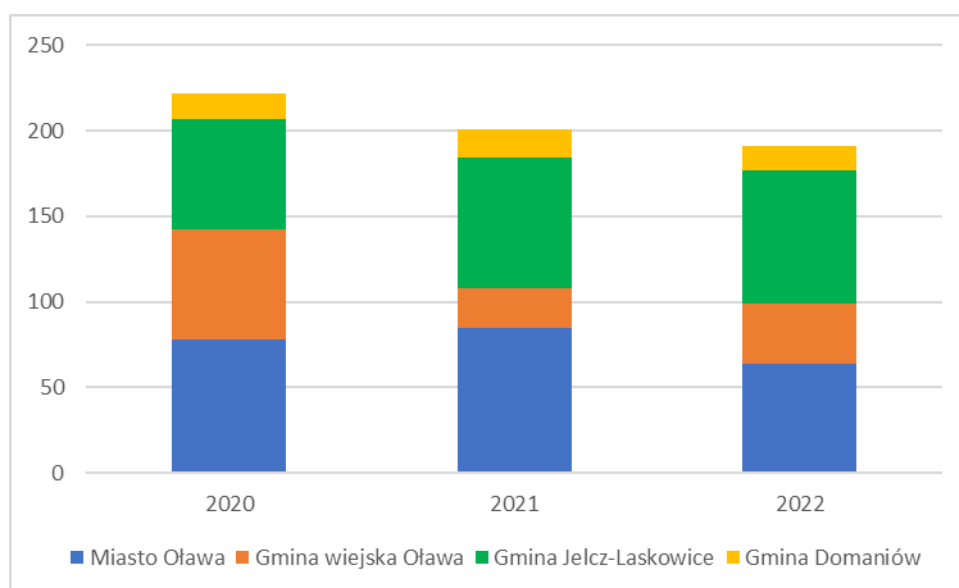
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Liczba zakładanych „Niebieskich Kart” systematycznie maleje. Najwięcej Kart było corocznie zakładanych w gminie Jelcz-Laskowice, a następnie w gminie wiejskiej Oława. W przypadku miasta Oława obserwujemy wzrost liczby zakładanych „Niebieskich Kart”, w innych gminach w 2022 roku nastąpił spadek w tym zakresie (ryc. 60.). Najwięcej postępowań prowadzonych było w mieście Oława oraz gminie Jelcz-Laskowice. W analizowanym okresie znacznie spadła liczba postępowań prowadzonych w gminie wiejskiej Oława (ryc. 61.).



Ryc. 60. Liczba założonych „Niebieskich Kart” A w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

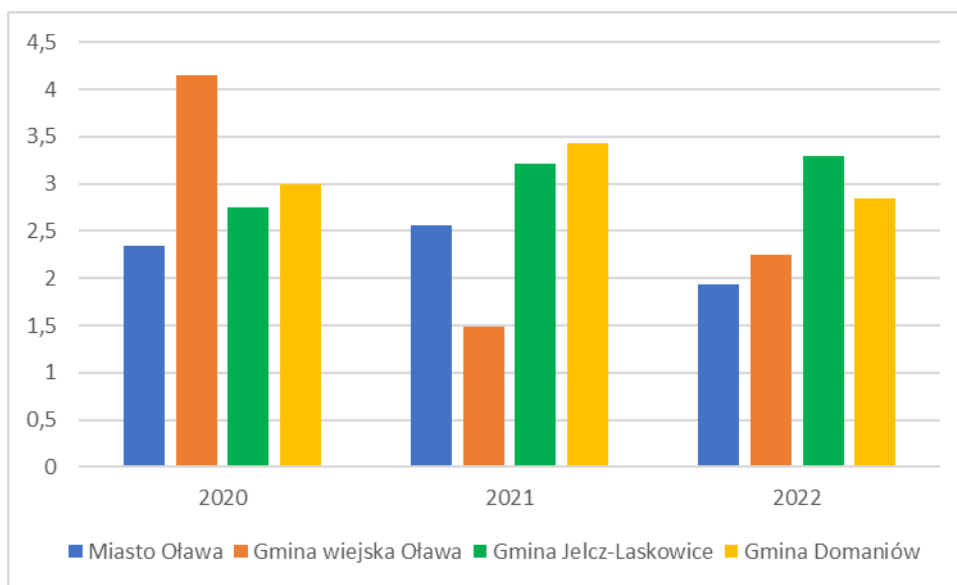


Ryc. 61. Liczba prowadzonych postępowań „Niebieskie Karty” w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Analiza liczby postępowań „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców wskazuje, że w 2022 roku najwięcej postępowań realizowano w gminie Jelcz-Laskowice oraz w gminie Domaniów. W roku 2021 dominowała gmina Domaniów, a w 2020 gmina wiejska Oława.

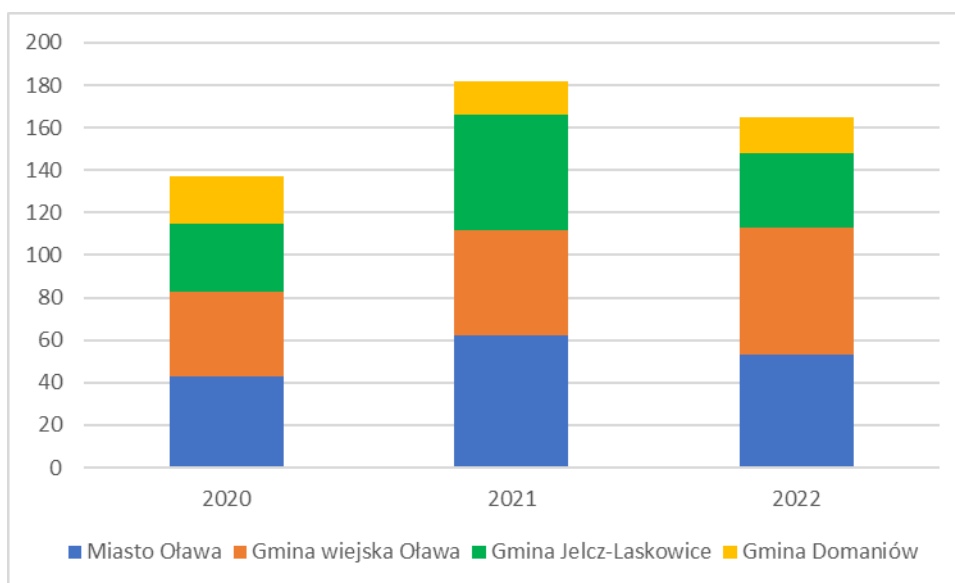
W gminie Jelcz-Laskowice wskaźnik liczby postępowań na 1000 mieszkańców odnotowuje systematyczny wzrost, w mieście Oława i gminie Domaniów w 2022 roku nastąpił spadek, zaś w gminie wiejskiej Oława, po dużym spadku w 2021 roku, w 2022 roku miał miejsce wzrost (ryc. 62.).



Ryc. 62. Liczba prowadzonych postępowań „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Alkoholizm i narkomania jako powody udzielania pomocy społecznej, podobnie jak przemoc domowa, nie pojawiają się często (ryc. 57.), jednak opinie ekspertów wskazują na istotność tego problemu (ryc. 58.). Problem uzależnień także często wymyka się statystykom, a osoby, dotknięte uzależnieniami nie podejmują działań na rzecz przezwyciężenia problemu. Najczęstszym, choć oczywiście nie jedynym, uzależnieniem jest uzależnienie od alkoholu. W przypadku alkoholizmu można wskazać na dane Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które podejmują działania na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi. W 2022 roku Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziły rozmowy ze 165 osobami z problemem alkoholowym – to liczba nieco mniejsza niż w 2021 roku, ale większa niż w roku 2020 (ryc. 63.).



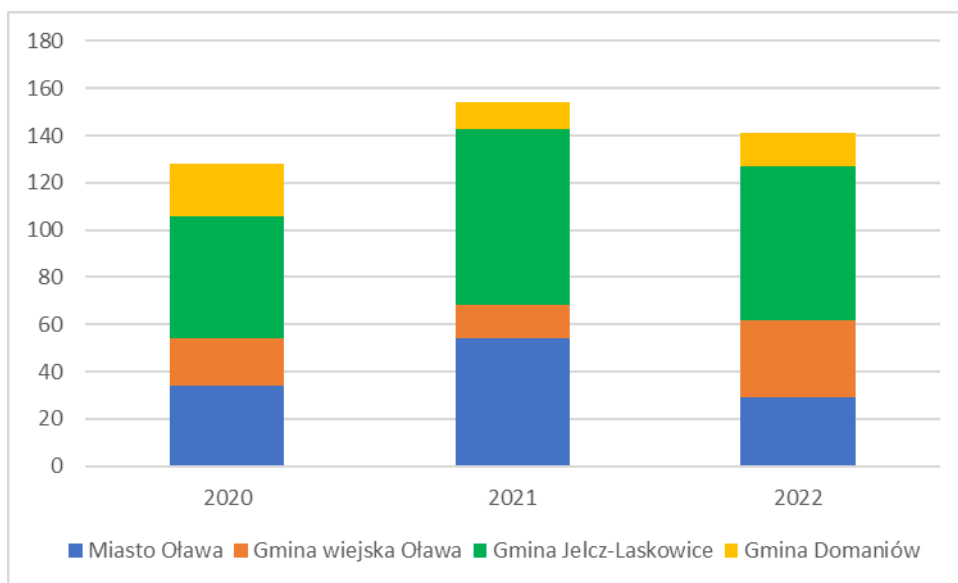
Ryc. 63. Liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Można przypuszczać, że pandemia nasiliła występowanie problemu uzależnień. Najwięcej osób, którymi zajmowały się GKRPA zamieszkiwało w mieście Oława i gminie wiejskiej Oława. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzały również rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym – tu tendencja w zakresie liczby przeprowadzonych rozmów była podobna – w 2022 roku przeprowadzono rozmowy ze 141 osobami, co było liczbą mniejszą niż w 2021 roku, ale większą niż w 2020 (ryc. 64.). Zwrócić należy uwagę, że najwięcej rozmów z członkami rodzin przeprowadziła Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Jelcza-Laskowic.

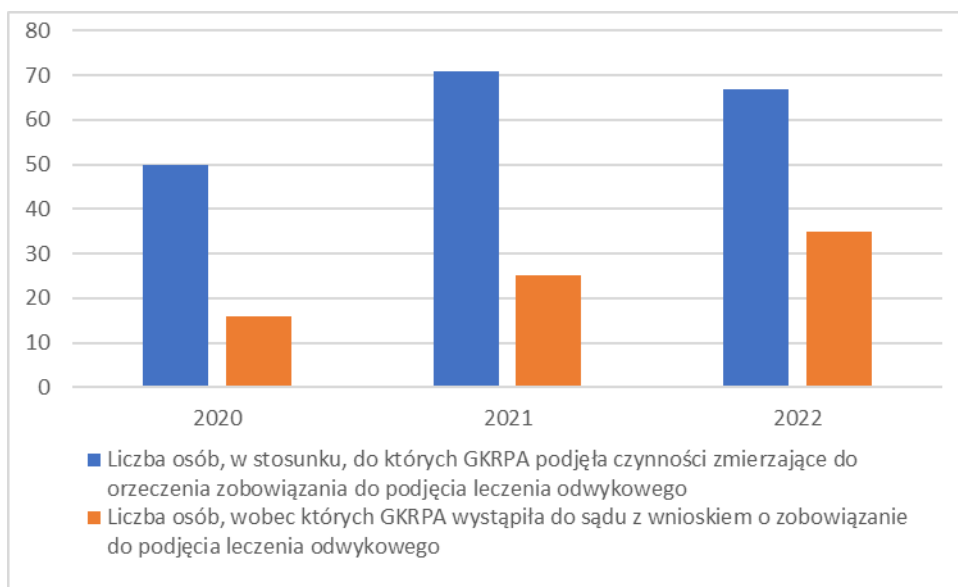
Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzą również działania w zakresie leczenia odwykowego. W 2022 roku komisje z terenu powiatu oławskiego podjęły czynności zmierzające do orzeczenia zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego łącznie wobec 67 osób – liczby mniejszej niż w roku 2021, ale znacznie większej niż w 2020. Corocznie do sądu trafiało więcej wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego – w 2022 roku złożono 35 wniosków (ryc. 65.). Dodać też należy, że w ostatnich dwóch latach znacznie wzrosła liczba grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w skład których wchodziły członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku 2020 było to 55 grup, w 2021 – 114 grup, a w 2022 roku aż 123 grupy. Wyraźnie widać więc powiązanie uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie.



Ryc. 64. Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy w gminach powiatu oławskiego

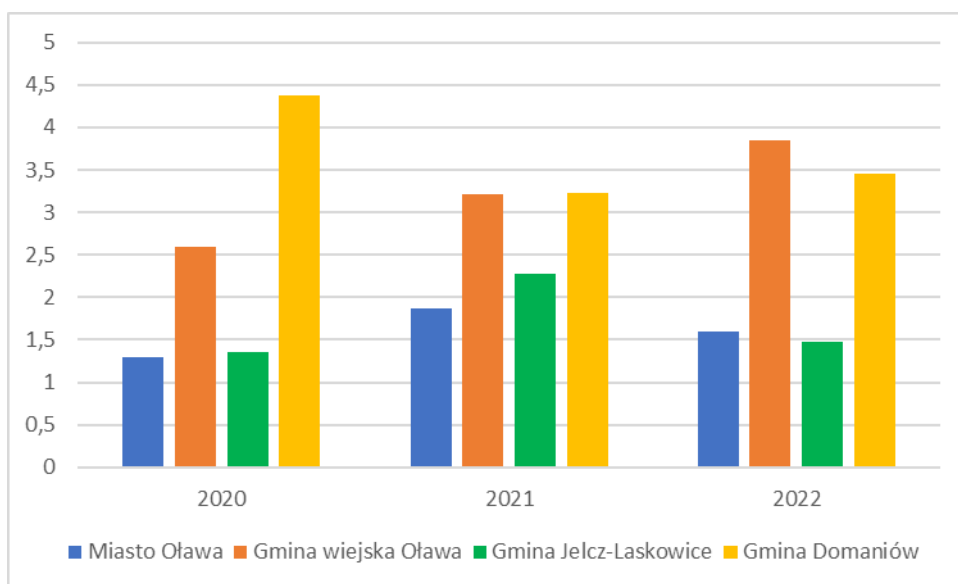
Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.



Ryc. 65. Liczba osób wobec których GKRPA prowadziła działania w zakresie leczenia odwykowego

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Analiza liczby osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy na 1000 mieszkańców wskazuje, że najwięcej rozmów na 1000 mieszkańców prowadzono w gminie wiejskiej Oława i w gminie Domaniów. W gminie wiejskiej Oława obserwujemy systematyczny wzrost liczby osób, z którymi prowadzone są rozmowy, zaś w gminie Domaniów najwyższy wskaźnik występował w roku 2020, a po zmniejszeniu się w roku 2021, w roku 2022 znów nastąpił wzrost (ryc. 66.). Znacząco większa liczba rozmów prowadzona w dwóch gminach wiejskich może wynikać z większego zasięgu problemu uzależnienia od alkoholu na terenach wiejskich, ale również z dotarcia do większej liczby osób z problemem alkoholowym, ze względu na bliższe więzi rodzinne i sąsiedzkie na terenach wiejskich.



Ryc. 66. Liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy na 1000 mieszkańców w gminach powiatu oławskiego

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/>, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domaniowie.

Analiza problemów społecznych wskazuje, że mieszkańców powiatu oławskiego dotyczą – choć w różnym zakresie – problemy społeczne będące podstawą do udzielania pomocy społecznej. Ze względu na zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej zwrócić należy szczególną uwagę na problem bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego prowadzącej do utraty

możliwości sprawowania opieki nad dziećmi, problemy niepełnosprawności, przemocy i uzależnień.

1.3.2. Uszczegółowienie i hierarchizacja problemów społecznych

Zidentyfikowane problemy społeczne wskazują na obszary problemowe, które wymagają interwencji dla przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin. Właściwe zaplanowanie działań wymaga jednak uszczegółowienia i hierarchizacji problemów społecznych.

Uszczegółowienie problemów społecznych zostało przeprowadzane w ramach warsztatu konsultacyjnego, podczas którego wyodrębniono następujące problemy szczegółowe:

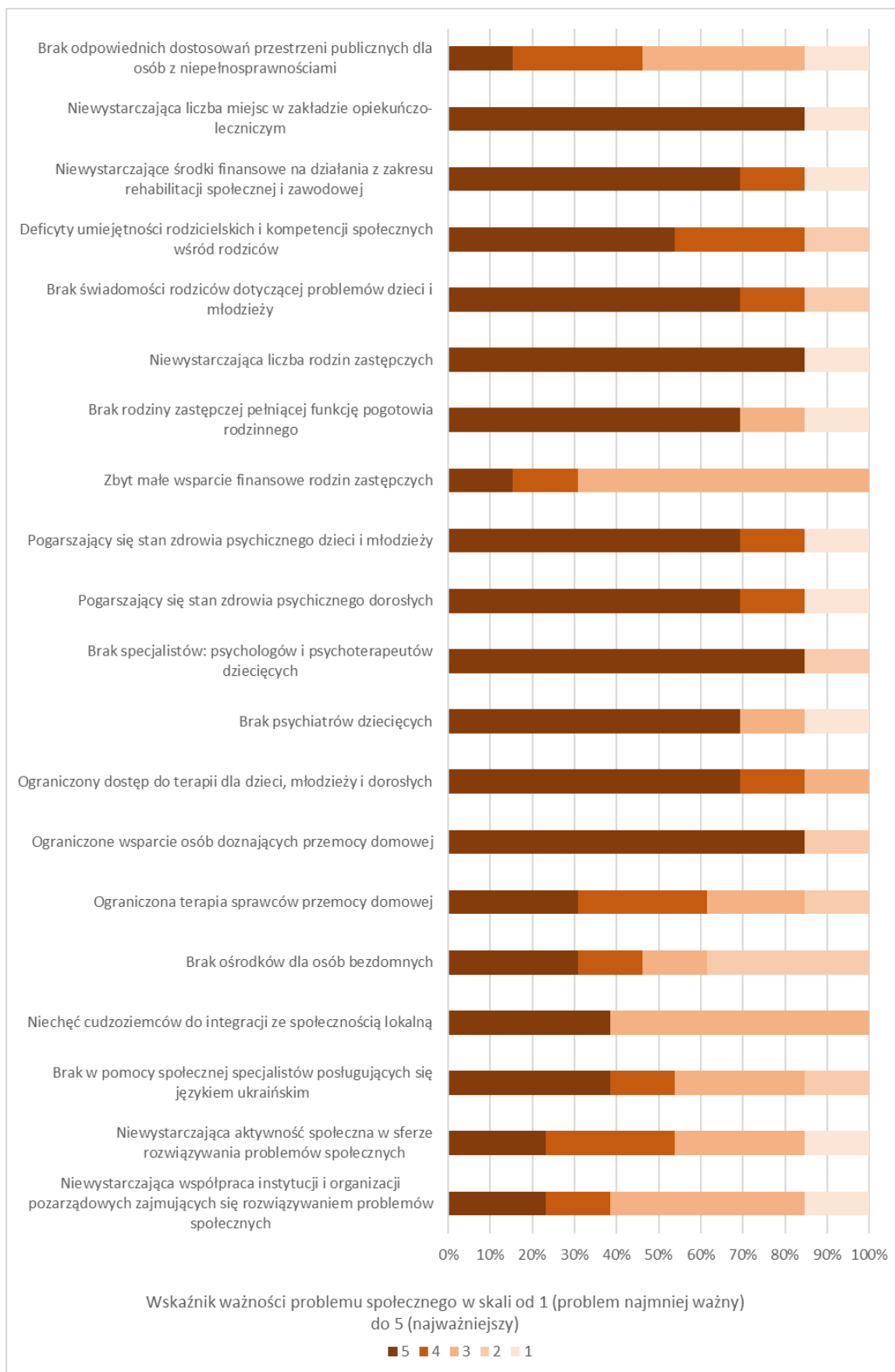
- brak odpowiednich dostosowań przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami;
- niewystarczająca liczba miejsc w zakładzie opiekuńczo-leczniczym;
- niewystarczające środki finansowe na działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej;
- deficyty umiejętności rodzicielskich i kompetencji społecznych wśród rodziców;
- brak świadomości rodziców dotyczącej problemów dzieci i młodzieży;
- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych;
- brak rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego;
- zbyt małe wsparcie finansowe rodzin zastępczych;
- pogarszający się stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży;
- pogarszający się stan zdrowia psychicznego dorosłych;
- brak specjalistów, w tym min. psychologów, psychoterapeutów dziecięcych, pracowników socjalnych;
- brak psychiatrów dziecięcych;
- ograniczony dostęp do terapii dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- ograniczone wsparcie osób doznających przemocy domowej;
- ograniczona terapia sprawców przemocy domowej;
- brak ośrodków dla osób bezdomnych;
- niechęć cudzoziemców do integracji ze społecznością lokalną;

- brak w pomocy społecznej specjalistów posługujących się językami obcymi, w tym językiem ukraińskim;
- niewystarczająca aktywność społeczna w sferze rozwiązywania problemów społecznych;
- niewystarczająca współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych;
- wypalenie zawodowe;
- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań.

W ramach badań ankietowych poproszono ekspertów o ocenę ważności problemu społecznego. Generalnie większość problemów społecznych została przez ekspertów uznana za ważne. Najwyższy wskaźnik ważności – 4,4 i więcej w skali 1,0-5,0 – uzyskały problemy:

- brak specjalistów: psychologów i psychoterapeutów dziecięcych;
- ograniczony dostęp do terapii dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- ograniczone wsparcie osób doznających przemocy domowej;
- niewystarczająca liczba miejsc w zakładzie opiekuńczo-leczniczym;
- brak świadomości rodziców dotyczącej problemów dzieci i młodzieży;
- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych.

Najniższy wskaźnik ważności uzyskały problemy takie, jak: brak odpowiednich dostosowań przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, zbyt małe wsparcie finansowe rodzin zastępczych, brak ośrodków dla osób bezdomnych, niewystarczająca aktywność społeczna w sferze rozwiązywania problemów społecznych oraz niewystarczająca współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych (ryc. 67.). Opinie ekspertów wskazują jednak, że wszystkie zidentyfikowane problemy mają istotne znaczenie dla mieszkańców powiatu oławskiego.



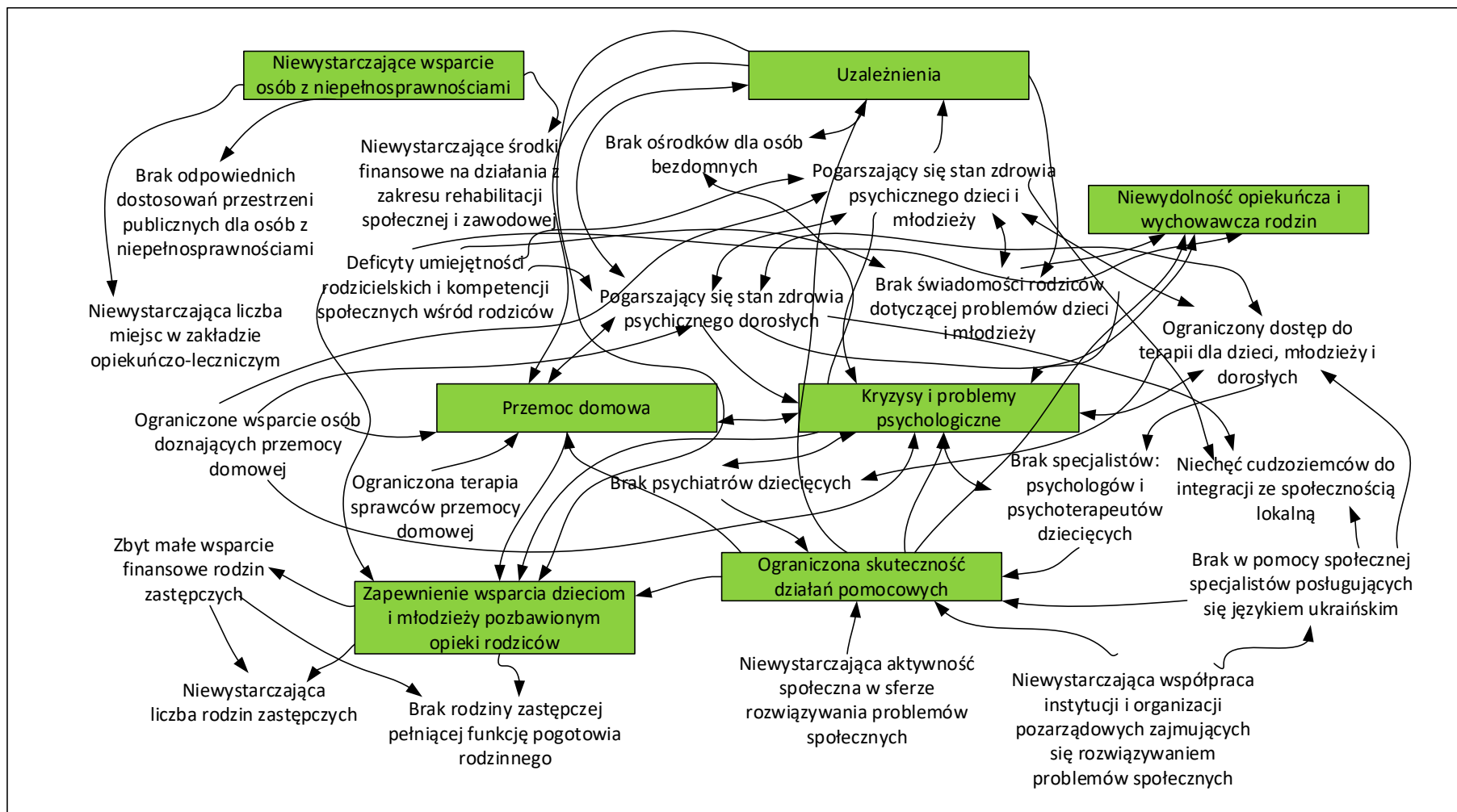
Ryc. 67. Wskaźnik ważności problemu społecznego

Źródło: Badania własne.

Na podstawie wyników analizy danych zastanych, warsztatów oraz badań ankietowych wyodrębniono problemy, które uznano za konieczne do rozwiązania w latach 2024-2029:

- niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami;
- przemoc domowa;
- uzależnienia;
- kryzysy i problemy psychologiczne;
- niewydolność opiekuńcza i wychowawcza rodzin;
- zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców;
- ograniczona skuteczność działań pomocowych.

Podkreślić należy, że wskazane problemy społeczne są ze sobą powiązane, a osób i rodzin często dotyczą sytuacje wieloprotblemowe – gdy jednocześnie osoby i rodziny dotyka wiele problemów społecznych, możliwości ich przezwyciężenia stają się bardziej ograniczone. Powiązanie problemów społecznych w postaci pajęczyny problemów społecznych zaprezentowano na rycinie 68.



Ryc. 68. Pajęczyna problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

1.3.3. Grupy dotknięte problemami społecznymi

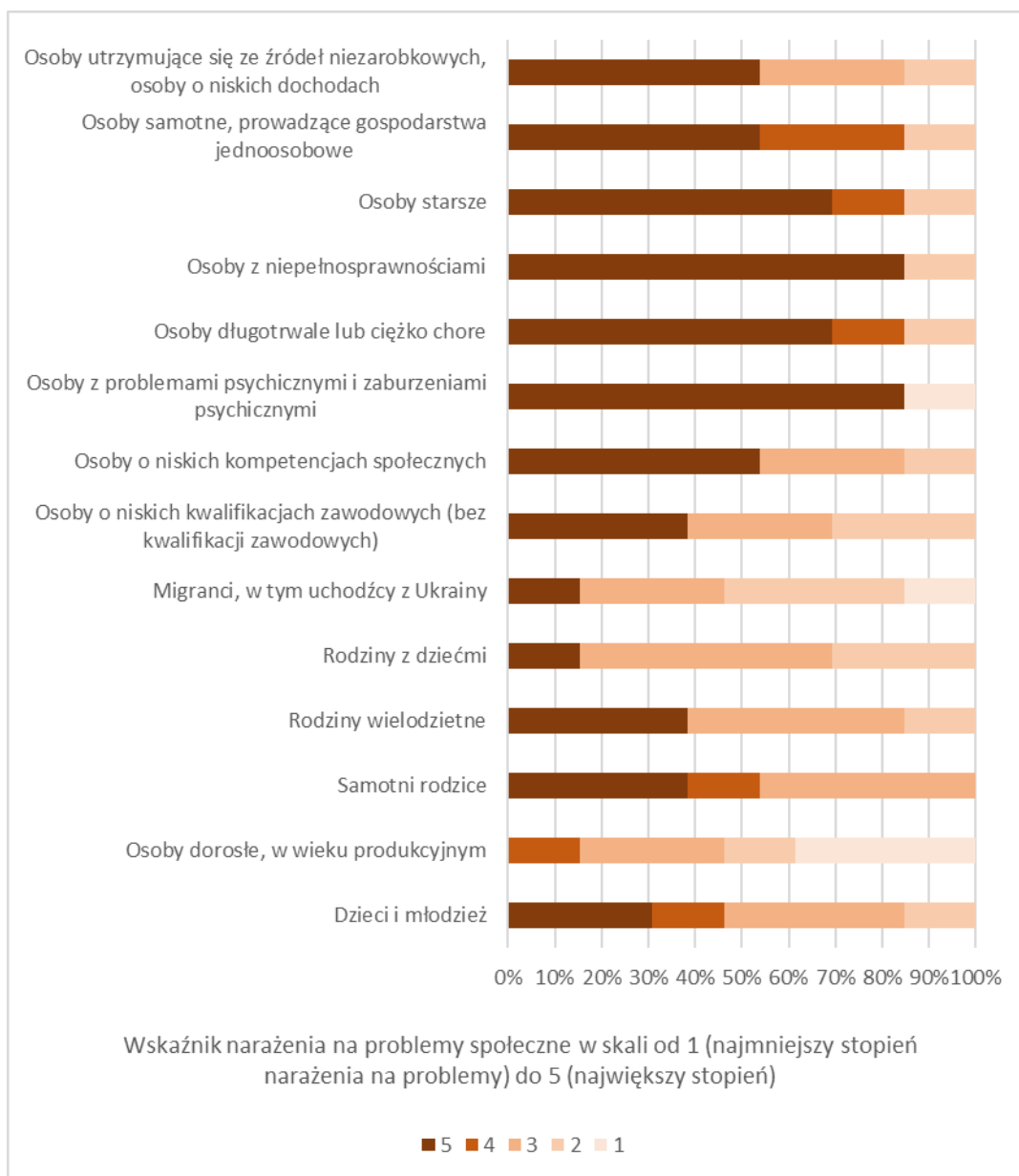
W analizie problemów społecznych konieczne jest również zwrócenie uwagi na grupy dotknięte problemami społecznymi. Dla określenia grup dotkniętych problemami społecznymi na podstawie przeprowadzonych analiz wskazano na grupy zagrożone problemami społecznymi. Należą do nich:

- osoby utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych, osoby o niskich dochodach;
- osoby samotne, prowadzące gospodarstwa jednoosobowe;
- osoby starsze;
- osoby z niepełnosprawnościami;
- osoby długotrwale lub ciężko chore;
- osoby z problemami psychicznymi i zaburzeniami psychicznymi;
- osoby o niskich kompetencjach społecznych;
- osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych (bez kwalifikacji zawodowych);
- migranci, w tym uchodźcy z Ukrainy;
- rodziny z dziećmi;
- rodziny wielodzietne;
- samotni rodzice;
- osoby dorosłe, w wieku produkcyjnym;
- dzieci i młodzież.

Wskaźnik narażenia na problemy społeczne zbudowano w oparciu o opinie ekspertów, którzy oceniali narażenie na problemy społeczne w skali 1-5, gdzie 1 to najmniejszy stopień narażenia na problemy społeczne, a 5 największe narażenie na problemy społeczne. Na podstawie przeprowadzonych analiz wskazać należy, że wszystkie wyodrębnione grupy zostały ocenione jako narażone na problemy społeczne, choć w różnym stopniu. Grupy najbardziej narażone na problemy społeczne według ekspertów to:

- osoby z niepełnosprawnościami;
- osoby starsze;
- osoby długotrwale lub ciężko chore;
- osoby z problemami psychicznymi i zaburzeniami psychicznymi.

Do grup najmniej narażonych na problemy społeczne zaliczono: osoby dorosłe, w wieku produkcyjnym, migrantów, w tym uchodźców z Ukrainy i rodziny z dziećmi (ryc. 69.).



Ryc. 69. Wskaźnik narażenia na problemy społeczne
Źródło: Badania własne.

1.3.4. Przyczyny i skutki problemów społecznych

Problemy społeczne mają najczęściej wiele przyczyn i niosą za sobą różnorodne negatywne skutki społeczne. Wzajemne powiązanie problemów społecznych powoduje, że wiele problemów ma wspólne przyczyny i niesie za sobą podobne skutki dla osób i rodzin. Przyczyny problemów leżą zarówno po stronie rozwiązań ustrojowych, społecznych,

instytucjonalnych i prawnych, jak też wiążą się z samodzielным działaniem jednostek i rodzin. Analizę przyczyn i skutków problemów społecznych uznanych za kluczowe w powiecie oławskim dokonano w tabeli 25.

Tabela 25. Przyczyny i skutki problemów społecznych

Przyczyny problemów społecznych		Problemy społeczne		Skutki problemów społecznych
Starzenie się społeczeństwa i zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami Niewystarczające wsparcie rodziny, przyjaciół i znajomych Trudności w zorganizowaniu leczenia, terapii i wsparcia Brak społecznego systemu wsparcia (wolontariat, wsparcie sąsiedzkie) Ograniczony dostęp do placówek wsparcia dziennego i całodobowego Niewystarczający dostęp do pomocy finansowej w likwidacji barier Niewystarczający dostęp do wsparcia asystenckiego Niedostosowana przestrzeń publiczna dla osób z niepełnosprawnościami	➔	Niewystarczające wsparcie osób z niepełnosprawnościami	➔	Ograniczona aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych Ograniczony udział w życiu społecznym Ograniczony udział w kulturze, aktywności sportowe i rekreacyjnej Brak możliwości pokonania barier funkcjonalnych Brak możliwości rehabilitacji Nadmierne obciążenie rodziny opieką nad osobą niepełnosprawną Kryzysy i problemy psychologiczne Rozpad rodziny Osamotnienie osób niepełnosprawnych Pogłębianie się problemów zdrowotnych
Problemy psychiczne Sytuacje kryzysowe Problemy rodzinne, konflikty w rodzinie Problemy zawodowe Problemy finansowe, prawne Brak umiejętności radzenia sobie ze stresem Uzależnienia Sposób wychowania	➔	Przemoc domowa	➔	Kryzysy i problemy psychologiczne Rozpad rodziny Odcięcie od przyjaciół i znajomych Osamotnienie Problemy zdrowotne Brak możliwości sprawowania opieki nad dziećmi Konieczność skorzystania z interwencji kryzysowej Brak możliwości lub chęci funkcjonowania w dotychczasowym mieszkaniu
Problemy psychiczne Sytuacje kryzysowe Problemy rodzinne, konflikty w rodzinie Problemy zawodowe Problemy finansowe, prawne Brak umiejętności radzenia sobie ze stresem Pandemia Covid-19 Wojna w Ukrainie Wpływ środowiska	➔	Uzależnienia	➔	Kryzysy i problemy psychologiczne Przemoc domowa Utrata pracy Rozpad rodziny Brak możliwości sprawowania opieki nad dziećmi Zadłużenie Problemy zdrowotne Bezdumność
Konflikty w rodzinie Rozluźnienie więzi rodzinnych, odejście partnera/rodzica Samotność, wyobcowanie	➔	Kryzysy i problemy psychologiczne	➔	Problemy w pracy, szkole, w funkcjonowaniu społecznym Choroby psychiczne Uzależnienia

Przemoc domowa, przemoc rówieśnicza Uzależnienia Problemy finansowe, prawne Nadmierne obciążenie obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi (Pandemia Covid-19) (Wojna w Ukrainie)				Rozpad rodziny Zachowania suicydalne Konieczność interwencji służb pomocowych Umieszczenie dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej
Ograniczone kompetencje rodzicielskie Samotne rodzicielstwo Wielodzietność Przemoc Uzależnienia Problemy psychiczne Nadmierne obciążenie obowiązkami zawodowymi Sposób wychowania Konflikty pomiędzy rodzicami	➔	Niewydolność opiekuńcza i wychowawcza rodzin	➔	Problemy psychiczne dzieci i młodzieży Problemy szkolne dzieci i młodzieży Problemy socjalizacyjne dzieci i młodzieży Konieczność interwencji służb pomocowych Umieszczenie dzieci i młodzieży w pieczy zastępczej
Niewydolność opiekuńcza i wychowawcza rodzin Kryzysy i problemy psychologiczne Przemoc domowa Uzależnienia Nagłe zachorowania rodziców, śmierć rodziców Napływ dzieci pozbawionych opieki rodziców z Ukrainy	➔	Zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców	➔	Konieczność zapewnienia miejsc w pieczy zastępczej Konieczność zapewnienia miejsc w pieczy w przypadku interwencyjnego odebrania dziecka Konieczność zapewnienia odpowiedniego wsparcia dzieciom i młodzieży Problemy psychiczne dzieci i młodzieży Problemy socjalizacyjne dzieci i młodzieży Problemy szkolne Tęsknota za rodziną Brak więzi z rodzicami
Ograniczona aktywność społeczna w społeczności lokalnej, realizacja aktywności społecznej w innych obszarach Niewystarczająca współpraca instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych Brak specjalistów udzielających wsparcia Brak środków finansowych na zatrudnienie specjalistów Ograniczone możliwości wsparcia cudzoziemców w ich języku Wypalenie zawodowe	➔	Ograniczona skuteczność działań pomocowych	➔	Ograniczone możliwości udzielania wsparcia potrzebującym Problemy psychologiczne i kryzysy Ograniczone możliwości rozwiązywania problemów społecznych Ograniczone możliwości działań prewencyjnych Nadmierne obciążenie pracowników obowiązkami

Źródło: Opracowanie własne.

1.4. Analiza interesariuszy *Strategii*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029 tworzona jest z myślą o mieszkańcach powiatu oławskiego. To oni głównymi interesariuszami, do których kierowane są działania zaplanowane w *Strategii*, jednak wskazać należy, że określone działania kierowane są do konkretnych grup mieszkańców, a biorą w nich udział różne instytucje i organizacje. Wśród interesariuszy można wyróżnić trzy kategorie: interesariuszy mających wpływ na opracowanie i realizację dokumentu, interesariuszy, do których kierowane są działania oraz interesariuszy, których działania dotyczą jedynie w sposób pośredni. Analizę interesariuszy zaprezentowano w tabeli 26.

Kluczowym interesariuszem mającym wpływ na opracowanie i realizację *Strategii* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, który posiada potencjał społeczny i organizacyjny do przygotowania i wdrażania *Strategii*. Ważnym aspektem jest jednak przygotowanie *Strategii* we współpracy z gminami powiatu oławskiego oraz organizacjami pozarządowymi, co zwiększa potencjał współpracy. Kluczowi interesariusze, do których kierowane są działania określone w *Strategii* to mieszkańcy powiatu oławskiego dotknięci problemami społecznymi, których samodzielnie nie są w stanie rozwiązać. Głównymi interesariuszami, na których *Strategia* oddziałuje pośrednio są wszyscy mieszkańcy powiatu oławskiego. Mieszkańcy, którzy aktualnie nie korzystają z pomocy w związku z występowaniem problemów społecznych mogą – w związku z wystąpieniem trudnej sytuacji życiowej – wymagać wsparcia.

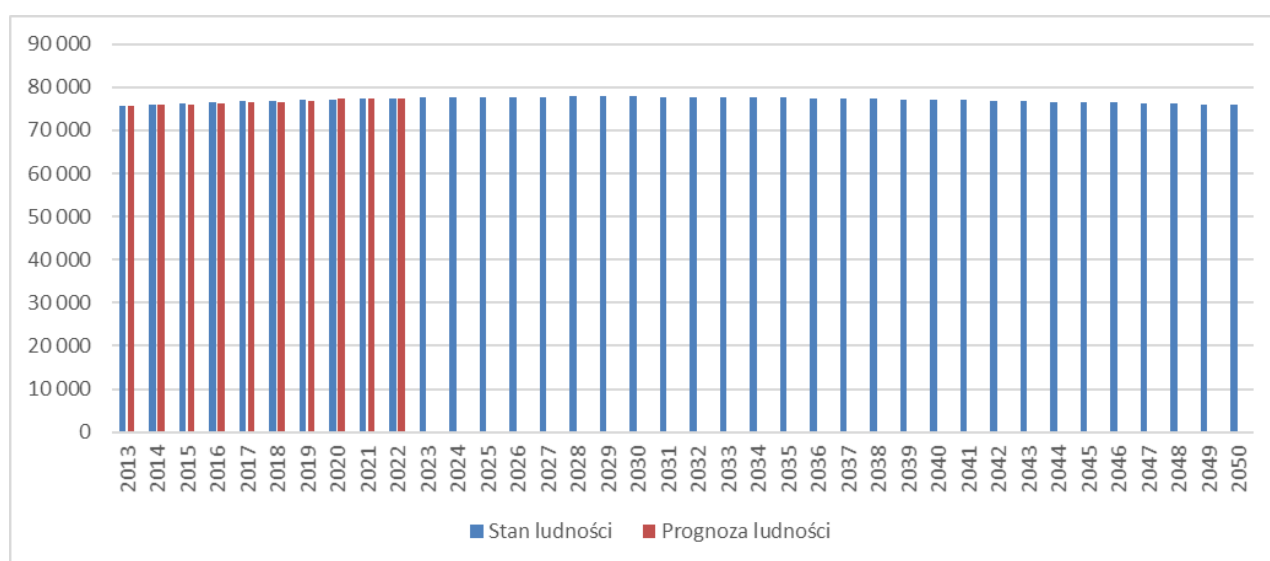
Tabela 26. Interesariusze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029

Kategorie interesariuszy	Interesariusze główni	Interesariusze drugorzędni
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii	<ul style="list-style-type: none"> – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie – Zarząd Powiatu Oławskiego – Rada Powiatu Oławskiego – Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego – Dom Dziecka w Oławie – Dom Pomocy Społecznej w Oławie – Ośrodki pomocy społecznej z gmin wchodzących w skład powiatu oławskiego – Policja – Organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – Starostwo Powiatowe w Oławie – Władze gmin wchodzących w skład powiatu oławskiego – Urzędy gmin chodzących w skład powiatu oławskiego – Instytucje oświatowe – Instytucje ochrony zdrowia
Interesariusze, do których kierowane są działania	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych – Dzieci, młodzież i dorośli z problemami psychicznymi – Rodzice mający problemy z realizacją funkcji opiekuńczej i wychowawczej – Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców – Rodziny pełniące funkcje rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny – Osoby uzależnione i ich rodziny – Osoby i rodziny dotknięte przemocą – ofiary przemocy, sprawcy przemocy, członkowie rodzin, w których występuje przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> – Dalsza rodzina i inni bliscy, znajomi i sąsiedzi osób i rodzin będących głównymi interesariuszami – Pracownicy instytucji i organizacji zajmujący się rozwiązywaniem problemów społecznych – Organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych – Instytucje publiczne zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych
Interesariusze, których działania w dotyczą jedynie w sposób pośredni	<ul style="list-style-type: none"> – Wszyscy mieszkańcy powiatu oławskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – Inne instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu oławskiego

Źródło: Opracowanie własne.

1.5. Prognoza zmian w okresie objętym *Strategią*

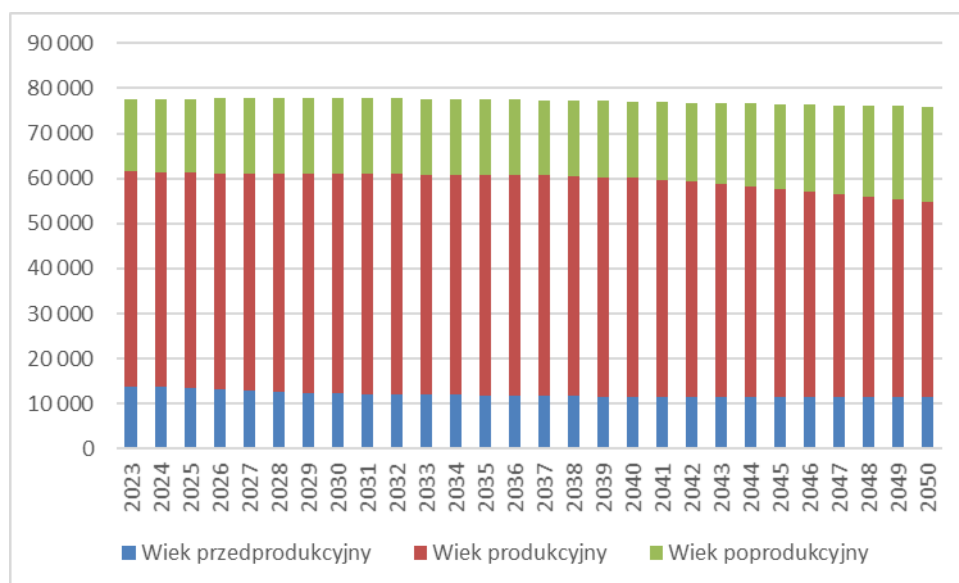
Prognozę zmian w okresie objętym *Strategią* rozpocząć należy od analizy demograficznej. Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 opracowana została przez Główny Urząd Statystyczny wprawdzie w 2014 roku, ale dane dla lat 2013-2022 wskazują, że odchylenie prognozy od stanu faktycznego jest niewielkie, stąd można ją uznać za wiarygodną. Prognoza wskazuje, że do 2030 roku liczba ludności będzie notowała minimalny wzrost, a następnie powolny spadek aż do 2050 roku. Ubytek ludności nie będzie jednak duży – wyniesie 2,0% stanu z 2023 roku (ryc. 70.).



Ryc. 70. Stan i prognoza ludności powiatu oławskiego na lata 2013-2050

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-5,5.html>.

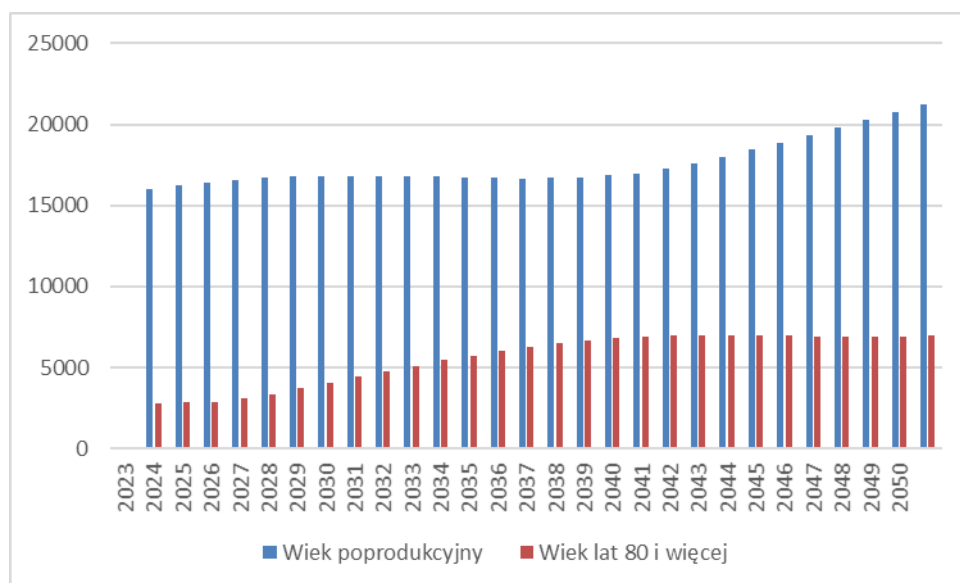
Analiza ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że liczba ludności będzie malała w kategoriach wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego, zaś rosta w kategorii wieku poprodukcyjnego (ryc. 71.). Największy ubytek odnotowany zostanie w kategorii wieku przedprodukcyjnego – wyniesie 17,1% stanu z 2023 roku. Ludność w wieku produkcyjnym zmniejszy się o 9,4%. Zupełnie odmienna tendencja dotyczy ludności w wieku poprodukcyjnym – w 2050 roku grupa ta zwiększy się o 33,0% w porównaniu do roku 2023.



Ryc. 71. Prognoza ludności według ekonomicznych grup wieku dla powiatu oławskiego na lata 2023-2050

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>.

Zwrócić należy szczególną uwagę na prognozowany wzrost kategorii ludności w wieku poprodukcyjnym (ryc. 72.). Dynamiczny przyrost ludności w tej grupie rozpocznie się od 2040 roku. Liczba seniorów zwiększy się o 5 277 osób, ale co bardzo istotne ogromny wzrost nastąpi w kategorii sędziwych seniorów, liczących lat 80 i więcej. Liczebnie grupa ta zwiększy się o 4 184 osoby, a więc wzrost liczebny kategorii wieku poprodukcyjnego będzie dotyczył wzrostu głównie kategorii najstarszych seniorów, co wiąże się z wychodzeniem w wiek 80+ dużych liczebnie roczników urodzonych po II wojnie światowej. Tak duży wzrost tej kategorii wiekowej niesie za sobą ogromne wyzwania dla systemu pomocy społecznej ze względu na konieczność zapewnienia opieki i wsparcia rosnącej liczbie seniorów.



Ryc. 72. Prognoza ludności w wieku senioralnym dla powiatu oławskiego na lata 2023-2050

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>.

Prognozy zmian w zakresie trudnych sytuacji życiowych, które są podstawą udzielania wsparcia z pomocy społecznej dokonano na podstawie ustaleń z analizy danych statystycznych oraz dyskusji warsztatowych i zaprezentowano ją w tabeli 27.

Tabela 27. Prognoza zmian liczby osób i rodzin dotkniętych trudnymi sytuacjami życiowymi w powiecie oławskim w okresie 2024-2029

Trudne sytuacje życiowe	Prognoza zmian liczby osób i rodzin
Ubóstwo	Wzrost
Sieroctwo	Wzrost
Bezdomność	Wzrost
Bezrobocie	Stąły poziom
Niepełnosprawność	Znaczny wzrost
Długotrwałe lub ciężkie choroby	Znaczny wzrost
Przemoc domowa	Wzrost
Handel ludźmi	Stąły poziom
Problemy związane z macierzyństwem lub wielodzietnością	Wzrost
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	Znaczny wzrost
Trudności w integracji cudzoziemców	Wzrost
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	Stąły poziom
Uzależnienia	Wzrost
Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	Wzrost
Kłęski żywiołowe lub ekologiczne	Wzrost

Źródło: Opracowanie własne.

Zwrócić należy uwagę na fakt, że generalnie nie należy spodziewać się znacznego spadku liczby osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Liczba osób i rodzin dotkniętych poszczególnymi problemami będzie utrzymywała się na stabilnym poziomie lub rosła. Wynika to ze zmian demograficznych (wraz ze starzeniem się ludności rosła będzie liczba osób chorych i niepełnosprawnych), trudnej sytuacji politycznej i gospodarczej, obecności zjawisk społecznych generujących przewlekły stres i wpływających na kondycję psychiczną ludności oraz postępującego procesu rozpadu więzi rodzinnych.

1.6. Analiza strategiczna

Analiza strategiczna jest zbiorem działań służących diagnozie powiatu oławskiego – posiadanych i dostępnych zasobów oraz jego bliższego i dalszego otoczenia, zarówno obecnego, jak i przyszłego – w sferze społecznej. Analizę strategiczną przeprowadzono opierając się na metodzie SWOT, która należy do metod zintegrowanych, badających daną jednostkę samorządu terytorialnego i jej otoczenie. Analiza SWOT klasyfikuje czynniki ze względu na miejsce występowania – mające charakter wewnętrzny oraz zewnętrzny, a także ze względu na charakter oddziaływania – wpływające pozytywnie lub negatywnie. Pozwala to na wyróżnienie czterech kategorii czynników – należą do nich: mocne strony (S – *streghts*), słabe strony (W – *weaknesses*), szanse (O – *opportunities*) oraz zagrożenia (T – *threats*).

Analizę strategiczną SWOT opracowano metodą warsztatową w ramach pracy z osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych. Zaprezentowano ją w tabeli 28.

Tabela 28. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w powiecie oławskim

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjne położenie geograficzne; – Korzystna sytuacja demograficzna; – Pozytywne trendy dotyczące działalności gospodarczej, niskie bezrobocie; – Rozbudowana sieć przedszkolna i szkolna; – Szeroka oferta szkolnictwa ponadpodstawowego; – Zabezpieczone potrzeby w zakresie edukacji specjalnej; – Oferta instytucji kultury i bibliotek; – Obecność służb zapewniających bezpieczeństwo; – Liczne organizacje pozarządowe, w tym działające w sferze rozwiązywania problemów społecznych; – Podmioty wspierające aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych na terenie powiatu: warsztat terapii zajęciowej, zakład 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża rozległość terytorialna powiatu; – Instytucje publiczne zapewniające dostęp do usług społecznych zlokalizowane głównie w Oławie i Jelczu-Laskowicach; – Ograniczone możliwości dojazdu do Oławy z niektórych miejscowości na terenie powiatu; – Brak zainteresowania pełnieniem funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, trudności z pozyskaniem kandydatów na rodziców zastępczych; – Brak rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego na terenie powiatu; – Zbyt małe wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w zakresie pełnego zdiagnozowania przyjmowanego dziecka i zbyt małe wsparcie finansowe na zaspokojenie pełnych potrzeb dziecka (wypoczynek,

<p>aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zakład opiekuńczo-leczniczy i hospicjum na terenie powiatu; – Środowiskowy dom samopomocy w Oleśnicy Małej prowadzony przez gminę wiejską Oława; – Dom pomocy społecznej dla osób przewlekłe chorych na terenie powiatu; – Placówka instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu; – Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka na terenie powiatu; – Mieszkanie chronione treningowe dostępne dla osób usamodzielnianych; – Wsparcie w ramach Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla osób w kryzysie i z problemami psychologicznymi; – Hostel dla osób w sytuacjach kryzysowych prowadzony przez POIK; – Nowy budynek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dostosowany dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami (poza osobami niewidomymi); – Profesjonalna kadra zajmująca się rozwiązywaniem problemów społecznych; – Szkolenia i superwizje dla kadry zajmującej się rozwiązywaniem problemów społecznych; – Dostęp do warsztatów i innych form wsparcia dla rodziców; – Bieżące dostosowywanie działań do zdiagnozowanych potrzeb, np. w zakresie wsparcia osób z Ukrainy; – Udział w programach finansowanych ze środków zewnętrznych; – Współpraca między instytucjami publicznymi; – Współpraca sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych, szczególnie wsparcia osób z niepełnosprawnościami; 	<p>zajęcia dodatkowe, ubrania, wyposażenie mieszkania);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lokalizacja domu dziecka w starym budynku; – Niedostatek specjalistycznej kadry: psychologów, psychologów dziecięcych, psychiatrów, psychiatrów dziecięcych, terapeutów, psychoterapeutów; – Niedostatek specjalistów posługujących się językiem ukraińskim i rosyjskim; – Niechęć cudzoziemców do integracji; – Brak schronisk i noclegowni dla bezdomnych na terenie powiatu; – Długie oczekiwanie na wydanie orzeczeń o niepełnosprawności; – Brak wystarczających środków z PFRON na zapewnienie wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej wszystkim potrzebującym; – Bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej; – Zbyt mała liczba miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami; – Przepisy prawne ograniczające i komplikujące działania służb pomocowych; – Niedostosowanie nowego budynku PCPR dla osób niewidomych; – Niewystarczająca liczba miejsc w zakładzie opiekuńczo-leczniczym; – Wysokie koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej przekładające się na ograniczanie kierowania osób potrzebujących do DPS; – Brak ośrodków wsparcia dziennego dla osób starszych; – Zbyt mała ilość środków finansowych na działania społeczne w relacji do potrzeb; – Niski prestiż instytucji pomocowych i niskie wynagrodzenia pracowników.
---	---

<ul style="list-style-type: none"> – Rosnące środki finansowe na działania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie działań zaplanowanych w <i>Strategii</i> i programach działań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy domowej; – Rozwój sektora pozarządowego oraz współpracy organizacji pozarządowych z Powiatem Oławskim w zakresie rozwiązywania problemów społecznych; – Powstawanie podmiotów ekonomii społecznej; – Zwiększenie dostępu mieszkańców do informacji dotyczących możliwych form wsparcia; – Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu; – Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych; – Rozwój nowych usług publicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców; – Zawieranie przez Powiat Oławski porozumień z innymi JST w zakresie realizacji zadań. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rosnące wydatki Powiatu i ograniczanie środków na działania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych; – Pogarszanie się sytuacji gospodarczej i wzrost liczby osób i rodzin dotkniętych trudnymi sytuacjami życiowymi; – Negatywny wpływ sytuacji społeczno-gospodarczej na kondycję psychiczną mieszkańców; – Zwiększanie się liczby gospodarstw jednoosobowych, szczególnie wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami; – Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie, osłabianie więzi rodzinnych; – Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież; – Spadek aktywności społecznej, w tym w zakresie wolontariatu i działań organizacji pozarządowych; – Niespójność systemu polityki społecznej państwa; – Niespójne przepisy prawne utrudniające realizację zadań; – Brak osób chętnych do pracy na stanowiskach związanych z realizacją działań pomocowych.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Część programowa

2.1. Kluczowe założenia, wizja i misja *Strategii*

Konstruując *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* przyjęto następujące kluczowe założenia przygotowania dokumentu:

- spójność z dokumentami wyższej rangi – założenia *Strategii* uwzględniają spójność działań z celami krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych;
- spójność dokumentów niższej rangi ze strategią – tworzone programy działań w sferze społecznej będą uwzględniały założenia *Strategii*, tym samym *Strategia* będzie realizowana również poprzez te programy;
- horyzont czasowy *Strategii* określono na lata 2024-2029;
- wizję, misję, cele strategiczne, kierunki działań i zadania zostały opracowane na podstawie diagnozy sytuacji społecznej i prognozy zmian, po konsultacjach z gminami, przy uwzględnieniu zadań nakładanych na powiat jako jednostkę samorządu terytorialnego;
- założono współpracę Powiatu z instytucjami publicznymi, szczególnie gminami oraz podmiotami ekonomii społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi.

Wizja w strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazuje na pożądany obraz przyszłości, który dzięki realizacji dokumentu ma zostać wykreowany, przedstawia docelowy wizerunek powiatu. Z kolei misja wskazuje na zamierzenia i aspiracje Powiatu Oławskiego. Wizja i misja Powiatu Oławskiego w sferze rozwiązywania problemów społecznych została przedstawiona na ryc. 73.



Ryc. 73. Wizja i misja Powiatu Oławskiego w sferze rozwiązywania problemów społecznych
Źródło: Opracowanie własne.

Realizacji wizji i misji podporządkowane będą cele strategiczne, kierunki działań i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie.

2.2. Cele strategiczne

Cele strategiczne strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazują konkretnie, co jednostka samorządu terytorialnego chce osiągnąć w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Stanowią odpowiedź na diagnozę strategiczną – wyznaczają strategiczne kierunki, na które należy położyć nacisk, aby rozwiązać zdiagnozowane problemy społeczne.

W oparciu o diagnozę sfery społecznej w powiecie oławskim, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono cztery cele strategiczne przewidziane do realizacji na lata 2024-2029. Przedstawiono je na ryc. 74.



Ryc. 74. Cele strategiczne *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029*

Źródło: Opracowanie własne.

Realizacja założonych celów pozwoli na rozwiązanie zdiagnozowanych jako najbardziej uciążliwe kwestii i problemów społecznych dotyczących mieszkańców powiatu oławskiego, dzięki czemu poprawi się ich jakość życia.

Cel strategiczny 1. 1. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji zakłada wsparcie rodzin we właściwej realizacji ich funkcji, szczególnie funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz emocjonalnej, pomoc osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych oraz wdrażanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej, wsparcia osób doznających przemocy i prowadzenia działań korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców skoncentrowany jest na wsparciu rozwoju systemu pieczy zastępczej, zarówno pieczy rodzinnej, jak też instytucjonalnej w trosce o zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców możliwie najlepszego wsparcia.

Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ukierunkowany jest na działania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, likwidacji barier utrudniających im funkcjonowanie społeczne oraz integrację osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych jest odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę tworzenia odpowiednich warunków realizacji zadań pomocowych, a także podejmowania wspólnych, partnerskich działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych z innymi instytucjami publicznymi oraz z organizacjami pozarządowymi.

2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach *Strategii*

Cele strategiczne ukierunkowują działania realizowane w ramach *Strategii* i realizowane zadania na określone usługi społeczne z katalogu usług określonych w art. 2 ust 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych³⁸. W ramach *Strategii* realizowane będą usługi z zakresu:

- Wspierania rodziny;
- Systemu pieczy zastępczej;
- Pomocy społecznej;
- Wspierania osób niepełnosprawnych.

Głównym realizatorem usług będzie Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, przy wsparciu instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych.

³⁸ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1818.

2.4. Kierunki działań i zadania

Przyjęte cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Cele strategiczne są konkretyzowane poprzez określenie kierunków działań (celów operacyjnych), a następnie wskazanie zadań, czyli planowanych do realizacji przedsięwzięć. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania tworzą hierarchiczny układ działań, które przyczynią się do realizacji przyjętych w dokumencie wizji i misji. Cele strategiczne, operacyjne i zadania zestawione zostały w tabeli 29.

Tabela 29. Cele strategiczne, operacyjne oraz zadania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029*

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania
Cel strategiczny 1. 1. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji	1.1. Wsparcie osób i rodzin w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej	1.1.1. Zwiększenie dostępu do specjalistów wspierających dzieci i młodzież 1.1.2. Realizacja warsztatów wspierających kompetencje rodzicielskie 1.1.3. Organizacja warsztatów i prelekcji tematycznych 1.1.4. Organizacja grup wsparcia dla młodzieży i rodziców 1.1.5. Prowadzenie hostelu dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej
	1.2. Wdrażanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej	1.2.1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz programów służących działaniom profilaktycznym 1.2.2. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób

		<p>stosujących przemoc domową</p> <p>1.2.3. Utworzenie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej</p> <p>1.2.4. Przygotowanie informatora dla osób w sytuacjach kryzysowych, w tym doznających przemocy domowej</p>
<p>Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców</p>	<p>2.1. Poprawa warunków funkcjonowania dzieci w pieczy zastępczej</p>	<p>2.1.1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej</p> <p>2.1.2. Budowa nowej siedziby Domu Dziecka w Oławie</p> <p>2.1.3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej</p> <p>2.1.4. Zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej możliwości rozwoju zainteresowań i wyjazdów wypoczynkowych</p> <p>2.1.5. Rozwój systemu wsparcia pieczy zastępczej</p>
	<p>2.2. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>2.2.1. Promocja rodzicielstwa zastępczego</p> <p>2.2.2. Zwiększanie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej</p> <p>2.2.3. Zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej w sytuacji interwencyjnego umieszczenia dziecka</p>
<p>Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin</p>	<p>3.1. Likwidacja barier funkcjonalnych</p>	<p>3.1.1. Zwiększenie dostępności PCPR dla osób niedowidzących i niewidomych poprzez zainstalowanie w siedzibie PCPR planów tyflograficznych</p>

		3.1.2. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami
	3.2. Rozwój działań wspierających rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnościami	3.2.1. Przygotowanie informatora dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin 3.2.2. Udzielanie dofinansowań z PFRON i innych środków dla osób z niepełnosprawnościami 3.2.3. Integracja osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ze społecznością lokalną
Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych	4.1. Profesjonalizacja działań w sferze rozwiązywania problemów społecznych	4.1.1. Realizacja szkoleń dla pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej 4.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, w tym PCPR
	4.2. Rozwój współpracy dla rozwiązywania problemów społecznych	4.2.1. Współpraca Powiatu Oławskiego z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych 4.2.2. Współpraca gminnych i powiatowych służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

2.5. Sposób realizacji *Strategii*, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań

Dla realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* przyjęto system wdrażania składający się z trzech etapów:

- Etap 1. Prace nad dokumentem i przyjęcie *Strategii* – rok 2023;
- Etap 2. Wdrażanie *Strategii* i bieżący monitoring – lata 2024-2029;
- Ewaluacja *Strategii* i prace nad nowym dokumentem – 2029.

Przyjęcie *Strategii* jest pierwszym krokiem do rozwiązania zdiagnozowanych kwestii i problemów społecznych, przy wykorzystaniu pomysłów i rozwiązań zawartych w dokumencie. Aby strategia spełniła swoje zadanie konieczne jest bieżące monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich efektów, jak również stałe diagnozowanie potrzeb w sferze społecznej, a w razie potrzeby korekta celów i zadań strategicznych tak, aby jak najlepiej odpowiadały one na bieżące potrzeby społeczne.

Głównym realizatorem dokumentu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, przy wsparciu innych wykonawców zadań – instytucji powiatowych, gminnych oraz organizacji pozarządowych. Odpowiedzialnym za realizację *Strategii* będzie dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Większość zadań *Strategii* realizowana będzie w trybie ciągłym, w całym okresie wdrażania dokumentu, a więc w latach 2024-2029.

Realizacja *Strategii* pociąga za sobą określone wydatki. Trudność określenia ram finansowych dokumentu wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy *Strategii*, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację *Strategii* w poszczególnych latach.

Środki przewidziane na realizację zadań uwzględnione zostaną w budżetach poszczególnych jednostek, a pochodzić będą przede wszystkim z budżetu powiatu, ale również z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) i innych źródeł. Dla realizacji zadań w miarę możliwości wykorzystywane będą również środki zagraniczne, przede wszystkim pochodzące z funduszy europejskich, a także środki pozyskiwane w ramach projektów.

Rezultaty *Strategii*, tak jak cele, muszą być weryfikowalne i mierzalne. Pokazują one produkty czy usługi, które powstaną w wyniku realizacji działań i będą dostarczone

beneficjentom. Dla analizy rezultatów realizacji zadań określono wskaźniki, czyli fakty i zjawiska, które pokazują, że zadanie zostało wdrożone, a planowana została zrealizowana.

Dla każdego zadania zaplanowanego w ramach *Strategii* sporządzono matrycę zadania w której określono zakres zadania, beneficjentów, harmonogram realizacji zadania, główne źródła finansowania, realizatorów, niezbędne zasoby oraz wskaźniki realizacji zadania.

MATRYCE ZADAŃ

Cel strategiczny 1. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji

Nazwa zadania	1.1.1 Zwiększenie dostępu do specjalistów wspierających dzieci i młodzież
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zwiększenie dostępu do pomocy specjalistycznej dla dzieci i młodzieży udzielanej przez specjalistów: psychologów, psychologów dziecięcych, terapeutów zatrudnionych w POIK. Dla realizacji zadania konieczne jest zatrudnienie specjalistów oraz zwiększenie wymiaru godzinowego ich pracy tak, by zapewniony został dostęp dla wszystkich potrzebujących.
Beneficjenci	Dzieci, młodzież, rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba specjalistów wspierających dzieci i młodzież zatrudnionych w PCPR (wymiar etatów)

Nazwa zadania	1.1.2. Realizacja warsztatów wspierających kompetencje rodzicielskie
Zakres zadania	Zadanie obejmuje organizację warsztatów rozwijających kompetencje rodzicielskie i społeczne rodziców w celu zapewnienia właściwej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej i wsparcia rodziców w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi. Warsztaty będą realizowane przez pracowników PCPR, w tym POIK, zakłada się również możliwość wykorzystania potencjału innych instytucji i organizacji pozarządowych.
Beneficjenci	Dzieci, młodzież, rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych warsztatów Liczba osób biorących udział w warsztatach

Nazwa zadania	1.1.3. Organizacja warsztatów i prelekcji tematycznych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje organizację warsztatów i prelekcji tematycznych przez pracowników POIK. Zakres tematyczny warsztatów i prelekcji dostosowywany będzie do bieżących potrzeb diagnozowanych przez pracowników PCPR oraz zgłaszanych przez przedstawicieli innych instytucji i organizacji pozarządowych.
Beneficjenci	Dzieci, młodzież, rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych warsztatów/prelekcji Liczba osób biorących udział w warsztatach/prelekcjach

Nazwa zadania	1.1.4. Organizacja grup wsparcia dla młodzieży i rodziców
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie wsparcia osobom znajdującym się w trudnych, kryzysowych sytuacjach, zmagających się z problemami społecznymi wsparcia w ramach grup wsparcia czy grup samopomocowych, skupiających osoby dotknięte tym samym (podobnym) problemem społecznym przy wsparciu specjalistów POIK.
Beneficjenci	Młodzież, rodzice
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zorganizowanych grup wsparcia Liczba osób biorących udział w grupach wsparcia

Nazwa zadania	1.1.5. Prowadzenie hostelu dla osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych miejsca krótkookresowego pobytu w hostelu prowadzonym przez POIK.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, mieszkanie
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba mieszkań przeznaczonych na hostel Liczba miejsc w hostelu Liczba osób korzystających z pomocy

Nazwa zadania	1.2.1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz programów służących działaniom profilaktycznym
Zakres zadania	Zadanie obejmuje opracowanie i wdrożenie do realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz programów służących działaniom profilaktycznym, mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe na wdrożenie działań
Wskaźniki realizacji zadania	Posiadanie aktualnego powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej Liczba programów profilaktycznych

Nazwa zadania	1.2.2. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową
Zakres zadania	Zadanie obejmuje opracowanie i wdrożenie do realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych Liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne

Nazwa zadania	1.2.3. Utworzenie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje utworzenie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. W ośrodku zapewnione będzie schronienie oraz podstawowe usługi w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych. Osobom przebywającym w ośrodku udzielana będzie pomoc i wsparcie zgodnie z ich potrzebami dostosowanymi do sytuacji życiowej. Pomoc i wsparcie świadczona będzie przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, pomieszczenia, środki finansowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia Liczba miejsc w specjalistycznym ośrodku wsparcia Liczba osób korzystających z pomocy w specjalistycznym ośrodku wsparcia

Nazwa zadania	1.2.4. Przygotowanie informatora dla osób w sytuacjach kryzysowych, w tym doznających przemocy domowej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje przygotowanie informatora dla osób w sytuacjach kryzysowych, w tym osób doznających przemocy domowej, w którym zostaną zestawione najważniejsze informacje kluczowe dla osób w kryzysie, kontakty do instytucji i organizacji udzielających wsparcia, możliwe formy pomocy i sposób postępowania w celu uzyskania wsparcia. Informator zostanie przygotowany w latach 2024-2025 w wersji papierowej i elektronicznej, a następnie będzie na bieżąco aktualizowany.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu
Harmonogram realizacji zadania	2024-2025
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, specjaliści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba przygotowanych informatorów Nakład wydania papierowego informatora

Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców

Nazwa zadania	2.1.1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje opracowanie i realizację 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Beneficjenci	Mieszkańcy, dzieci umieszczane w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe na wdrożenie działań
Wskaźniki realizacji zadania	Posiadanie aktualnego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej

Nazwa zadania	2.1.2. Budowa nowej siedziby Domu Dziecka w Oławie
Zakres zadania	Zadanie obejmuje budowę nowej siedziby Domu Dziecka w Oławie – placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, zapewniającej opiekę dzieciom pozbawionym opieki rodziców w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dom Dziecka wybudowany zostanie w Oławie, przy ul. Baczyńskiego, na działce nr 802 AM-22
Beneficjenci	Dzieci umieszczone w Domu Dziecka w Oławie
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, budżet powiatu
Realizatorzy	Starostwo Powiatu Oławskiego
Niezbędne zasoby	Działka, środki finansowe
Wskaźniki realizacji zadania	Nowa siedziba Domu Dziecka w Oławie

Nazwa zadania	2.1.3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej dostępu do specjalistów w celu całościowej diagnozy stanu dziecka, jego potrzeb i wymagań terapeutycznych, a następnie wsparcia specjalistycznego w realizacji zadań terapeutycznych. Ideą jest by rodzice zastępczy nie musieli samodzielnie poszukiwać specjalistów, ale by stworzono im możliwości dostępu do specjalistów.
Beneficjenci	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki innych instytucji publicznych
Realizatorzy	PCPR, organizacje pozarządowe, inne instytucje publiczne
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe na wdrożenie działań
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy objętych wsparciem specjalistycznym koordynowanym przez PCPR

Nazwa zadania	2.1.4. Zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej możliwości rozwoju zainteresowań i wyjazdów wypoczynkowych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej możliwości rozwoju zainteresowań poprzez udział w kołach zainteresowań i zajęciach pozalekcyjnych poszerzających zainteresowania, rozwijających talenty, zwiększających wiedzę i umiejętności. Zadanie zakłada stworzenie możliwości dzieciom umieszczonym w pieczy możliwości skorzystania z wyjazdu wypoczynkowego w okresie letnim.
Beneficjenci	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki innych instytucji publicznych
Realizatorzy	PCPR, organizacje pozarządowe, inne instytucje publiczne
Niezbędne zasoby	Środki finansowe na wdrożenie działań, oferta zajęć i wyjazdów wakacyjnych
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci korzystających z zajęć rozwijających zainteresowania koordynowanych przez PCPR Liczba dzieci korzystających z wyjazdów wakacyjnych koordynowanych przez PCPR

Nazwa zadania	2.1.5. Rozwój systemu wsparcia pieczy zastępczej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje budowę kompleksowego systemu wsparcia pieczy zastępczej poprzez współpracę z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi, pełniącymi rolę wolontariuszy oraz rodzin pomocowych
Beneficjenci	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki innych instytucji publicznych
Realizatorzy	PCPR, organizacje pozarządowe, inne instytucje publiczne, osoby fizyczne
Niezbędne zasoby	Specjaliści – organizatorzy wsparcia, środki finansowe na wdrożenie działań
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba organizacji pozarządowych/ instytucji publicznych wspierających dzieci umieszczone w pieczy zastępczej Liczba rodzin pomocowych Liczba wolontariuszy wspierających dzieci umieszczone w pieczy zastępczej

Nazwa zadania	2.2.1. Promocja rodzicielstwa zastępczego
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację działań promocyjnych zachęcających mieszkańców powiatu oławskiego do podejmowania roli rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. Działania prowadzone będą poprzez kampanie społeczne, akcje promocyjne i inne działania promocyjne poszerzające wiedzę o rodzicielstwie zastępczym i budujące pozytywny wizerunek rodzicielstwa zastępczego.
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu, rodziny zastępcze (rodzinne domy dziecka), dzieci pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, organizacje pozarządowe
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe, pomysły na kampanie społeczne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych działań promocyjnych Liczba nowych rodzin zastępczych niezawodowych, rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka

Nazwa zadania	2.2.2. Zwiększanie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację działań zwiększających liczbę miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej. Zwiększenie liczby miejsc może mieć miejsce poprzez tworzenie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz zwiększanie liczby miejsc w aktualnie działających podmiotach rodzinnej pieczy zastępczej, w tym poprzez przekształcanie rodzin spokrewnionych i niezawodowych w rodziny zawodowe oraz przekształcanie rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka.
Beneficjenci	Dzieci pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe, osoby zainteresowane pełnieniem funkcji rodziców zastępczych
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej ogółem Liczba nowych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej

Nazwa zadania	2.2.3. Zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej w sytuacji interwencyjnego umieszczenia dziecka
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej w sytuacji interwencyjnego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Zadanie może być zrealizowane poprzez utworzenie na terenie powiatu zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub podpisanie umowy i zapewnienie miejsc w pogotowiu rodzinnym poza powiatem.
Beneficjenci	Dzieci interwencyjnie umieszczane w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Specjaliści, środki finansowe, osoby zainteresowane prowadzeniem rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba miejsc w rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego Liczba dzieci interwencyjnie umieszczonych w pieczy zastępczej

Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Nazwa zadania	3.1.1. Zwiększenie dostępności PCPR dla osób niedowidzących i niewidomych poprzez zainstalowanie w siedzibie PCPR planów tyflograficznych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje kontynuację prac związanych ze zwiększaniem dostępności do PCPR dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku PCPR zainstalowany zostanie plan tyflograficzny, czyli mapa miejsc w formie dotykowej dla osób niewidomych i słabowidzących.
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością – niedowidzące i niewidome
Harmonogram realizacji zadania	2024
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki PFRON
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, wykonawca
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba budynków, w których zainstalowane zostały plany tyflograficzne

Nazwa zadania	3.1.2. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami
Zakres zadania	Zadanie zakłada zwiększenie liczby miejsc parkingowych przy budynkach użyteczności publicznej w celu stworzenia osobom z niepełnosprawnościami dogodniejszego dostępu do instytucji. W szczególności nowe miejsca powstaną przy PCPR.
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością posiadające kartę parkingową i ich rodziny (opiekunowie)
Harmonogram realizacji zadania	2024-2025
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki PFRON
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, wykonawca
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami

Nazwa zadania	3.2.1. Przygotowanie informatora dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin
Zakres zadania	Zadanie obejmuje przygotowanie informatora dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w którym zostaną zestawione najważniejsze informacje kluczowe dla osób z niepełnosprawnościami, uprawnienia przysługujące osobom z niepełnosprawnościami oraz kontakty do instytucji i organizacji pozarządowych. Informator zostanie przygotowany w latach 2024-2025 w wersji papierowej i elektronicznej, a następnie będzie na bieżąco aktualizowany.
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2024-2025
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki PFRON
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, specjaliści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba przygotowanych informatorów Nakład wydania papierowego informatora

Nazwa zadania	3.2.2. Udzielanie dofinansowań z PFRON i innych środków dla osób z niepełnosprawnościami
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację działań z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami, która ma na celu umożliwianie im uczestnictwa w życiu społecznym. Obejmuje m.in. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, barier technicznych i w komunikowaniu się, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych czy usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika.
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki PFRON
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, specjaliści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób, które uzyskały dofinansowania Kwota dofinansowań wypłaconych osobom z niepełnosprawnościami

Nazwa zadania	3.2.3. Integracja osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ze społecznością lokalną
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację wydarzeń integrujących środowisko osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz wspierających integrację osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ze społecznością lokalną. Zakłada się kontynuację corocznej organizacji Spartakiady Osób Niepełnosprawnych oraz realizację innych działań integracyjnych.
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny, mieszkańcy
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki PFRON, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, środki prywatnych darczyńców
Realizatorzy	PCPR, inne instytucje publiczne, organizacje pozarządowe
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, miejsca realizacji, pomysły na działania integracyjne
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych działań integracyjnych Liczba osób biorących udział w działaniach integracyjnych

Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Nazwa zadania	4.1.1. Realizacja szkoleń dla pracowników instytucji publicznych i organizacji pozarządowych przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej
Zakres zadania	Zadanie obejmuje systematyczną organizację szkoleń tematycznych dla pracowników instytucji publicznych (w tym instytucji gminnych) oraz organizacji pozarządowych przez POIK. Tematyka szkoleń dostosowywana jest do bieżących potrzeb, obejmuje przede wszystkim szkolenia dotyczące przemocy domowej oraz sytuacji kryzysowych.
Beneficjenci	Instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, pracownicy instytucji i organizacji pozarządowych
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, specjaliści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba przeszkolonych osób

Nazwa zadania	4.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, w tym PCPR
Zakres zadania	Zadanie obejmuje podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej, przede wszystkim pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie poprzez udział w szkoleniach tematycznych, dostosowanych do realizowanych obowiązków. Szkolenia realizowane będą zarówno w PCPR, jak i wyjazdowo. Zakłada się również możliwość udziału w szkoleniach oferowanych online.
Beneficjenci	PCPR, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, pracownicy pomocy społecznej
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Niezbędne zasoby	Środki finansowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba przeszkolonych osób Liczba szkoleń, w których wzięli udział pracownicy PCPR

Nazwa zadania	4.2.1. Współpraca Powiatu Oławskiego z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację współpracy Powiatu Oławskiego z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych na zasadach i w formach określonych w programie współpracy Powiatu Oławskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. W sferze rozwiązywania problemów społecznych współpraca będzie prowadzona w szczególności w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.
Beneficjenci	Organizacje pozarządowe
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Oławie, organizacje pozarządowe
Niezbędne zasoby	Środki finansowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba organizacji pozarządowych, z którymi Powiat Oławski współpracuje w sferze rozwiązywania problemów społecznych Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono realizację zadań publicznych w sferze rozwiązywania problemów społecznych Kwota, którą przekazano organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w sferze rozwiązywania problemów społecznych

Nazwa zadania	4.2.2. Współpraca gminnych i powiatowych służb publicznych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zacieśnianie współpracy gminnych i powiatowych służb działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych w celu wspólnego uzgadniania działań priorytetowych, wymiany informacji o realizowanych działaniach, wspólnego podejmowania inicjatyw dla mieszkańców, ułatwienia wymiany informacji. Współpraca będzie realizowana poprzez organizację spotkań informacyjnych i integracyjnych, udział w szkoleniach, powoływanie zespołów do wspólnej realizacji zadań.
Beneficjenci	Instytucje działające w sferze rozwiązywania problemów społecznych
Harmonogram realizacji zadania	2024-2029
Źródła finansowania	Budżet powiatu, budżety gmin, środki europejskie i krajowe pozyskiwane w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, inne podmioty działające w sferze rozwiązywania problemów społecznych
Niezbędne zasoby	Środki finansowe, pracownicy instytucji, miejsce spotkań
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba spotkań/inicjatyw zrealizowanych we współpracy

2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W ramach *Strategii* przyjęto zasadę włączenia organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁹ w realizację zadań.

Do zadań publicznych zleczanych w trybach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁰ należały będą zadania należące do następujących obszarów sfery zadań publicznych określonej w art. 4 ust 1. ww. ustawy:

- Pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- Wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej;
- Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- Kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Podkreślić należy, że *Strategia* zakłada wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, stąd zakłada również możliwość zlecania zadań publicznych w innych obszarach sfery zadań publicznych.

³⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571, tekst jednolity.

⁴⁰ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571, tekst jednolity.

2.7. Zgodność *Strategii* z dokumentami wyższej rangi

Strategie i programy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych przyjmowane są na poziomie Unii Europejskiej, poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Istotnym jest, by system planowania strategicznego był spójny, stąd cele strategiczne określone w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* wpisują się w politykę lokalną, regionalną i krajową. Aby to wykazać przeprowadzono analizę zgodności celów strategicznych *Strategii* w odniesieniu do następujących dokumentów strategicznych krajowych i regionalnych:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);*
- *Strategia Demograficzna 2040;*
- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;*
- *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;*
- *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;*
- *Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;*
- *Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.);*
- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność);*
- *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030;*
- *Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030.*

Analizę zgodności z dokumentami wyższego rzędu zrealizowano odrębnie dla każdego celu strategicznego, a wyniki zaprezentowano w tabelach 30-33.

Tabela 30. Zgodność celu strategicznego 1. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* z celami dokumentów strategicznych wyższej rangi

Dokument	Cel strategiczny
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
<i>Strategia Demograficzna 2040</i>	Cel szczegółowy I. Wzmocnienie rodziny
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</i>	Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
<i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030</i>	Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu
<i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>	---
<i>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030</i>	---
<i>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</i>	Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność)</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030</i>	Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego
<i>Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030</i>	Cel strategiczny 1. Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej Cel strategiczny 10. Integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień Cel strategiczny 11. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029</i>	Cel strategiczny 1. Kompleksowe wsparcie rodzin dla prawidłowej realizacji ich funkcji

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 31. Zgodność celu strategicznego 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* z celami dokumentów strategicznych wyższej rangi

Dokument	Cel strategiczny
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	---
<i>Strategia Demograficzna 2040</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</i>	---
<i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030</i>	Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu
<i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>	---
<i>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030</i>	---
<i>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</i>	Cel strategiczny 1. Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność)</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030</i>	Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego
<i>Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030</i>	Cel strategiczny 1. Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029</i>	Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 32. Zgodność celu strategicznego 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* z celami dokumentów strategicznych wyższej rangi

Dokument	Cel strategiczny
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
<i>Strategia Demograficzna 2040</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</i>	---
<i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030</i>	Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
<i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>	Obszar I. Solidarna wspólnota lokalna. Priorytet 1. Rozwój usług użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego
<i>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030</i>	Priorytet I. Niezależne życie Priorytet II. Dostępność
<i>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</i>	Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność)</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030</i>	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego
<i>Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030</i>	Cel strategiczny 8. Wzmocnienie autonomii i prawa do samostanowienia osób z niepełnosprawnościami
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029</i>	Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 33. Zgodność celu strategicznego 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* z celami dokumentów strategicznych wyższej rangi

Dokument	Cel strategiczny
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
<i>Strategia Demograficzna 2040</i>	Cel szczegółowy I. Wzmocnienie rodziny
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</i>	---
<i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030</i>	Priorytet IV. Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin
<i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>	Obszar I. Solidarna wspólnota lokalna. Priorytet 1. Rozwój usług użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego
<i>Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030</i>	---
<i>Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)</i>	---
<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność)</i>	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne
<i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030</i>	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego
<i>Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030</i>	Cel strategiczny 12. Wspieranie i rozwój potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej
<i>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029</i>	Cel strategiczny 4. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza wskazuje, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* realizuje – w mniejszym lub większym zakresie – założenia każdego z dokumentów wyższej rangi. Podkreślić więc należy, że dokument jest spójny z krajowymi, i regionalnymi wytycznymi w sferze rozwoju, polityki społecznej i rozwiązywania problemów społecznych.

2.8. Monitoring i ewaluacja

Wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu zadań oraz osiągnięciu założonych celów, a w konsekwencji wdrażania misji i realizacji wizji jest integralną częścią realizacji działań strategicznych. Założono, że *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* podlegała będzie systemowi monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania, który obejmuje monitoring, czyli system zbierania i selekcjonowania informacji oraz ewaluację, czyli system oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji. Proces ten polegał będzie na systematycznym obserwowaniu prowadzonych działań, ich efektów oraz zmian sytuacji społecznej zachodzącej w procesie realizacji poszczególnych zadań. Do analizy używane będą zdefiniowane w *Strategii* wskaźniki realizacji zadań (przedstawione w matrycach zadań). Jako rok bazowy dla porównań przyjęty będzie rok 2023. Monitoring prowadzony będzie w trybie ciągłym i obejmował będzie: zbieranie danych i informacji, analizę zebranych danych i informacji, coroczną ocenę wyników, a także ewentualną korektę realizowanych działań.

Ewaluacja koncentruje się natomiast na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych elementów strategii, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki realizacji zadań strategii, rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii) oraz realizacja misji i wizji społecznej. Ewaluacja dostarcza nam więc wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i zaplanowanie zmian. Całościowa ewaluacja dokumentu przeprowadzona zostanie w roku 2029 i związana będzie z rozpoczęciem prac nad kolejnym dokumentem strategicznym.

Za prowadzenie monitoringu i ewaluacji *Strategii* odpowiedzialny jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie.

Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029 została przygotowana w oparciu o bogaty materiał empiryczny – dane urzędowe, statystyczne oraz badania empiryczne i spotkania warsztatowe. Pozwoliło to na dokonanie pełnej diagnozy sfery społecznej, rozpoznanie występowania problemów społecznych, zarówno przez pryzmat danych statystycznych, jak i opinii ekspertów. Profesjonalna diagnoza stała się podstawą określenia społecznej misji, celów *Strategii* oraz zadań przyczyniających się do ich realizacji. *Strategia* wytyczona została z uwzględnieniem wniosków dyskusji publicznej, po konsultacjach z gminami powiatu oławskiego, co pozwoliło na uwzględnienie różnorodnych głosów, opinii i pomysłów, i przyczyniło się do przygotowania dokumentu w sposób kompleksowy odpowiadającego na potrzeby mieszkańców powiatu oławskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2014-2029 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym wizję Powiatu Oławskiego w sferze społecznej, misję społeczną Powiatu Oławskiego oraz cele i zadania w sferze społecznej. Stanowi fundament planowych działań w sferze społecznej, podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – główny podmiot odpowiedzialny za wdrażanie dokumentu – oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe, które przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie poprawy jakości życia w powiecie oławskim.

Strategia została zaplanowana do realizacji na lata 2024-2029. Jej kluczowym realizatorem będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, jednak osiągnięcie zaplanowanych celów wymaga współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu, a także zaangażowania sektora pozarządowego.

W celu integracji działań w sferze społecznej przyjmowane powiatowe programy działań, a także strategie rozwiązywania problemów społecznych i programy gmin powiatu oławskiego powinny być spójne z kierunkami działań wytyczonymi w niniejszej *Strategii*.

Strategia nie jest dokumentem niezmiennym. W przypadku gdy wyniki monitoringu lub czynniki zewnętrzne wskazują na konieczność korekty celów, kierunków działań lub zadań należy zrealizować przeprowadzić aktualizację *Strategii*.

Oddając w ręce mieszkańców powiatu *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oławskiego na lata 2024-2029* mamy nadzieję, że przyczyni się ona

do realizacji społecznej misji Powiatu Oławskiego i dzięki realizacji zaplanowanych celów i działań, przyczyni się do zapewnienia wysokiej jakości życia wszystkim mieszkańcom.